

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ταχ.Δ/ση: ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
26441 ΠΑΤΡΑ

Πληροφορίες: Γ. Αγγελοπούλου
Τηλέφωνο :2613613521
FAX : 2613613523
Email: regiodev@pde.gov.gr

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ 23/5/2016
ΠΑΤΡΑ, 23 Μαΐου 2016

Αρ. Πρωτ. οικ. 132818/469

ΠΡΟΣ:

**Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη
Περιφερειακής Ανάπτυξης &
Επιχειρηματικότητας**
Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 32 &
Αμερικής, Πάτρα, 26441

ΚΟΙΝ:
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1. **Διεύθυνση Αναπτυξιακού
Προγραμματισμού**
Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 32 &
Αμερικής, Πάτρα, 26441
2. **Γραφείο Περιφερειάρχη**
Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
3. **Γραφείο Εκτελεστικής
Γραμματέως**
Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

ΘΕΜΑ: «**Διαβίβαση της υπ' αριθμ. 192/2016 απόφασης της Επιτροπής
Αναπτυξιακής & Κοινωνικής Πολιτικής Περιφερειακού Συμβουλίου
Δυτικής Ελλάδας**»

Σχετ.: Η υπ' αριθμ. 41052/149 εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής
Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας

Σας διαβιβάζουμε την υπ' αριθμ. 192/2016 απόφαση της Επιτροπής
Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής
Ελλάδας με θέμα «**Έγκριση Οδικού Χάρτη Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα
Τουρισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**» και παρακαλούμε για τις ενέργειές
σας.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η Γραμματέας της Επιτροπής

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
Αναπτυξιακής & Κοινωνικής Πολιτικής
Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής
Ελλάδας

ΓΙΩΡΓΟΣ Παν. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής
Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜ. 12/2016

ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στην Πάτρα σήμερα την 12η Μαΐου 2016, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00, στα γραφεία της Περιφέρειας (Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών 32 & Αμερικής), συνεδρίασε εκτάκτως η Επιτροπή Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, όπως συστάθηκε με την υπ' αριθ. 100/2014 (ΦΕΚ τ. Β 3029/10-11-2014), και συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 102/2014 (ΑΔΑ:ΩΑΓΡ7Λ6-0Ι2), αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, ύστερα από την υπ' αριθμ. οικ.118513/420,09-05-2016 πρόσκληση του Προέδρου της, ο οποίος ορίστηκε με την υπ' αριθμ.οικ.310845/5243 (ΦΕΚ 737/τ.Υ.Ο.Δ.Δ./26-11-2014) απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας.

Στη συνεδρίαση επί συνόλου 13 μελών παρευρέθηκαν τα παρακάτω μέλη:

1. Αγγελόπουλος Γεώργιος – Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας /Πρόεδρος
2. Σιαμπλής Δημήτριος - Περιφερειακός Σύμβουλος/Αντιπρόεδρος
3. Αγιομυργιαννάκης Εμμανουήλ - Περιφερειακός Σύμβουλος/Τακτικό μέλος
4. Δριβίλας Δημήτριος - Περιφερειακός Σύμβουλος/Τακτικό μέλος
5. Πετρόπουλος Κωνσταντίνος - Περιφερειακός Σύμβουλος/Τακτικό μέλος
6. Καπράλος Σπυρίδων- Περιφερειακός Σύμβουλος/Τακτικό μέλος
7. Μητρόπουλος Κωνσταντίνος - Περιφερειακός Σύμβουλος/Τακτικό μέλος
8. Κατσακούλης Ευάγγελος - Περιφερειακός Σύμβουλος /Τακτικό μέλος
9. Παρασκευόπουλος Γεράσιμος - Περιφερειακός Σύμβουλος /Τακτικό μέλος

10. Λαλιώτης Παναγιώτης - Περιφερειακός Σύμβουλος /Τακτικό μέλος

Παρούσα επίσης στη Συνεδρίαση ήταν για την τήρηση των πρακτικών η υπάλληλος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Αγγελουπούλου Γεωργία κλάδου ΔΕ Διοικητικών - Γραμματέων με Βαθμό Ε', σύμφωνα με την απόφαση οικ. 323601/5392,28-11-2014 του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας.

Μετά τη διαπίστωση της κατά νόμο σύνθεσης και απαρτίας της Επιτροπής, ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Στη συνέχεια η Επιτροπή προχώρησε προς συζήτηση και λήψη απόφασης για το παρακάτω θέμα ημερήσιας διάταξης.

Απόφαση 192/2016

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έθεσε το **1ο θέμα Ημερήσιας Διάταξης** με τίτλο: «Έγκριση Οδικού Χάρτη Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας».

Εισήγηση:

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. *Τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας όπως αυτές καθορίζονται από το άρθρο 2 της υπ' αριθμ. 100/2014 απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου (ΦΕΚ 3029/τ.Β'10-11-2014), και ιδιαίτερα τα υπό 4, 5, 6 και 8 σημεία του άρθρου.*
2. *Τις αρμοδιότητες της Περιφέρειας ιδίως στους τομείς Προγραμματισμού-Ανάπτυξης και Απασχόλησης-Εμπορίου-Τουρισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 186, του Ν. 3852 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/τ.Α'7-6-2010)».*
3. *Την υπ' αριθμ. 21/15-3-2016 (ΑΔΑ: 7Γ17Λ6-ΗΑΟ) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας περί «Απολογισμού Τουριστικής Προβολής περιόδου 2012-2015 και σχεδιασμού για την προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας περιόδου 2016-2017»*
4. *Το εγκεκριμένο Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019.*
5. *Την από 16/2/2016 ηλεκτρονική επιστολή του Ινστιτούτου ΣΕΤΕ με την οποία μας παραχωρείται η μελέτη με τίτλο «Οδικός Χάρτης Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος», που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα - Περιφερειακά Γραφεία ΣΕΤΕ για την στήριξη της επιχειρηματικότητας και των κλαδικών ενώσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης» της ΠΡΑΞΗΣ «Ανάπτυξη Δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα στις 8 περιφέρειες Σύγκλισης», που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΣΠΑ 2007-2013).*
6. *Το γεγονός ότι ο Τουρισμός αποτελεί αναμφίβολα αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομίας και της ανάπτυξης μιας περιοχής ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά της και την προβολή της σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής*

των κατοίκων της, κρίνεται απαραίτητη η εξειδίκευση του Στρατηγικού Επιχειρησιακού Σχεδίου της Περιφέρειας στον Τουρισμό.

Πιο συγκεκριμένα,

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί μια Περιφέρεια που διαθέτει πολλά ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε τουριστική ανάπτυξη και αύξηση της επισκεψιμότητας (αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, ιστορία, θρησκευτική κληρονομιά, φυσικό περιβάλλον, ξενοδοχειακές υποδομές κλπ), αλλά ταυτόχρονα χαρακτηρίζεται από ελλείψεις και αδυναμίες σε υποδομές, ανάπτυξη, και αξιοποίηση των υφιστάμενων φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της ευρύτερης περιοχής.

Αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα η ανάδειξη της Δυτικής Ελλάδας σε ένα ελκυστικό και ανταγωνιστικό τόπο προορισμού, μέσω της απόκτησης τουριστικής ταυτότητας, στην οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνονται και οι παραγωγικές δράσεις της περιοχής, με προβολή της βαθιάς πολιτιστικής παράδοσης, της εμβληματικής παρουσίας της Αρχαίας Ολυμπίας, παγκόσμιο σύμβολο πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και την κουλτούρα, τα θρησκευτικά μνημεία και τις φυσικές περιοχές απείρου κάλλους, που δεσπόζουν στην επικράτεια της Δυτικής Ελλάδας.

Τόσο στο τέλος της προηγούμενης περιόδου, όσο και στο διάστημα που μεσολάβησε υπήρξαν επανειλημμένες συναντήσεις με την Υπουργό Τουρισμού, στελέχη του ΕΟΤ, φορείς του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, αλλά και φορείς με εθνική εμβέλεια, καθώς και δράσεις συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αντιπεριφερειάρχων των 13 περιφερειών της χώρας.

Μέσα από τις συναντήσεις συνεργασίας, με γνώμονα τα αποτελέσματα του προηγούμενου προγράμματος «Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» 2012-2015, που χρηματοδοτήθηκε από το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, αλλά και με δεδομένη την οικονομική κατάσταση, με μηδενικούς πλέον επενδυτικούς ΚΑΠ για την Περιφέρεια, αλλά και την αδυναμία του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΠΕΠ) να χρηματοδοτήσει ένα νέο πολυετές πρόγραμμα τουριστικής προβολής, ζητήσαμε από το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) να δημιουργήσει έναν Οδικό Χάρτη Εξειδίκευσης του Τουρισμού για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, χωρίς κόστος για την Περιφέρεια.

Ο Οδικός Χάρτης μπορεί να αποτελέσει ένα στρατηγικό κείμενο εξειδίκευσης του επιχειρησιακού τουριστικού προγραμματισμού, με δεδομένο το έλλειμμα σε επίπεδο εθνικού σχεδιασμού, καθώς και την αντιμετώπιση του τουρισμού ως οριζόντια πολιτική στα προγράμματα του ΕΣΠΑ.

Ο ΣΕΤΕ ως συλλογικός φορέας μαζί με το Ινστιτούτο (ΙΝΣΕΤΕ) και την Marketing Greece δούλεψαν σε συνεργασία με την Περιφέρεια για ένα ρεαλιστικό πλάνο που θα λαμβάνει υπόψη τα πεπραγμένα της προηγούμενης περιόδου, καθώς και τις ανάγκες και τα δεδομένα της εποχής, που θα οδηγήι όμως, με σταθερά βήματα, σε ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο προώθησης του τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας.

Το πλάνο αυτό είναι συμβατό

- ✓ με το 5ετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας,
- ✓ το ΕΣΠΑ (Περιφερειακό και τομεακά προγράμματα)
- ✓ τη RIS3
- ✓ το Χωροταξικό σχεδιασμό (Περιφερειακό και ειδικό τουρισμού/όπως ισχύει)

και λαμβάνει υπόψη του όλα τα δυνατά χρηματοδοτικά εργαλεία (ΕΣΠΑ/ΠΕΠ & τομεακά, ευρωπαϊκά προγράμματα πχ Interreg, HORIZON2020 κλπ, Αναπτυξιακός Νόμος/σε διαβούλευση, Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ΚΑΠ περιφέρειας).

Κατόπιν αυτών,

Εισηγούμαστε

1. Την έγκριση του κειμένου (ως συνημμένο κείμενο) του «Οδικού Χάρτη Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος», που εκπονήθηκε από Ινστιτούτο ΣΕΤΕ, στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα - Περιφερειακά Γραφεία ΣΕΤΕ για την στήριξη της επιχειρηματικότητας και των κλαδικών ενώσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΣΠΑ 2007-2013), ως κείμενο στρατηγικής για τον Τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με έμφαση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των τουριστικών επενδύσεων, καθώς και στην στήριξη της απασχόλησης.
2. Τον ορισμό ως διευθύνουσας υπηρεσίας για την εναρμόνιση του κειμένου στρατηγικής με το εγκεκριμένο «Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019», καθώς την παραλαβή και παρακολούθηση, τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Μετά την εισήγηση του Προέδρου και την τοποθέτηση των μελών, το σώμα

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Εγκρίνει το κείμενο του «Οδικού Χάρτη Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος», που εκπονήθηκε από Ινστιτούτο ΣΕΤΕ, στο πλαίσιο του Υποέργου 1 «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα - Περιφερειακά Γραφεία ΣΕΤΕ για την στήριξη της επιχειρηματικότητας και των κλαδικών ενώσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΣΠΑ 2007-2013), ως κείμενο στρατηγικής για τον Τομέα του Τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με έμφαση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των τουριστικών επενδύσεων, καθώς και στην στήριξη της απασχόλησης, ως εξής:

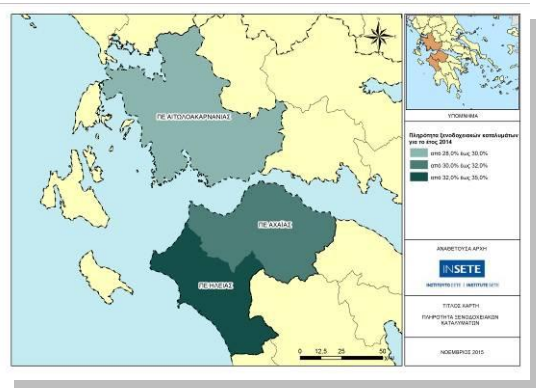

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΕΤΕ | INSTITUTE SETE

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΕΤΕ

Οδικός Χάρτης Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- ✓ Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΕΛ) διαθέτει πλούσιους τουριστικούς πόρους και σημαντικό δυναμικό περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης. Το νότιο τμήμα της Περιφέρειας που περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Ενότητες Ηλείας και Αχαΐας, εμφανίζει σημαντικά χαρακτηριστικά εξωστρέφειας, ωριμότητας διεθνοποίησης της τουριστικής δραστηριότητας, ενώ παράλληλα η ύπαρξη πλούσιων ιστορικών-αρχαιολογικών και οικοπολιτιστικών πόρων.
- ✓ Όσον αφορά την τουριστική δραστηριότητα της Περιφέρειας διαχρονικά σημειώνεται σημαντική και εξελισσόμενη δυναμική. Επίσης, η συγκέντρωση τουριστών σε συγκεκριμένες περιοχές δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα. Η τουριστική δραστηριότητα λαμβάνει διάφορες μορφές εκτός της κλασσικής παραδοσιακής παραθεριστικής (αγροτουρισμός, χειμερινός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός, κλπ), οι οποίες ωστόσο είναι μέχρι σήμερα σχετικά περιορισμένες. Παράλληλα, η υπάρχουσα τουριστική υποδομή της Περιφέρειας περιλαμβάνει μόλις το 2,8% των ξενοδοχειακών μονάδων της χώρας, σημειώνοντας μικρή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, λόγω της αξιοποίησης προγραμμάτων αναβάθμισης τουριστικών υποδομών, το ξενοδοχειακό δυναμικό των υψηλότερων κλάσεων 4* και 5* στην Περιφέρεια σημείωσε κατά την περίοδο 2007-2014 σημαντική αύξηση (της τάξης του 12,6%), ενώ αντίστοιχα μείωση σημείωσαν τα ξενοδοχειακά καταλύματα 1* και 2* (9,4%), τάση που εμφανίζεται κυρίως στην ΠΕ Αχαΐας. Η τάση ποιοτικής αναβάθμισης των τουριστικών υποδομών, αναδεικνύει και την ποιοτική στροφή, που ενδεχομένως απαιτεί να δοθούν κίνητρα για την επέκταση-αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των τουριστικών επιχειρήσεων διαμονής.
- ✓ Βασική αποστολή του **ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ** για την εξειδίκευση των δράσεων τουρισμού στη Δυτική Ελλάδα, είναι να αποτελέσει ένα **στρατηγικό εργαλείο επιχειρησιακού τουριστικού προγραμματισμού**, που να συμβάλει

στον περιφερειακό διάλογο για τη βιώσιμη και μακροχρόνια τουριστική ανάπτυξη. Παράλληλα, ο Οδικός Χάρτης έρχεται να καλύψει ένα κενό, σε επίπεδο προγραμματισμού έργων-δράσεων-ενεργειών που άπτονται της τουριστικής οικονομίας και δραστηριότητας (δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), καθώς τα προγράμματα του ΕΣΠΑ αντιμετωπίζουν τον τουρισμό ως οριζόντια πολιτική, χωρίς να υπάρχει ρητή ή δεσμευτική διάθεση πόρων για την κάλυψη σχετικών αναγκών δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων.

- ✓ Το πλαίσιο των χρηματοδοτικών και επενδυτικών προτεραιοτήτων που εισάγονται και προτείνονται στον παρόντα **ΟΔΙΚΟ ΧΑΡΤΗ**, τεκμηριώνουν τη συμβατότητα τους με τον υφιστάμενο περιφερειακό προγραμματισμό και σχεδιασμό, όπως αυτός παρουσιάζεται μέσα από το υπό αναθεώρηση Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Δυτική Ελλάδα (ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδας), το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019, το εγκεκριμένο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2014-2020, αλλά και των τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων περιόδου 2014-2020
- ✓ Ο Οδικός Χάρτης για τη χρηματοδότηση της τουριστικής ανάπτυξης της Δυτικής Ελλάδας φιλοδοξεί να αποτελέσει μια - κατά το δυνατόν - αντικειμενική ματιά στις αναπτυξιακές προτεραιότητες του τουριστικού τομέα στην Περιφέρεια και, ταυτόχρονα, μια αναζήτηση τρόπων με τους οποίους τα υφιστάμενα και νέα συγκριτικά πλεονεκτήματα της θα αναδειχθούν μέσα από παρεμβάσεις και πολιτικές, αξιοποιώντας στο έπακρο τις διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις για την προώθηση ενός νέου κύκλου τουριστικής ανάπτυξης.
- ✓ Σύμφωνα με τη μελέτη, το τουριστικό σύστημα της Δυτικής Ελλάδας δύναται να κινητοποιήσει τη μόχλευση έργων, δράσεων και παρεμβάσεων που ξεπερνούν τα 502 εκ. ευρώ έως το 2020, μέσα από δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, σε τομείς που κατέχουν βασικό ή υποστηρικτικό χαρακτήρα για την περαιτέρω ανάπτυξη της «ατμομηχανής» της ανάπτυξης, τον τουρισμό. Οι τομείς αυτοί είναι: ιδιωτικές τουριστικές υποδομές (ίδρυση, επέκταση,

αναβάθμιση), εξασφάλιση ικανού επιπέδου δημοσίων υποδομών (με έμφαση στην προσπελασιμότητα και τα δίκτυα μεταφορών), την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω «βιώσιμης» ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε συμπληρωματικότητα με τα παραδοσιακά τουριστικά προϊόντα, προώθηση των νέων τεχνολογιών στη διαχείριση τουριστικών ροών και προβολής, εκπαίδευση-κατάρτιση εργαζομένων στον τουρισμό κ.α.

- ✓ Η μελέτη του οδικού χάρτη είναι ένα πλήρες επιχειρησιακό σχέδιο και πλάνο για τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, αλλά και τους εμπλεκόμενους φορείς στην τουριστική οικονομία, προκειμένου να προαχθεί ο περιφερειακός διάλογος για το βέλτιστο σχεδιασμό και διεκδίκηση πόρων για την «τουριστική βιομηχανία» της Δυτικής Ελλάδας, ώστε αυτή να συνεχίζει να προσφέρει στα εισοδήματα των κατοίκων και στη συνολική ανάπτυξη της περιοχής.
- ✓ Το χρηματοδοτικό πλάνο παρουσιάζεται μέσω πινάκων και σχεδίων δράσης που καταλήγουν σε συγκεκριμένες χρηματοδοτήσεις και παρέχουν το πλαίσιο και την τεκμηρίωση για τη μόχλευση πόρων μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ενώ η υλοποίηση του εν λόγω σχεδιασμού έχει και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.
- ✓ Τέλος, παρουσιάζονται οι βασικές κατευθύνσεις για την υλοποίηση των αναγκαίων δράσεων για τη διαμόρφωση και προώθηση των βασικών τουριστικών προϊόντων και με τον τρόπο αυτό, η μελέτη επιχειρεί να συμβάλει αποφασιστικά και με συγκεκριμένες προτάσεις στον περιφερειακό τουριστικό σχεδιασμό και την εξειδίκευση των αναγκαίων έργων προκειμένου να επιτευχθεί ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη σε όλη την επικράτεια της περιφέρειας, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα όλων των περιοχών και όλων των εναλλακτικών προϊόντων που συνθέτουν το τουριστικό σύστημα της περιοχής.
- ✓ Η μελέτη καταλήγει στην παρουσίαση των βασικών αρχών και κατευθύνσεων για την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων της

Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στο ΕΣΠΑ 2014-2020, και ειδικότερα μέσω των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ).

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή – Πλαίσιο του ανατιθέμενου έργου	8
1.1 Η αναγκαιότητα κατάρτισης ενός Οδικού Χάρτη για την Τουριστική Ανάπτυξη στην Δυτική Ελλάδα.....	8
1.2 Η προστιθέμενη αξία του Οδικού Χάρτη εξειδίκευσης δράσεων του τουρισμού για την Δυτική Ελλάδα.....	9
2. Οδικός Χάρτης εξειδίκευσης δράσεων τουρισμού Δυτικής Ελλάδας – Το τουριστικό σύστημα και οι «άξονες προτεραιότητας»	15
2.1 Το τουριστικό σύστημα	15
2.2 Η λογική της παρέμβασης και οι άξονες προτεραιότητας.....	25
2.3 Το πλάνο χρηματοδότησης του Οδικού Χάρτη για τον τουρισμό στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....	36
2.3.1 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Σύνοψη κατανομής πόρων και πηγών.....	38
2.3.2 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2014-2020.....	39
2.3.3 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020.....	41
2.3.3 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020	42
2.3.4 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020	43
3. Σχέδια Δράσης ανά άξονα προτεραιότητας Οδικού Χάρτη ..	45
3.1 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 1 «Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας».....	46
3.2 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 2 «Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα»	53
3.3 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 3 «Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού»	61
3.4 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 4 «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο»	69
3.5 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 5 «Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού»	76

3.6 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 6 «Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη».....	80
4. Σχέδιο δράσης ανά προτεινόμενο Τουριστικό Προϊόν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	80
4.1 Τουριστικό προϊόν «ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ»	88
4.2 Τουριστικό προϊόν «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ».....	94
4.3 Τουριστικό προϊόν «ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»	97
4.4 Τουριστικό προϊόν «CITY BREAK» (ΠΑΤΡΑ).....	99
4.4 Τουριστικό προϊόν «MICE (ΠΑΤΡΑ)»	102
4.5 Τουριστικό προϊόν «AGRO, ECO, GASTRO, LIFESTYLE, LUXURY, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ» .	104
4.6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΜΕΑ «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ».....	107
5. Αξιοποίηση και χρήση εργαλείων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης ΕΣΠΑ 2014-2020- ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΠΟΡΩΝ ΕΔΕΤ ΒΑΣΕΙ 3 ^{ΗΣ} ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ ΥΠΑΝ	111
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	127
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV. ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	135

Κατάλογος Διαγραμμάτων – Πινάκων – Χαρτών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 2 Η δομή του τουριστικού συστήματος.....	19
Διάγραμμα 3 Τα βασικά τμήματα του τουριστικού συστήματος.....	20
Διάγραμμα 4 Το γεωγραφικό μοντέλο για το σύστημα του τουρισμού	21
Διάγραμμα 5 Το λειτουργικό σύστημα τουρισμού και οι κύριες συνιστώσες του.	21
Διάγραμμα 6 Η οικονομία και η βιομηχανία των ταξιδιών και του τουρισμού	23
Διάγραμμα 7 Εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν το τουριστικό σύστημα	28
Διάγραμμα 8 Η «ΑΛΥΣΙΔΑ» ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ/ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ.....	31

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 9 Ανάλυση χρηματοδοτικής συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη.....	43
Πίνακας 11 Ανάλυση χρηματοδοτική συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη	45
Πίνακας 13 Ανάλυση χρηματοδοτική συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη.....	46
Πίνακας 15 Ανάλυση χρηματοδοτικής συνεισφοράς ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020 ανά Άξονα, Κατηγορία Παρέμβασης και Τύπο Δράσης του Οδικού Χάρτη.....	47

1. Εισαγωγή – Πλαίσιο του ανατιθέμενου έργου

1.1 Η αναγκαιότητα κατάρτισης ενός Οδικού Χάρτη για την Τουριστική Ανάπτυξη στην Δυτική Ελλάδα

Ο Οδικός Χάρτης για τη χρηματοδότηση της τουριστικής ανάπτυξης της Δυτικής Ελλάδας φιλοδοξεί να αποτελέσει μια - κατά το δυνατόν - αντικειμενική ματιά στις αναπτυξιακές προτεραιότητες του τουριστικού τομέα στην Περιφέρεια και, ταυτόχρονα, μια αναζήτηση τρόπων με τους οποίους τα υφιστάμενα και νέα συγκριτικά πλεονεκτήματα της θα αναδειχθούν μέσα από παρεμβάσεις και πολιτικές, αξιοποιώντας στο έπακρο τις διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις για την προώθηση ενός νέου κύκλου τουριστικής ανάπτυξης.

Η «λογική παρέμβασης» του Οδικού Χάρτη περιλαμβάνει το πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, αναλυόμενη σε τρία επίπεδα:

- ✓ Το **πρώτο επίπεδο**, αφορά τη διατύπωση και παρουσίαση των πυλώνων – αξόνων για την προώθηση της τουριστικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της τουριστικής ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας.
- ✓ Το **δεύτερο επίπεδο**, αφορά τη διατύπωση των «υπο-αξόνων» ή «κατηγοριών παρέμβασης» ως επιμέρους στοχεύσεις ανά άξονα προτεραιότητας. Η ανάλυση των αξόνων του πρώτου επιπέδου, σε επιμέρους υποάξονες κρίνεται αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατή η ιεράρχηση και ανάλυση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών πολιτικής (policy recommendations/priorities).
- ✓ Το **τρίτο επίπεδο**, αφορά την εξειδίκευση των υποαξόνων (ή μέτρων παρέμβασης) σε τύπους δράσεων ή κατηγορίες επιλέξιμων ενεργειών. Στο επίπεδο αυτό καταρτίζεται χρηματοδοτικό πλάνο μέσω σχεδίων δράσης, τα οποία αναλύουν τον τρόπο επίτευξης των επιλεγμένων πολιτικών του προηγούμενου επιπέδου, καταλήγοντας σε συγκεκριμένες χρηματοδοτήσεις και παρέχοντας το πλαίσιο και την τεκμηρίωση για τη μόχλευση πόρων μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Η υλοποίηση του εν λόγω σχεδιασμού περιλαμβάνει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

1.2 Η προστιθέμενη αξία του Οδικού Χάρτη εξειδίκευσης δράσεων του τουρισμού για την Δυτική Ελλάδα

Η «οπτική» του Τουρισμού-Πολιτισμού μέσα από τη RIS3 Δυτικής Ελλάδας και τη Στρατηγική του ΕΠ ΠΔΕ 2014-2020

Σύμφωνα με την εγκριθείσα και υιοθετηθείσα στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση στη Δυτική Ελλάδα, ο τομέας «τουρισμός-πολιτισμός» αναδεικνύεται ως ένας εκ των 3 βασικών τομέων εξειδίκευσης και ολοκληρωμένης παρέμβασης στο πλαίσιο της παρέμβασης των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 για τη μελετώμενη περιφέρεια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, διαθέτει χαρακτηριστικά τουριστικού προορισμού με διεθνοποιημένο και εξωστρεφή χαρακτήρα, εντούτοις εντοπίζονται χωρικές εξειδικεύσεις του τομέα, ενώ παράλληλα η εξειδίκευση των επιμέρους περιφερειακών ενοτήτων ως προς τις επιδόσεις αυτών στο παραγόμενο τουριστικό προϊόν δημιουργεί ευρύτερους αναπτυξιακούς δυσισμούς και περιορισμούς ως προς την υιοθέτηση κοινής και ενιαίας τουριστικής προβολής. Μέσα από την αποτύπωση των βασικών τουριστικών στατιστικών για την Περιφέρεια, φαίνεται να *«προσελκύει σημαντικό αριθμό εγχώριου και αλλοδαπού τουρισμού. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα συγκεντρωτικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ, το 2010, οι αφίξεις στα καταλύματα της ΠΔΕ ανήλθαν σε 723.468 εκ των οποίων οι 253.290 αφίξεις αφορούσαν αλλοδαπούς, ενώ οι υπόλοιπες ημεδαπούς. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει περίπου το 2,8% των διαθέσιμων κλινών της χώρας (18.580 κλίνες). Συνολικά, στην ΠΔΕ καταγράφονται 408 ξενοδοχειακές επιχειρήσεις με συνολικό τζίρο 93,93 εκ.€ και 5.847 επιχειρήσεις εστίασης με συνολικό τζίρο 313,36 εκ.€ (ΕΛΣΤΑΤ, 2008)»*.

Πρέπει να αναφερθεί, επίσης, ότι με βάση την εγκριθείσα Στρατηγική RIS3, στον τομέα του τουρισμού-πολιτισμού, θα επιδιωχθεί οι παρεμβάσεις που θα

χρηματοδοτηθούν μέσα από το ΕΠ Δυτικής Ελλάδος 2014-2020, όσο και από τα τομεακά ΕΠ, να αφορούν κατά προτεραιότητα («εστίαση παρέμβασης»):

1. Την ανάπτυξη της **ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ**, με έμφαση στο Κατάκολο, λόγω της ιδιαίτερα αυξημένης προσπελασιμότητας και προσέγγισης υψηλού αριθμού κρουαζιερόπλοιων και διοχέτευσης των ροών κυρίως προς την Αρχαία Ολυμπία και σε επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος στην περιζ περιοχή
2. Την προώθηση του ναυτικού τουρισμού, με έμφαση στα **ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ**, και ειδικότερα στις περιοχές Παλούκι-Κατάκολο-Κυλήνη)
3. Την εστίαση προσέλκυσης **αυτόνομων – «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ» ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ**, γεγονός που θα ευνοήσει την «ανακάλυψη» πρόσθετων και συμπληρωματικών τουριστικών προορισμών λιγότερο αναγνωρίσιμων, αλλά που διαθέτουν υψηλή αξία στην αλυσίδα αξίας του τομέα, προσφέροντας συμπληρωματικά ή και μοναδικά χαρακτηριστικά στο υφιστάμενο προσφερόμενο προϊόν των ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών της Δυτικής Ελλάδας.

Από τα παραπάνω τρία σημεία προτεραιοποίησης που τίθενται στο πλαίσιο της Στρατηγικής ΕΤΑΚ για τη Δυτική Ελλάδα, διαμορφώνεται και το πλέγμα παρεμβάσεων που δύναται να χρηματοδοτήσει κατά προτεραιότητα του ΕΠ ΔΥΤ. ΕΛΛ 2014-2020.

Οι αναφορά στον **τουριστικό κλάδο (συνδυαστικά με τον πολιτισμό)** μέσα από την RIS3, έχει ως εξής:

«Ο τουρισμός σε συνδυασμό με τον πολιτισμό μπορεί με τις κατάλληλες προσαρμογές να αποτελέσει κινητήρια δύναμη της οικονομίας της Δυτικής Ελλάδας. Αποτελεί μία δραστηριότητα με μεγάλες ευκαιρίες εφαρμογής ολοκληρωμένων συστημάτων συνδυασμένων τεχνολογιών και επιτρέπει την ανάπτυξη εξειδικευμένων δραστηριοτήτων που βασίζονται στη γνώση. Ο τουρισμός απαιτεί ένα ιδιαίτερο είδος πολιτικής για την καινοτομία, που υποστηρίζει την ικανότητα να παράγεται γνώση και προστιθέμενη αξία σε μια βιομηχανία που δεν δημιουργεί την τεχνολογία, αλλά τη χρησιμοποιεί.

Η Δυτική Ελλάδα χαρακτηρίζεται από σημαντικό πλούτο γεωγραφικά διατεταγμένων φυσικών και πολιτισμικών χώρων όπου μπορούν να υποδεχθούν και να ικανοποιήσουν διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Οι μορφές αυτές υπάρχουν σήμερα αλλά σε αρκετά ανοργάνωτη μορφή με σημαντικές ανάγκες οργανωτικών καινοτομιών και εφαρμογών της πληροφορικής. Η χρήση πάλι του Πολιτιστικού αποθέματος, της υλικής και άυλης κληρονομιάς αλλά και της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας είναι απαραίτητη και συνιστά τομέα παραγωγής πλούτου. Προϋποθέτει επίσης μια σειρά από παρεμβάσεις οι οποίες πρέπει να σχεδιαστούν κατάλληλα ώστε να αποτελέσουν εργαλεία υποδομής με υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και εξασφαλισμένη βιωσιμότητα.

Η ανάπτυξη του τουρισμού βασίζεται σε παρεμβάσεις που υπερβαίνουν την πολιτική καινοτομίας και έρευνας. Όπως γίνεται φανερό από την ανάλυση της αλυσίδας αξίας, οι τουριστικές δραστηριότητες τροφοδοτούν και τροφοδοτούνται από δραστηριότητες, υπηρεσίες και προϊόντα άλλων κλάδων. Κλάδοι με σημαντικές εισροές στον τουρισμό είναι η γεωργική παραγωγή και τα τρόφιμα, οι μεταφορές και τα logistics, ο πολιτισμός και οι συναφείς με αυτόν δραστηριότητες. Η σχέση του τελευταίου με τον τουρισμό είναι πολύ ισχυρή καθώς αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και επομένως αντιμετωπίζονται μαζί ως ένα ενιαίο τομέας ανάπτυξης.

Οι τεχνολογίες οι οποίες επηρεάζουν οριζόντια μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων του τουρισμού είναι:

- Η πληροφορική αυξάνει την παραγωγικότητα (συστήματα κρατήσεων, διαχείρισης πελατών, προγραμματισμού κλπ.), και με εφαρμογές για υπολογιστές, κινητά ή tablets διευκολύνει την πρόσβαση ανεξάρτητων εκδρομέων (κρατήσεις), προωθεί και διευκολύνει αγορές και συμμετοχή σε εκδηλώσεις και πολιτιστικά γεγονότα, και εμπλουτίζει την εμπειρία και το τουριστικό προϊόν με εικονικές περιηγήσεις σε μουσεία και τόπους αρχαιολογικού, ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος.*
- Οι ενεργειακές τεχνολογίες (οι οποίες σχετίζονται επίσης με την πληροφορική, τα προηγμένα υλικά και τα ηλεκτρονικά) μειώνουν την ενεργειακή κατανάλωση, μειώνουν τις εκπομπές θερμοκηπίου με την αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας και συμβάλουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος.*

Η αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής της ιχθυοκαλλιέργειας και της τοπικής βιομηχανίας τροφίμων, για την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας και κουζίνας, καθώς και ο συνδυασμός με την πολιτισμική κληρονομιά (Ολυμπία, μοναστήρια, μεσαιωνικά μνημεία) προσδίδει ιδιαίτερη ταυτότητα και διαφοροποιεί το τουριστικό προϊόν από το μοντέλο “ήλιος και θάλασσα”. Η πολιτική καινοτομίας στον κλάδο επικεντρώνεται στις οργανωτικές καινοτομίες στις επιχειρήσεις του κλάδου και σε πολιτικές ενίσχυσης της ζήτησης (demand side) για τεχνολογίες και προϊόντα που παράγονται ή μπορεί να παραχθούν από επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Επομένως δίνεται έμφαση στη μεταφορά τεχνολογίας και στη διείσδυση:

- Των εφαρμογών πληροφορικής, οι οποίες αναπτύσσονται και βελτιώνονται με ραγδαίο ρυθμό αξιοποιώντας τα έξυπνα κινητά και tablets καθώς τις δικτυακές πύλες, για όλες τις δραστηριότητες της αλυσίδας αξίας. Σημαντική είναι η ψηφιοποίηση πολιτισμικού υλικού και η δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου.
- Φωτοβολταϊκών και άλλων ήπιων μορφών ενέργειας, εισαγωγή συστημάτων έλεγχου και διαχείρισης ενέργειας σε ξενοδοχειακές μονάδες και άλλες ενεργοβόρες δραστηριότητες.
- Προηγμένων συστημάτων παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα, του νερού και του εδάφους σε τουριστικές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους

Μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση είναι τα κάτωθι:

- Εκσυγχρονισμός τουριστικών μονάδων με εισαγωγή ΤΠΕ
 - Ανάπτυξη ηλεκτρονικών Υποδομών Τουριστικής Πληροφόρησης τύπου Smart City του Δήμου Πατρέων
- Προώθηση του «Πράσινου τουρισμού» για τη μείωση των οικολογικού αποτυπώματος των τουριστικών δραστηριοτήτων ενισχύοντας:
 - την δημιουργία ηλεκτρονικών εφαρμογών για την προώθηση και αξιοποίηση του τουριστικού και αγροτικού προϊόντος
 - την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των εμπλεκόμενων στην τουριστική διαδικασία και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των τουριστικών επιχειρήσεων.
 - την αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών των τουριστικών μονάδων, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων.

- την δημιουργία υποδομών και σχεδίων δράσεων που πληρούν τα κριτήρια οικολογικής πιστοποίησης.
- την δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας χαρτογράφησης διαδρομών τουριστικού ενδιαφέροντος και ηλεκτρονικής πλατφόρμας χαρτογράφησης περιοχών - ενοτήτων βιολογικής καλλιέργειας.
- την εγκατάσταση επιδεικτικών έργων αποκατάστασης ρυπασμένων περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
- οικο-καινοτόμων, φθηνών και μικρού ενεργειακού κόστους λειτουργίας τεχνολογιών επεξεργασίας υδατικών και στερεών αποβλήτων σε τουριστικές περιοχές
- Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της ΠΔΕ με τρόπους που ενισχύουν τον τουρισμό:
- Ψηφιοποίηση πολιτιστικού υλικού και ανάπτυξη εφαρμογών ΤΠΕ (με αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα tablets και smartphones) που ενσωματώνουν τον πολιτισμό στην τουριστική εμπειρία. ο Δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών
- Υποστήριξη Θεματικών Πάρκων και Δικτύων (εξωτικής ομορφιάς παραλίες, μοναστήρια, δίκτυα αρχαίων θεάτρων) – Συγχρηματοδότηση ανάπτυξης με ιδιωτικά κεφάλαια (ΣΔΙΤ)
- Ανάδειξη της τοπικής διατροφής και ενσωμάτωση των τοπικών προϊόντων στη διατροφή των τουριστών:
 - Ανάπτυξη συνεργασίας τουριστικών επιχειρήσεων με ομάδες και ενώσεις παραγωγών αγροτικών προϊόντων και επιχειρήσεων διατροφής
 - Ηλεκτρονικές περιηγήσεις των τουριστικών υπηρεσιών και της αγροτικής οικονομίας της ΠΔΕ»

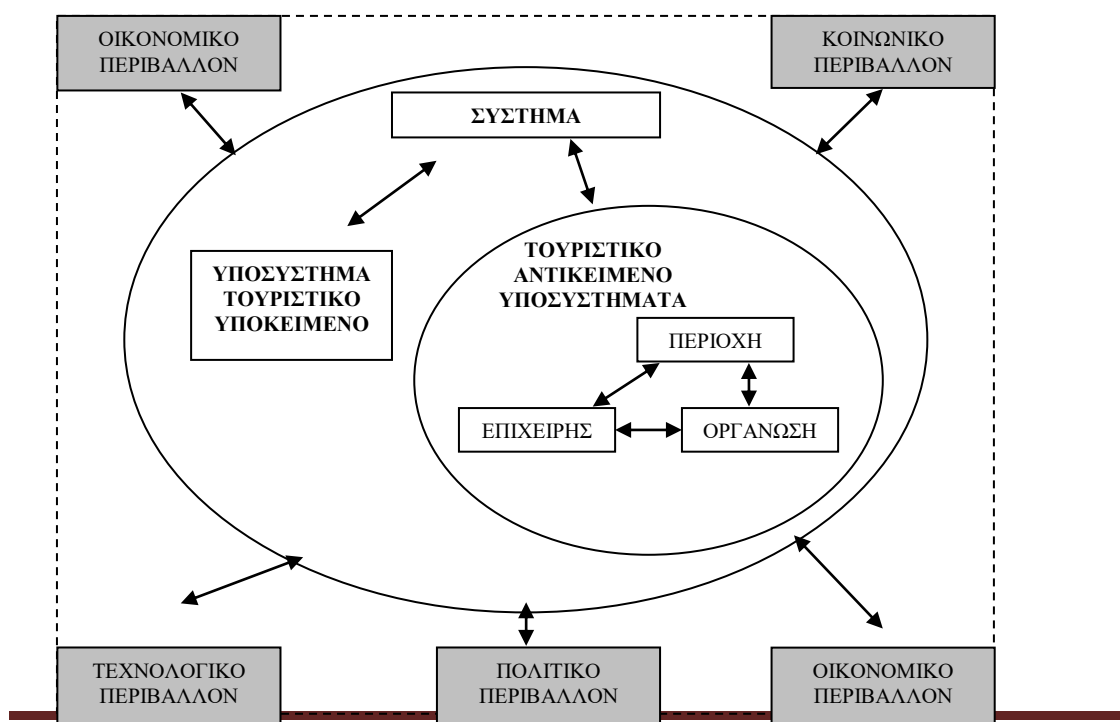
Μέσα από την μελέτη του εγκεκριμένου ΕΠ ΠΔΕ 2014-2020, προκύπτει η σημαντική θέση-προτεραιοποίηση των παρεμβάσεων στον τομέα του τουρισμού-πολιτισμού που θα πρέπει να οδηγεί στην εξυπηρέτηση του συνολικού οράματος του ΕΠ για την ΠΔΕ: **«Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον».**

2. Οδικός Χάρτης εξειδίκευσης δράσεων τουρισμού Δυτικής Ελλάδας – Το τουριστικό σύστημα και οι «άξονες προτεραιότητας»

2.1 Το τουριστικό σύστημα

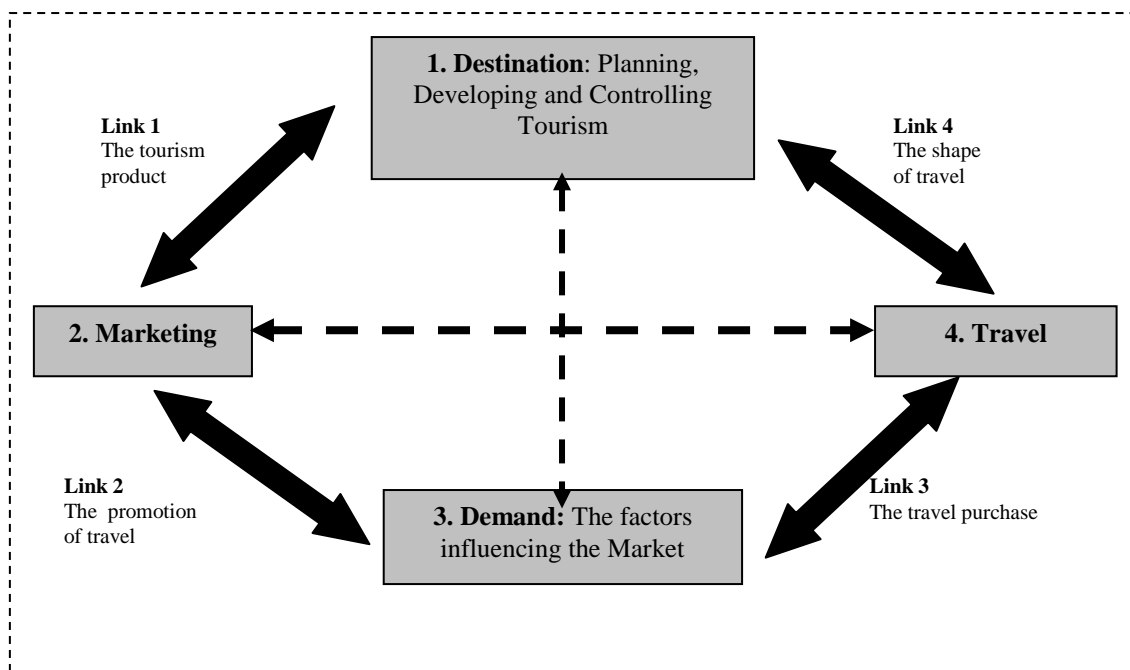
Ο τουρισμός είναι ένα φαινόμενο με πολλές διαστάσεις οι οποίες αναπτύσσονται ανάλογα με το χρόνο και το χώρο και κατατάσσονται σε οικονομικές, κοινωνικές, ψυχολογικές, πολιτικές, οικολογικές, θεσμικές και τεχνολογικές. Η συσχέτιση των διαστάσεων αυτών δομεί μια μορφή «συστήματος τουρισμού», όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί. Το «**σύστημα τουρισμός**» αποτελείται από τα υποσυστήματα όπως «τουριστική περιοχή», «τουριστική επιχείρηση» και «τουριστική οργάνωση», τα οποία βρίσκονται σε διαρκή αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση. Επίσης, σημαντικό είναι ότι, το σύστημα «τουρισμός» εμφανίζει εξάρτηση από διάφορα άλλα υπερκείμενα περιβάλλοντα, από τα οποία τα σπουδαιότερα είναι: το οικονομικό, το κοινωνικό, το οικολογικό, το τεχνολογικό και το πολιτικό.

Διάγραμμα 1 Η δομή του τουριστικού συστήματος

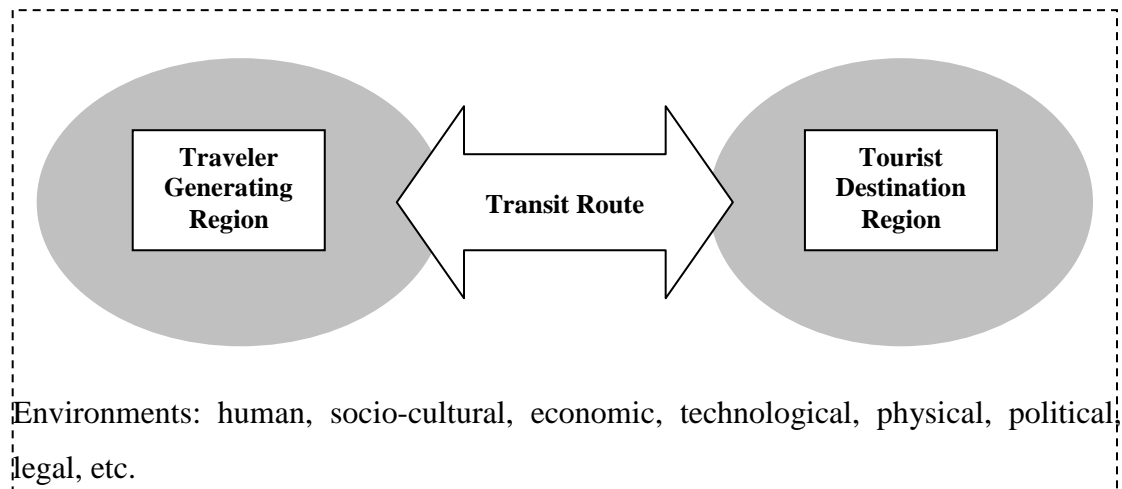
Συνεπώς, ο τουρισμός πρέπει να αναφέρεται ως σύστημα και όχι ως «βιομηχανία» ή κλάδος, εξαιτίας των αλληλεπιδράσεων των πολλών συνιστωσών του τουριστικού κυκλώματος. Το τουριστικό σύστημα τμηματοποιείται, κυρίως, σε τέσσερα μέρη: πρώτον την τουριστική αγορά, δεύτερον το τουριστικό ταξίδι, τρίτον τον τουριστικό προορισμό και τέταρτο το τουριστικό μάρκετινγκ.

Διάγραμμα 2 Τα βασικά τμήματα του τουριστικού συστήματος

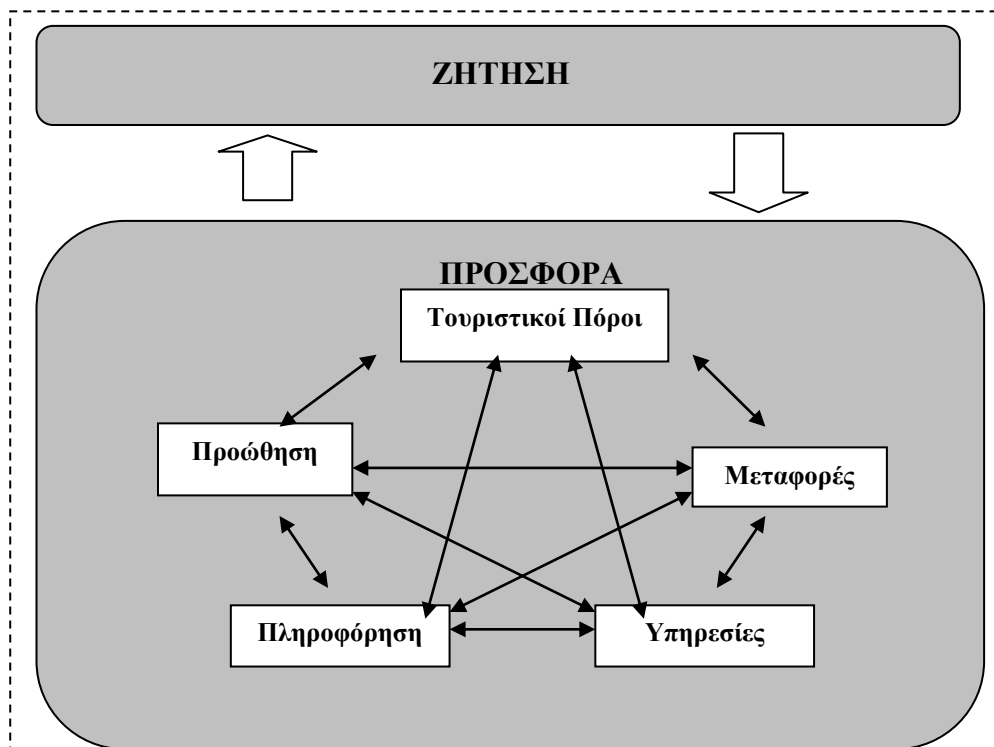
Η γεωγραφική διάσταση του τουριστικού φαινομένου δίνει έμφαση σε τρία δυναμικά μέρη του τουρισμού: τις περιοχές προέλευσης ταξιδιωτών (TGR – Traveler Generating Regions), τις ροές μετακινήσεων (TR – Transit Routes) και περιοχές προορισμού των τουριστών (TDR – Tourist Destination Regions). Το μοντέλο του Leiper (1995) απεικονίζεται σχηματικά στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 3 Το γεωγραφικό μοντέλο για το σύστημα του τουρισμού

Επιπροσθέτως, ο τουρισμός είναι ένα ανοικτό σύστημα το οποίο λειτουργεί σε ένα δυναμικό, συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, σε αντίθεση με τα κλειστά συστήματα όπου καμία αλληλεπίδραση με το εξωτερικό περιβάλλον δε λαμβάνει χώρα. Από λειτουργικής απόψεως, οι βασικές συνιστώσες του τουρισμού είναι η ζήτηση και η προσφορά.

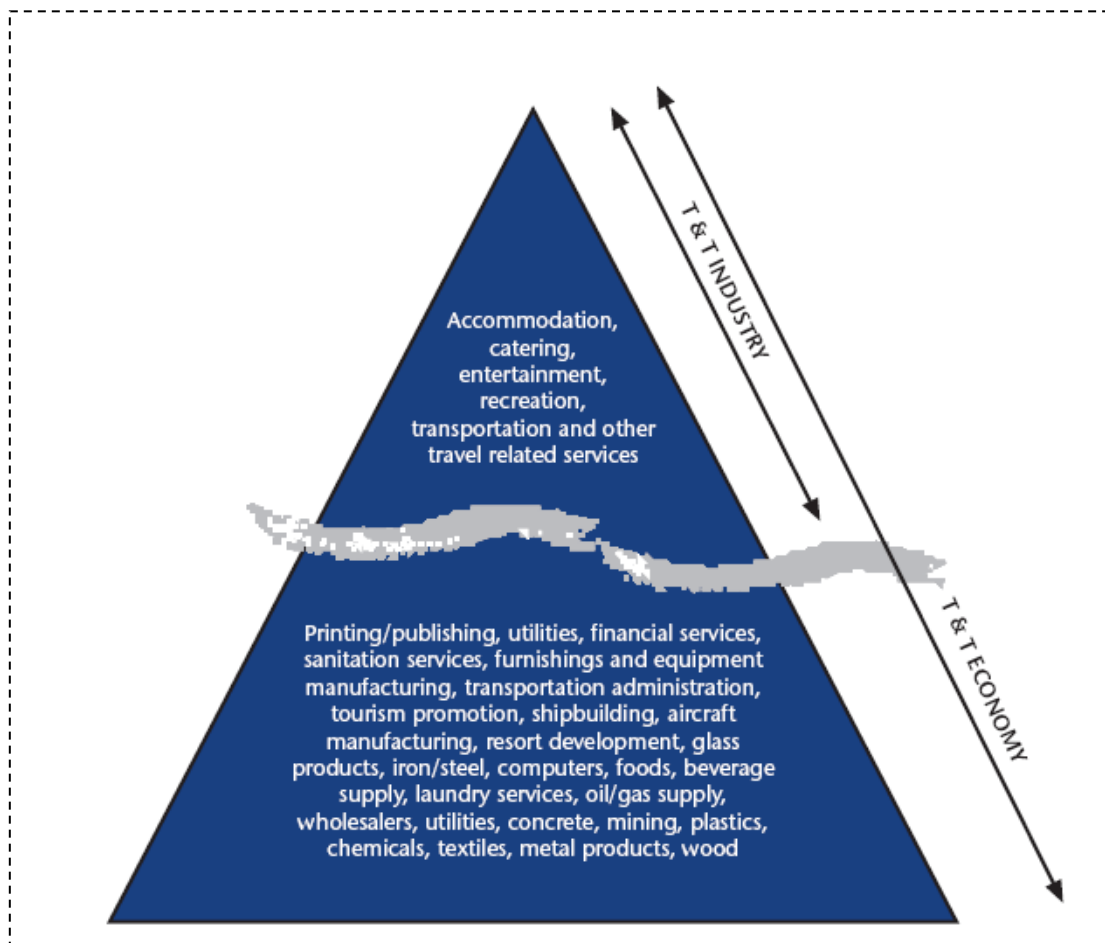
Διάγραμμα 4 Το λειτουργικό σύστημα τουρισμού και οι κύριες συνιστώσες του.

Η **τουριστική προσφορά** είναι η δεύτερη βασική συνιστώσα του τουριστικού συστήματος. Η προσφορά μπορεί να επιδράσει καθοριστικά στη ζήτηση. Το τμήμα της «προσφοράς» του τουριστικού συστήματος, περιλαμβάνει κάθε σχεδιασμό και κάθε πρόγραμμα δράσεων που επιχειρείται και κινείται προς την κάλυψη των αναγκών και των επιθυμιών των επισκεπτών – ταξιδιωτών. Στη γενικότερη μορφή της, διακρίνεται στην: πρωτογενή προσφορά, η οποία περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρωπογενείς πόρους που καθορίζουν το βαθμό ελκυστικότητας και τη δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής, και στην δευτερογενή ή απορρέουσα τουριστική προσφορά, η οποία περιλαμβάνει τις διάφορες υποδομές και ανωδομές που δημιουργήθηκαν μερικά ή ολικά από τον άνθρωπο για να διευκολυνθεί η εκμετάλλευση των τουριστικών πόρων, ενεργοποιεί την τουριστική ζήτηση και προσαρμόζεται συνεχώς στις μεταβολές της. Το σύνολο των προϊόντων κάθε προορισμού που εκφράζονται μέσω της προσφοράς, οριοθετούν την έννοια του τουριστικού προϊόντος, το οποίο αποτελείται από τα αξιοθέατα που επισκέπτονται, τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν και τις εγκαταστάσεις ή τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν οι επισκέπτες τους, καθώς και από οποιοδήποτε άλλο στοιχείο συμπληρώνει ή διαμορφώνει τη συνολική τους εμπειρία.

Στη συνολική τουριστική παραγωγική διαδικασία, όπως έχει γίνει αντιληπτό, μετέχουν άμεσα ή έμμεσα διάφοροι κλάδοι της οικονομίας, πέραν του αμιγούς τουριστικού τομέα. Η συνθετότητα, λοιπόν του τουρισμού αλλά και του προσφερόμενου προϊόντος αυτού, σε συνδυασμό και με τις έντονες αλληλεξαρτήσεις του με άλλους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας προσδίδουν στο τουριστικό προϊόν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Διάγραμμα 5 Η οικονομία και η βιομηχανία των ταξιδιών και του τουρισμού

Με βάση τα διαφορετικά στοιχεία που απαρτίζουν την τουριστική προσφορά είναι δυνατόν να διακριθεί σε πολλές μορφές, εξεταζόμενη όμως από την πλευρά του σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης, περιγράφεται ως ένα σύνολο διασυνδεδεμένων και αλληλοεξαρτώμενων παραμέτρων, όπως: τα αξιοθέατα – τουριστικούς πόρους, τις υπηρεσίες, τις μεταφορές, την πληροφόρηση και την προβολή – προώθηση.

Χωρίς ανεπτυγμένους **τουριστικούς πόρους** και αξιοθέατα, ο τουρισμός δεν θα είχε την μορφή που γνωρίζουμε σήμερα. Θα υπήρχε μικρή ανάγκη για υποστηρικτικές υπηρεσίες, για μεταφορές, για διαμονή, για προβολή, για υποδομές κλπ. Το τουριστικό σύστημα ενεργοποιείται, ουσιαστικά από τους τουριστικούς πόρους και τα αξιοθέατα. Οι τουριστικοί πόροι είναι στοιχεία που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του

συνολικού τουριστικού προϊόντος ενός προορισμού που σχεδιάστηκαν, αναπτύχθηκαν και ρυθμίστηκαν με βάση τα κίνητρα και τα ειδικά ενδιαφέροντα των δυνητικών επισκεπτών και επιτελούν δύο σημαντικές λειτουργίες: πρώτον, προσελκύουν, δελεάζουν ή παρακινούν τους επισκέπτες να ταξιδέψουν στον προορισμό και δεύτερον, διασφαλίζουν την ικανοποίηση των επισκεπτών και ολοκληρώνουν την εμπειρία τους.

Σε επίπεδο **σχεδιασμού και διαχείρισης των τουριστικών πόρων** που συνθέτουν τα αξιοθέατα ενός προορισμού, είναι απαραίτητο να λαμβάνεται υπόψη από τους φορείς διαμόρφωσης της τουριστικής πολιτικής και ανάπτυξης ότι: αυτά είναι δυνατό να δημιουργηθούν και να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της ζήτησης, η αποδοτικότερη εκμετάλλευσή τους προϋποθέτει τη χωρική τους συγκέντρωση, απαιτούν την ανάπτυξη και καλύτερη διασύνδεση με υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Μεγάλα οικονομικά οφέλη προκύπτουν από τον τουρισμό, μέσω των **επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών**, ενώ παράλληλα ένα μεγάλο μέρος των χρηματο-οικονομικών ροών του τουρισμού, προκύπτουν από τη δραστηριότητα διαφόρων κλάδων που παρέχουν υπηρεσίες στέγασης, σίτισης, μεταφοράς, οργάνωσης ταξιδιών, καθώς και άλλων δευτερευουσών τουριστικών υπηρεσιών. Η ποσότητα, αλλά και η ποιότητα, των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση ανταγωνιστικής τουριστικής προσφοράς. Κοινός στόχος των επιχειρήσεων παροχής τουριστικών υπηρεσιών είναι η ικανοποίηση των αναγκών – επιθυμιών των επισκεπτών και η οικονομική τους βιωσιμότητα μέσω της επίτευξης κερδών.

Η **μεταφορά των επισκεπτών** είναι μια ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος – συνιστώσα του τουριστικού συστήματος. Ουσιαστικά, αποτελεί το τμήμα εκείνο του κυκλώματος, το οποίο συνδέει την χώρα – τόπο προέλευσης με τον τόπο προορισμού. Ο ρόλος των μεταφορών είναι διττός, καθώς από τη μία λειτουργούν ως μοχλός για την πραγματοποίηση τουριστικών μετακινήσεων, από την άλλη δεν είναι λίγα τα παραδείγματα στο διεθνές τουριστικό γίγνεσθαι, κατά τα οποία οι μεταφορές αποτέλεσαν παράγοντας έλξης για περιοχές οι οποίες είχαν μηδαμινή προσπελασιμότητα και επισκεψιμότητα. Κατά το **σχεδιασμό των αεροπορικών**,

θαλάσσιων και οδικών μεταφορών αναγκαία είναι τα εξής: η ενσωμάτωση και της τουριστικής διάστασης, ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και προγραμματισμός των συνδυασμένων μεταφορών, η αυξημένη περιβαλλοντική συνιστώσα και ευαισθησία στη διαδικασία χωροθέτησης μεταφορικών υποδομών, η προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων κ.α.

Εξαιρετικά κρίσιμο στοιχείο του τουριστικού συστήματος, είναι αυτό της **πληροφόρησης**. Αναδεικνύεται, σταδιακά, σε καθοριστικό παράγοντα, ο οποίος επηρεάζει την τουριστική ζήτηση μιας περιοχής. Πολλοί φορείς, κυρίως δημόσιοι, συγχέουν την έννοια της πληροφόρησης με την έννοια της προώθησης. Η ουσιώδης διαφορά των εννοιών, έγκειται στο ότι, η **προώθηση – διαφήμιση** στοχεύει στην προσέλκυση επισκεπτών οι οποίοι δεν έχουν επιλέξει προορισμό, ενώ η πληροφόρηση είναι απαραίτητη πριν και κατά την διάρκεια του ταξιδιού τους. Οι ταξιδιωτικές πληροφορίες ολοκληρώνουν την εικόνα των τουριστικών προορισμών και του προϊόντος που προσφέρουν και δημιουργούν κίνητρα για το ταξίδι. Η πληρότητα και η αξιοπιστία της πηγής πληροφόρησης και των πληροφοριών, καθ' εαυτών, επηρεάζουν τόσο την απόφαση, όσο και την επιλογή του τύπου ταξιδιού. Σημαντική είναι και η πληροφόρηση κατά την διάρκεια του ταξιδιού, καθώς οι επισκέπτες βρίσκονται σε έναν προορισμό για μικρό χρονικό διάστημα και πρέπει άμεσα και αποτελεσματικά να ενημερωθούν για μία σειρά από πληροφορίες, όπως για παράδειγμα τις διαδρομές, τα μέσα μεταφοράς, τις υπηρεσίες διαμονής και εστίασης, τους χώρους επίσκεψης, τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας κ.α. Η παροχή πληροφοριών γίνεται κυρίως μέσω κρατικών φορέων, σε διάφορα επίπεδα (εθνικής εμβέλειας τουριστικός οργανισμός, περιφερειακά γραφεία, τοπικά info-points κ.α.), αλλά και ιδιωτικών φορέων (π.χ. ταξιδιωτικά γραφεία στο εξωτερικό αλλά και στο εσωτερικό, διεθνείς και εγχώριοι tour operators κ.α.). Η ορθότερη στρατηγική πληροφόρησης, περιλαμβάνει on-line πληροφόρηση (στο διαδίκτυο) αλλά και εστιασμένα σημεία παροχής πληροφοριών στις χώρες προέλευσης αλλά και στις χώρες προορισμού. Το συγκριτικό πλεονέκτημα των γραφείων παροχής πληροφοριών είναι η δυνατότητα να πραγματοποιούν εξατομικευμένη πληροφόρηση στους δυνητικούς πελάτες τους.

Τα ζητήματα που αφορούν το **σχεδιασμό και των προγραμματισμό της πολιτικής προώθησης** εκ μέρους των φορέων (δημόσιων και ιδιωτικών), οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τα εξής: την καθοδήγηση του συστήματος από την κεντρική διοίκηση, τη θεματική τμηματοποίηση των πληροφοριών, τη οριοθέτηση και το διαχωρισμό των στόχων μεταξύ διαφήμισης και πληροφόρησης, τη συστηματική και συνδυασμένη χρήση μέσων και εργαλείων πληροφόρησης, τη χρήση της νέας τεχνολογίας και την ανάπτυξη σύγχρονων γεωγραφικών συστημάτων, την ενημέρωση και κατάρτιση των τοπικών κοινωνιών σε θέματα φιλοξενίας κ.α.

Η προώθηση του τουριστικού προϊόντος συνδέεται στενά με κάθε ένα από τα υπόλοιπα συστατικά της τουριστικής προσφοράς, αποτελεί τη δυναμικότερη μεταβλητή **ενός προγράμματος μάρκετινγκ**, του οποίου η οργάνωση, προώθηση και διαχείριση αποτελεί στοιχείο μεσοπρόθεσμης σταθερότητας της τουριστικής ανάπτυξης κάθε προορισμού. Η προώθηση, μέσω μιας σειράς συνδυασμένων ενεργειών στοχεύει:

- Στη συστηματική και όχι συγκυριακή προβολή του προορισμού στη διεθνή και εγχώρια αγορά με διάφορα μέσα όπως: εκθέσεις, διαφήμιση, συνεργασία με ταξιδιωτικούς οργανισμούς, δημόσιες σχέσεις κ.α.
- Στη δημιουργία ή συντήρηση μιας ιδιαίτερης εικόνας του προορισμού, ως αποτέλεσμα της εστίασης του προγράμματος στην ανάδειξη πόρων ως σήμα κατατεθέν της περιοχής.
- Στη διαρκή αναζήτηση νέων αγορών και ομάδων – στόχου που δυνητικά ενδιαφέρονται για τους προσφερόμενους στον τόπο προορισμού τουριστικούς πόρους.
- Στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ κατοίκων, δημοσίων φορέων και ιδιωτικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής.
- Κ.α.

Τα μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί η **προώθηση** για να ανταποκριθεί στους στόχους της, είναι: η διαφήμιση, τα κίνητρα (εκπτώσεις, προσφορές), οι εκθέσεις, η δημοσιότητα, οι δημόσιες σχέσεις και άλλες ειδικές ενέργειες προώθησης.

Οι προωθητικές πολιτικές δεν εφαρμόζονται μόνον από τους δημόσιους φορείς και οργανισμούς, αλλά και ιδιωτικούς φορείς και οργανισμούς μη κερδοσκοπικούς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε διεθνές, εθνικό αλλά και τοπικό επίπεδο. Οι ενέργειες – τεχνικές που εφαρμόζουν ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες:

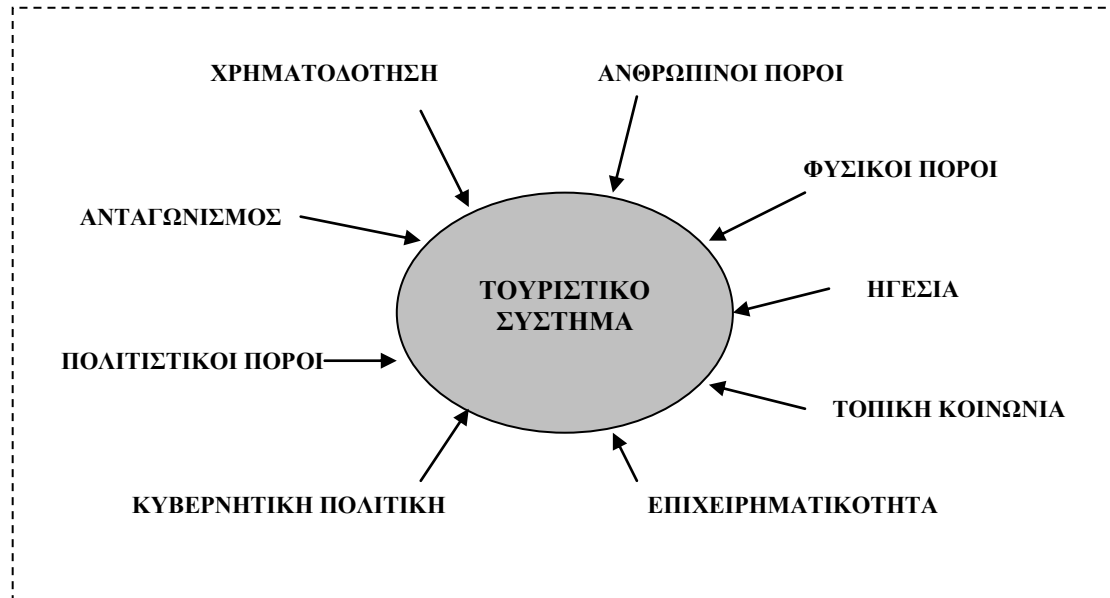
- Τη διαφήμιση, ο κύριος όγκος της γίνεται με πληρωμένες καταχωρήσεις στον τύπο και την τηλεόραση.
- Τη δημοσιότητα, που συνήθως γίνεται χωρίς πληρωμή.
- Τα κίνητρα, με την μορφή δώρων, εκπτώσεων και προσφορών.
- Οι δημόσιες σχέσεις, οι οποίες πέραν των άλλων αναλαμβάνουν και μέρος των ενεργειών των υπολοίπων κατηγοριών.

Αξίζει, να αναφερθεί ότι οι πολιτικές και τα προγράμματα προώθησης των προορισμών ενισχύονται σημαντικά από την διευρυμένη χρήση του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού εμπορίου, τα οποία δίδουν μεγαλύτερες δυνατότητες πρόσβασης στην πληροφόρηση της περιοχής, στην πλευρά των δυνητικών επισκεπτών.

Το τουριστικό σύστημα είναι ένα ανοικτό και δια-δραστικό σύστημα, το οποίο αναπτύσσεται, επηρεάζεται και επηρεάζει τα συν-λειτουργούντα περιβάλλοντα. Τα περιβάλλοντα αυτά αναφέρονται ως «**εξωτερικοί παράγοντες**» και συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση της τουριστικής προσφοράς. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται ο τουρισμός, ιδιαίτερα από την πλευρά της προσφοράς και για το λόγο αυτό οι φορείς που διαμορφώνουν την τουριστική πολιτική και ανάπτυξη οφείλουν να συμπεριλάβουν στον σχεδιασμό τους, αυτές τις πολύ σημαντικές παραμέτρους, αλλά και να αξιολογήσουν τις επιδράσεις τους. Στους εξωτερικούς παράγοντες, που επηρεάζουν το τουριστικό σύστημα, περιλαμβάνονται οι φυσικοί και οι πολιτιστικοί πόροι, η επιχειρηματικότητα, η χρηματοδότηση, η διαθεσιμότητα ανθρωπίνων πόρων, οι συνθήκες ανταγωνισμού, η

στάση και αντίληψη της τοπικής οικονομίας, η δημόσια (κρατική) αναπτυξιακή πολιτική, η ηγεσία.

Διάγραμμα 6 Εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν το τουριστικό σύστημα

Από τα παραπάνω συνάγεται, ότι η τουριστική ανάπτυξη είναι μια δυναμική διαδικασία που επηρεάζεται και προσδιορίζεται από πολλούς παράγοντες, ένας εκ των οποίων είναι οι τουριστικοί πόροι. Η αξιοποίησή τους και η προσέλκυση της ζήτησης είναι εφικτή μόνον και εφόσον υπάρχει παράλληλη σύμπραξη και προώθηση όλων των συνιστωσών του τουριστικού συστήματος. Η διαπίστωση αυτή είναι καθοριστική για την ανάλυση και τις στρατηγικές επιλογές που παρουσιάζονται στα παρακάτω.

2.2 Η λογική της παρέμβασης και οι άξονες προτεραιότητας

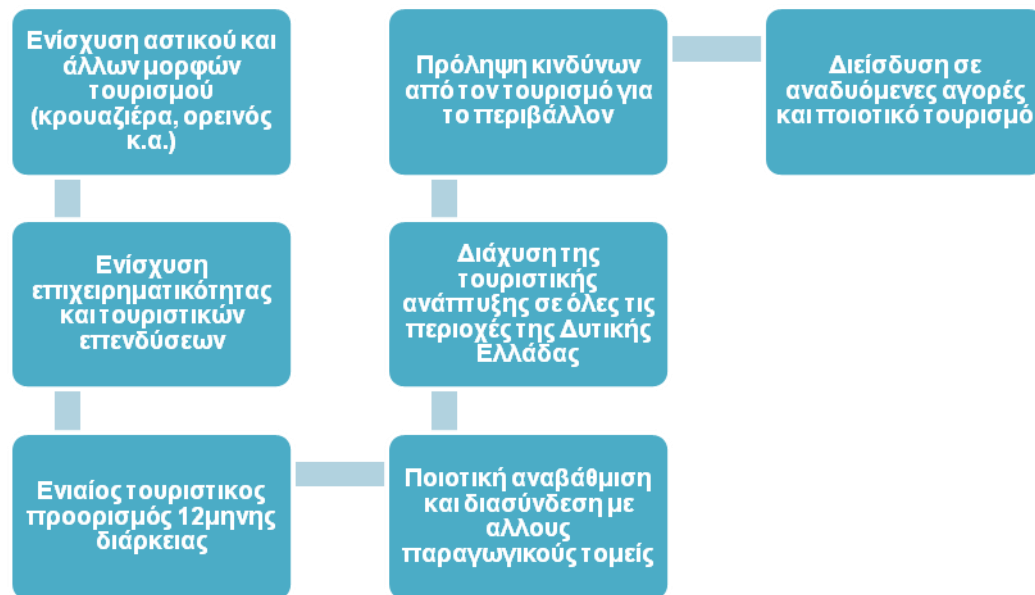
Η «λογική παρέμβασης» (intervention logic) ενός Οδικού Χάρτη εξειδίκευσης των δράσεων για τον Τουρισμό για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, περιλαμβάνει την παρουσίαση του πλαισίου για την τουριστική ανάπτυξη στη μελετώμενη περιοχή, αναλυόμενη σε τρία επίπεδα:

- Το πρώτο επίπεδο, αφορά στη διατύπωση και παρουσίαση των **πυλώνων – αξόνων** για την προώθηση της τουριστικής δραστηριότητας και βελτίωσης της τουριστικής ανταγωνιστικότητας της συγκεκριμένης Περιφέρειας.
- Το δεύτερο επίπεδο, αφορά στη διατύπωση των «**υπο-αξόνων**» ή «**κατηγοριών παρέμβασης**» ως επιμέρους στοχεύσεις ανά άξονα προτεραιότητας. Η ανάλυση των αξόνων του πρώτου επιπέδου, σε επιμέρους υποάξονες κρίνεται αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατή η ιεράρχηση και ανάλυση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών πολιτικής (policy recommendations/ priorities).
- Το τρίτο επίπεδο, αφορά την εξειδίκευση των υποαξόνων (ή μέτρων παρέμβασης) σε **τύπους δράσεων** ή **κατηγορίες επιλέξιμων ενεργειών**, προκειμένου να είναι ευκολότερη η «ανάπτυξη» του Οδικού Χάρτη σε επιμέρους σχέδια δράσεων, που θα αναλύουν τον τρόπο επίτευξης των επιλεγμένων πολιτικών του προηγούμενου επιπέδου, ενώ παράλληλα δίδεται η δυνατότητα εξειδίκευσης των επενδυτικών και άλλων χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων με αναφορά στο διατιθέμενο προϋπολογισμό, τους δυνητικούς δικαιούχους των δράσεων, τις ενδεικτικές δράσεις που χρηματοδοτούνται και, τέλος, αναλυτική αναφορά στην πηγή χρηματοδότησης με παρουσίαση των εναλλακτικών πηγών (εφόσον υφίστανται).

Η ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος της τουριστικής οικονομίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η αξιολόγηση των δυνατών και αδύνατων σημείων και η αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος αναδεικνύουν μια «αλυσίδα» κρίσιμων ζητημάτων.

Διάγραμμα 7 Η «ΑΛΥΣΙΔΑ» ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ/ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

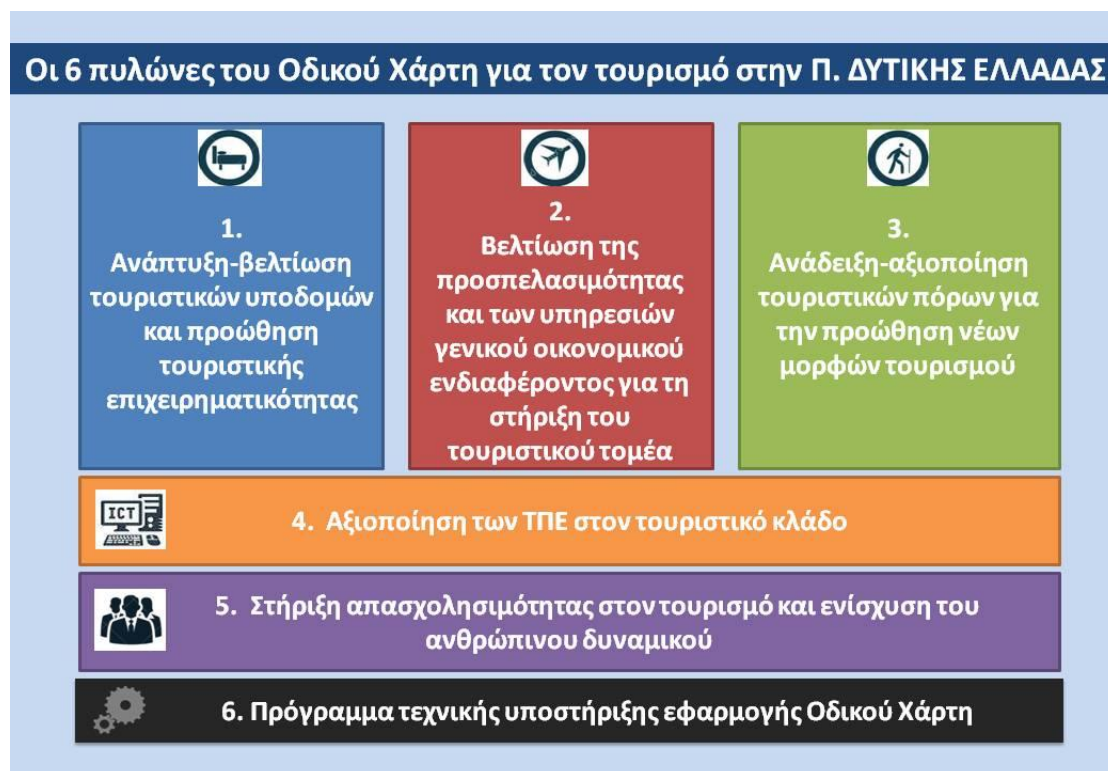
Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Οι 7 κρίσιμοι αναπτυξιακοί παράγοντες αποτελούν ταυτόχρονα δυνητική ευκαιρία και απειλή για την ανάπτυξη ή/ και ολοκλήρωση του περιφερειακού ή των υποπεριφερειακών τουριστικών προϊόντων και εννοιολογικά οδηγούν στην ανάδειξη 5 βασικών «περιοχών παρέμβασης» - **πέντε μεγάλους θεματικούς άξονες** - στους οποίους η Δυτική Ελλάδα θα πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειες της προκειμένου να επιτύχει τους ειδικούς στόχους για:

- Την ενίσχυση και αναβάθμιση του υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος,
- την ανάδειξη νέων τουριστικών πακέτων,
- τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας δημοσίων υπηρεσιών και υποδομών εξυπηρέτησης,
- την αναγκαία στήριξη της απασχολησιμότητας και

- τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στο ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας.

Οι άξονες αυτοί αφορούν την τουριστική ανωδομή, τις δημόσιες υποδομές, την εκπαίδευση/ κατάρτιση, αλλά και τοπική βιώσιμη ανάπτυξη υπό το πρίσμα της χωρικής συνοχής της Περιφέρειας με την ανάδειξη πολλαπλών τουριστικών πόρων και περιοχών στο σύνολο του χώρου της Περιφέρειας.

Ο Οδικός Χάρτης για τη χρηματοδότηση της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας διαρθρώνεται στους κάτωθι άξονες προτεραιότητας, όπως απεικονίζονται και διαγραμματικά παραπάνω:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: **Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας**
 - ΕΠΑΝΕΚ, ΠΕΠ (ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ) ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ, ΠΕΠ (ΣΤΟ ΣΚΕΛΟΣ Β2Β), ΕΠΑΝΕΚ (ΣΤΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΛΠ), ΠΕΠ (ΣΤΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ)

- Άξονας προτεραιότητας 2: **Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα**
 - ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ, ΠΑΑ
- Άξονας Προτεραιότητας 3: **Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού**
 - ΠΑΑ, ΠΕΠ (ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ)
- Άξονας Προτεραιότητας 4: **Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο**
 - ΠΕΠ (ΑΞΟΝΕΣ RIS3), ΕΠΑΝΕΚ
- Άξονας Προτεραιότητας 5: **Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού**
 - ΠΕΠ, ΕΠΑΝΑΔ
- Άξονας Προτεραιότητας 6: **Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη**
 - ΠΕΠ, Διασυνοριακά προγράμματα, Πόροι τεχνικής υποστήριξης προετοιμασίας ΙΤΙ ή CLLD μέσω ΠΑΑ ή/ και ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

Άξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019			
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.		
1	Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας	1.1	Ανάπτυξη Επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών στον τουρισμό	1.1.1	Ενίσχυση συμπράξεων Τουρισμού-Πολιτισμού-Δημοουργικών Βιομηχανιών για την προώθηση της Έρευνας και Καινοτομίας	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ-ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΕΠΑΝΕΚ (ΕΠ 1 b)		—	▶	▶	▶						
				1.1.2	Ώθηση νέων τουριστικών επιχειρήσεων ιδιαίτερα σε αναξιοποίητα θεματικά πεδία, με υψηλή προστιθέμενη αξία	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 3a	▶	▶									
				1.1.3	Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ιδεών, διερεύνηση δυνατοτήτων αξιοποίησης τους και εφαρμογή τους μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 3γ ΕΠΑΝΕΚ (ΕΠ 3a)	▶	▶									
				1.1.4	Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ του τουριστικού κλάδου για την βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των συντελεστών παραγωγής στην εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων και στη διάθεση υπηρεσιών	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 3δ	▶	▶									
		1.2	Αναβάθμιση του επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των τουριστικών ΜΜΕ	1.2.1	Απλοποίηση/ αυτοματοποίηση λειτουργικών δραστηριοτήτων μέσω της εισαγωγής ή/και αύξησης της χρήσης ΤΠΕ στις ΜΜΕ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3c)	▶	▶									
				1.2.2	Πιστοποίηση λειτουργιών και προϊόντων των επιχειρήσεων	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3c)			▶	▶	▶	—					
		1.3	Διεθνοποίηση τουριστικών επιχειρήσεων-Εξωστρέφεια, προώθηση και προβολή τουριστικού προϊόντος	1.3.1	Υποστήριξη τουριστικών επιχειρήσεων για αναζήτηση ευκαιριών σε νέες αγορές του εξωτερικού	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)	▶	▶									
				1.3.2	Βελτίωση ικανότητας εξυπηρέτησης υφιστάμενων αγορών	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)	▶	▶									
				1.3.3	Αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προϊόντων στο εξωτερικό	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)			▶	▶	▶	—					
				1.3.4	Συνεργασίες, συμπράξεις ή / και ανάπτυξη δικτύων τουριστικών επιχειρήσεων που είναι ομοειδείς, συμπληρωματικές ή ανήκουν στην ίδια αλυσίδα αξίας	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d) ΠΕΠ 3δ			▶	▶	▶						
		2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα	2.1	Προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σε τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	2.1.1	Εφαρμογή έξυπνων συστημάτων για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 4ε			▶	▶	▶	—			
						2.1.2	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη και την επέκταση της θαλάσσιας συγκοινωνίας	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ				▶	▶	▶	—			
						2.1.3	Δράσεις ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης των κατοίκων των αστικών κέντρων περί πολυτροπικής αστικής κινητικότητας	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΕΠ	▶	▶							
						2.1.4	Προώθηση – προαγωγή της αστικής αναζωογόνησης και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας μέσω παρεμβάσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα (λ.χ. στο πλαίσιο «Σχεδίων Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης» - ΣΟΑΠ)	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ			▶	▶	▶	—			
2.1.5	Εφαρμογή πολεοδομικού και αστικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη βιώσιμων και «έξυπνων Πόλεων» (Smart Cities)					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ						▶	▶	▶	▶		
2.1.6	Επενδύσεις στη διαχείριση επισκεπτών σε τουριστικούς προορισμούς					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	▶	▶									
2.1.7	Ενίσχυση των «Αστικών Στρατηγικών Εταιρικών Συνεργασιών» (Urban Strategic Partnerships)					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ			—	▶	▶	▶					

Άξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019				
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.			
		2.2	Ολοκλήρωση έργων μεταφορικών υποδομών σχετικών με τα ΔΕΔ-Μ	2.2.1	Ολοκλήρωση οδικών συνδέσεων ΔΕΔ-Μ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7α						▶	▶	▶	▶			
				2.2.2	Αναβάθμιση σιδηροδρομικών συνδέσεων	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΡΓΟΣΕ	ΤΟΜΕΑΚΟ 7ι							▶	▶	▶	▶		
				2.2.3	Αεροπορικές συνδέσεις/ χωροθέτηση υδροπλάνων	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ (Π.Χ. ΥΠΑ, ΟΛ, ΔΗΜΟΣ)	ΤΟΜΕΑΚΟ			▶	▶	▶	—						
		2.3	Ολοκλήρωση ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και σύνδεση αυτού με ΔΕΔ-Μ	2.3.1	Βελτίωση ή κατασκευή περιφερειακών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7β							▶	▶	▶	▶		
				2.3.2	Βελτίωση ή επέκταση των ενδοπεριφερειακών μεταφορικών δικτύων	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7β							▶	▶	▶	▶		
				2.3.3	Αναβάθμιση τοπικού οδικού δικτύου	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ - ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ							▶	▶	▶	▶		
		2.4	Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε τουριστικές περιοχές	2.4.1	Επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών υγείας	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 9α							▶	▶	▶	▶		
				2.4.2	Ενίσχυση των μικρών αποκεντρωμένων μονάδων πρωτοβάθμιας υγείας	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 9							▶	▶	▶	▶		
		3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού	3.1	Προστασία και ανάδειξη του οικοπολιτιστικού αποθέματος	3.1.1	Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με διεθνή εμβέλεια	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c							▶	▶	▶	▶
						3.1.2	Ανάδειξη και ενίσχυση νέων τουριστικών προορισμών	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c		—	▶	▶	▶					
3.1.3	Βελτίωση τουριστικού προϊόντος για ενίσχυση των νέων αγορών					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c			▶	▶	▶	—						
3.1.4	Οριζόντια δικτύωση προορισμών					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c			▶	▶	▶	—						
3.1.5	Τουριστική αξιοποίηση μνημείων ορεινών όγκων					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c			▶	▶	▶							
3.1.6	Βελτίωση και επέκταση μουσειακών υποδομών					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c		—	▶	▶	▶							
3.1.7	Δημιουργία οικοπολιτιστικών διαδρομών και δικτύων					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c			▶	▶	▶							
3.1.8	Αειφορική διαχείριση καθιερωμένων προορισμών					ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c			▶	▶	▶							
3.2	Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας			3.2.1	Αξιοποίηση περιοχών NATURA	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΜΚΟ	6d			▶	▶	▶	—						
				3.2.2	Επεμβάσεις για την αναμόρφωση -αναβάθμιση του τοπίου (καθαρισμός - εμπλουτισμός)	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ	6d	▶	▶										
3.3	Ανάπλαση και αναζωογόνηση	3.3.1	Προώθηση σχεδίων αναπλάσεων, ανάκτησης και αξιοποίησης ελευθέρων χώρων σε αστικές περιοχές	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	6e			▶	▶	▶	—								

Άξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019			
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.		
			υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος	3.3.2	Ενίσχυση σχεδίων για αποκατάσταση ή αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών εντός των αστικών κέντρων	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	6e			▶	▶	▶	—					
		3.4	Παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα στον υπαίθρο χώρο – προβολή και προώθηση τοπικού τουριστικού προϊόντος	3.4.1	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ			▶	▶	▶	—					
				3.4.2	Τοπικές υποδομές και υπηρεσίες	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ			▶	▶	▶	—					
				3.4.3	Βελτίωση (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αναβάθμισης), αποκατάσταση και επέκταση δημόσιων κτηρίων με σκοπό την αξιοποίησή τους για τουριστικούς σκοπούς	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ						▶	▶	▶	▶		
				3.4.4	Ενέργειες προβολής, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που συνδέονται με τον πολιτισμό ή / και το φυσικό περιβάλλον	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ						▶	▶	▶	▶		
				3.4.5	Βελτίωση της περιβαλλοντικής αειφορίας των τόπων	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ			▶	▶	▶	—					
				3.4.6	Συντήρηση, δημιουργία ή επέκταση μονοπατιών	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ		▶	▶								
				3.4.7	Αξιοποίηση παραδοσιακών οικισμών	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ		▶	▶								
				3.5	Επενδύσεις ιδιωτικού χαρακτήρα (μικρής κλίμακας) στον υπαίθρο χώρο – προβολή και προώθηση τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων	3.5.1	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ	▶	▶							
		3.5.2	Στήριξη της δημιουργίας, εκσυγχρονισμού και επέκτασης ΜΜΕ			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ	▶	▶									
		3.5.3	Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών αγροτικών προϊόντων			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ		—	▶	▶	▶	—					
		3.5.4	Ενέργειες συνεργασίας και δικτύωσης (B2B)			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ	▶	▶									
		3.5.5	Προώθηση και προβολή του τοπικού τουρισμού			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ	▶	▶									
		3.5.6	Βελτίωση υποδομών διαμονής τουριστών			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ							▶	▶	▶	▶	
4	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο	4.1	Οριζόντιες τεχνολογίες εντοπισμού ανάδειξης, προβολής και ενεργοποίησης των πολιτιστικών πόρων της	4.1.1	Αξιοποίηση ΤΠΕ για τη βελτίωση της οργάνωσης των επιχειρήσεων	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	▶	▶									
				4.1.2	Ολοκληρωμένες εφαρμογές ΤΠΕ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	▶	▶									
				4.1.3	Αξιοποίηση ΤΠΕ για προβολή	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ	▶	▶									

Άξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019		
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	
			Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας														
		4.2	Τεχνολογίες Διαχείρισης Περιεχομένου υποβοήθηση της επικοινωνιακής πολιτικής	4.2.1	Ψηφιοποίηση πολιτιστικών αγαθών	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 2c	▶	▶								
				4.2.2	Ανάπτυξη συστημάτων ΤΠΕ για τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 2b	▶	▶								
				4.2.3	Ανοιχτή πρόσβαση στο Internet	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 2b	▶	▶								
		4.3	Επενδύσεις ΤΠΕ για ενίσχυση βιωσιμότητας και διαχείριση ροών	4.3.1	Ενδοεπιχειρησιακές εφαρμογές ΤΠΕ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	▶	▶								
				4.3.2	Αξιοποίηση ΤΠΕ για διαχείριση επισκεπτών	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	▶	▶								
		4.4	Εμπέδωση δικτύου διεπιχειρησιακών συνεργασιών και εισαγωγής οργανωτικών καινοτομιών	4.4.1	Τεχνολογικές λύσεις μέσω ΤΠΕ στον τουρισμό	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 3c	▶	▶								
				4.4.2	Νέα επιχειρηματικά μοντέλα στον τουρισμό	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 3c	▶	▶								
5	Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού	5.1	Αύξηση αριθμού νέων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων	5.1.1	Επιχειρηματική ενεργοποίηση στον τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8iii	▶	▶								
				5.1.2	Επιχειρηματική εκπαίδευση στον τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8iii	▶	▶								
		5.2	Ανάπτυξη νέων γνώσεων εξειδίκευσης και δεξιοτήτων σε τομείς υψηλού περιφερειακού ενδιαφέροντος με έμφαση στον τουρισμό	5.2.1	Συμβουλευτική στήριξη ΜΜΕ στον τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8 v	▶	▶								
				5.2.2	Βελτίωση ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8 v		—	▶	▶	▶	▶	—			
				5.2.3	Πιστοποίηση δεξιοτήτων στον τουρισμό	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8 v	▶	▶								

Αξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019		
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	
				5.2.4	Ενισχύσεις για προσαρμογή στις αλλαγές	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8 v	▶	▶								
		5.3	Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας	5.3.1	Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στον τουρισμό	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v	▶	▶								
				5.3.2	Προώθηση της δικτύωσης	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v	▶	▶								
				5.3.3	Δημιουργία Clusters	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v	▶	▶								
				5.3.4	Αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού ΚΟΙΝΣΕΠ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΕΟΙ (ΣΕΤΕ), ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v	▶	▶								
6	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη	6.1	Δράσεις τεχνικής υποστήριξης δράσεων περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα	6.1.1	Μελέτες, Εμπειρογνομοσύνες		ΠΕΠ ΚΜ - 11α2 & 12α2	▶	▶		▶	▶		▶	▶	▶	
				6.1.2	Πληροφόρηση και Δημοσιότητα		ΠΕΠ ΚΜ - 11α2 & 12α2		▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	
		6.2	Δράσεις τεχνικής εφαρμογής δράσεων τουριστικής επιχειρηματικότητας και προβολής	6.2.1	Μελέτες, εμπειρογνομοσύνες και υπηρεσίες		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1	▶			▶			▶			
				6.2.2	Υποστήριξη μηχανισμού παρακολούθησης και εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1		–	–	–	–	–	–	–		
				6.2.3	Υποστήριξη δικαιούχων – διασφάλιση επάρκειας		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1		▶	▶		▶	▶		▶	▶	
				6.2.4	Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1			▶			▶		▶		
				6.2.5	Ενέργειες ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της κοινής γνώμης		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1		▶	▶							
				6.2.6	Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνίας και Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1			▶	▶						
6.2.7	Ενέργειες διάχυσης καλών πρακτικών.		ΕΠΑΝΕΚ - ΕΣ 4.1 & 5.1					▶	▶								

Αξονας Προτεραιότητας		Κατηγορία Παρέμβασης		Δράσεις		Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Πηγή Χρημ.	2015	2016		2017		2018		2019			
Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος	Κωδ	Τίτλος			Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.	Α' 6μην.	Β' 6μην.		
		6.3	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής δράσεων ανθρώπινου δυναμικού	6.3.1	Αξιολόγηση και Μελέτες, Εμπειρογνομοσύνες		ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ ΕΣ ι	▶	▶	▶								
				6.3.2	Ενέργειες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας		ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ ΕΣ ι				▶		▶		▶			
		6.4	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης προπαρασκευαστικών ενεργειών για την ενσωμάτωση της διάστασης του τουρισμού στις υπο εκπόνηση στρατηγικές CLLD	6.4.1	Ενέργειες κατάρτισης		ΠΑΑ - υπομετρο 19.1	▶	▶									
				6.4.2	Δράσεις/ ενέργειες προετοιμασίας και εδραίωσης διαβούλευσης		ΠΑΑ - υπομετρο 19.1	▶	▶									
				6.4.3	Δράσεις/ ενέργειες υποστήριξης για μικρά πιλοτικά έργα		ΠΑΑ - υπομετρο 19.1			▶	▶	▶	▶	▶				

2.3 Το πλάνο χρηματοδότησης του Οδικού Χάρτη για τον τουρισμό στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Παρακάτω παρατίθεται συνοπτικά το χρηματοδοτικό σχήμα του προτεινόμενου Οδικού Χάρτη για την προώθηση του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι για τον υπολογισμό των χρηματοδοτικών κατανομών ανά επενδυτική προτεραιότητα ΕΣΠΑ 2014-2020 και μέτρων/ υπομέτρων του ΠΑΑ 2014-2020, ελήφθησαν υπόψη τα δημοσιευμένα εγκεκριμένα ή υπό έγκριση προγράμματα έως και την υποβολή του παρόντος.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται υπό τη μορφή διαδοχικών πινάκων, η χρηματοδότηση του Οδικού Χάρτη. Η ανάλυση της χρηματοδότησης παρουσιάζεται στον συγκεντρωτικό πίνακα **ανά άξονα προτεραιότητας, κατηγορία παρέμβασης και τύπο δράσης**, όπως αυτά ορίστηκαν και παρουσιάζονται στα ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ αναλυτικά.

Εν συνεχεία παρουσιάζονται διαδοχικά η χρηματοδοτική συνεισφορά κάθε προγράμματος/ πηγής χρηματοδότησης με αναφορά στο διαθέσιμο προϋπολογισμό ανά επιλεγμένη επενδυτική προτεραιότητα των ΕΔΕΤ, αλλά και με αναφορά στον προτεινόμενο (με εκτίμηση και τεκμηριωμένες παραδοχές) προϋπολογισμό που πρέπει να διατεθεί ανά τύπο δράσης και ανά επενδυτική προτεραιότητα. Ο τρόπος απεικόνισης της χρηματοδοτικής βαρύτητας κάθε επενδυτικής προτεραιότητας των προγραμμάτων χρηματοδότησης, αναμένεται να συμβάλει αποτελεσματικά στην - κατά τρόπον ολοκληρωμένο - αντιστοίχιση κάθε προτεραιότητας με την δεδομένη και προσφορότερη χρηματοδοτική ροή.

Οι προτεινόμενες κατανομές χρηματοδότησης, τόσο για το διαθέσιμο προϋπολογισμό, όσο και για το εκτιμώμενο ποσό που πρέπει να κατευθυνθεί για τις περιγραφόμενες στον Οδικό Χάρτη δράσεις «τουρισμού», βασίστηκαν:

- Στους εγκεκριμένους προϋπολογισμούς/ κατανομές του ΕΣΠΑ 2014-2020

- Τις εγκεκριμένες κατανομές ανά Θεματικό Στόχο και ανά επενδυτική προτεραιότητα των ΕΠΑΝΕΚ, ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ και ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
- Τη μεθοδολογία κατανομής των πόρων ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Τ.Σ. όπως αυτές αποτυπώνονται και τεκμηριώνονται μέσα από την 3^η Εγκύκλιο σχεδιασμού των προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, με βάση την οποία η περιφερειακή κατανομή πόρων προς την Δυτική Ελλάδα (ως περιφέρεια «λιγότερο ανεπτυγμένη»), αντιστοιχεί στο 8,74% περίπου των πόρων που δεσμεύονται και κατευθύνονται στις Περιφέρειες κατηγορίας «λιγότερο ανεπτυγμένες». Επίσης, στην περίπτωση αξόνων τομεακών που περιλαμβάνουν όλες τις περιφέρειες πλην Αττικής και Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας, η κατανομή προς τη Δυτική Ελλάδα ανέρχεται στο 16,25%.
- Στην περίπτωση του άξονα της τεχνικής Βοήθειας, λήφθηκε υπόψη ως υπόθεση εργασίας και πραγματοποιήσιμη παραδοχή, η ανάγκη δέσμευσης ποσοστού 2% της ΤΒ κάθε προγράμματος για τις ανάγκες υποστήριξης εφαρμογής του οδικού Χάρτη.

2.3.1 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Σύνοψη κατανομής πόρων και πηγών

* Προς χάριν συντομίας χρησιμοποιούνται τα αρκτικόλεξα των προγραμμάτων ως εξής: α) **ΕΠΑΝΕΚ**= Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία», β) **ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ**= Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», γ) **ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ** = Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2014 - 2020», δ) **ΠΕΠ-Δυτικής Ελλάδας**= Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδας», ε) **ΕΠ-ΕΣ**= Επιχειρησιακά Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, πχ Ελλάδα-Βουλγαρία, Ελλάδα-ΠΓΔΜ., στ) **ΠΑΑ**= Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

** Τα αρκτικόλεξα των ΕΔΕΤ 2014-2020 και άλλων πηγών χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται για χάριν συντομίας είναι: **ΕΤΠΑ**= Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, **ΕΚΤ** = Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, **Τ.Σ.**= Ταμείο Συνοχής, **ΕΓΤΑΑ**= Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, **ΠΑΝ**= Πρωτοβουλία για την Πασχόληση των Νέων

2.3.2 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2014-2020

Πίνακας 1 Ανάλυση χρηματοδοτικής συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη

ΠΕΠ ΔΥΤ. ΕΛΛ.: ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ				
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	<i>Υπολογισμοί με βάση εγκ. ΠΕΠ ΔΥΤ.ΕΛΛ. 2014-2020</i>	<i>(χρήση ΜΕΣΟΣΤΑΘΜΙΚΗΣ κλειδας 30% για ΑΠ 1, 2% για ΑΠ 6)</i>	
1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφρούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	11.735.113 €	1.760.267 €	1.760.267 €
2b	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και αύξηση της ζήτησης για ΤΠΕ	ΕΚ ΤΩΝ 5.877.449		1.175.490 €
2c	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας	ΕΚ ΤΩΝ 5.877.449	1.763.235 €	587.745 €
3a	Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων	ΕΚ ΤΩΝ 52.778.324	7.916.749 €	5.277.832 €

3d	Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	EK ΤΩΝ 52.778.324		2.638.916 €
4b	Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις	EK ΤΩΝ 17.064.545	4.778.073 €	1.706.455 €
4c	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	EK ΤΩΝ 17.064.545		1.706.455 €
4e	Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	EK ΤΩΝ 17.064.545		1.365.164 €
5a	Στήριξη των επενδύσεων για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και των τεχνικών που βασίζονται στο οικοσύστημα	EK ΤΩΝ 27.795.266	4.169.290 €	4.169.290 €
6b	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	EK ΤΩΝ 112.725.919	22.545.184 €	5.636.296 €
6c	Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	EK ΤΩΝ 112.725.919		16.908.888 €
7a	Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	EK ΤΩΝ 131.460.848	26.292.170 €	7.887.651 €
7b	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	EK ΤΩΝ 131.460.848		13.146.085 €
7c	Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	EK ΤΩΝ 131.460.848		5.258.434 €

8i	Πρόσβαση των ατόμων που αναζητούν εργασία και των μη ενεργών οικονομικά ατόμων στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που βρίσκονται για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτός της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και της υποστήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	EK ΤΩΝ 6.205.279	1.861.584 €	1.023.871 €
8iii	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	EK ΤΩΝ 6.205.279		558.475 €
8v	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	EK ΤΩΝ 6.205.279		279.238 €
9i	Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	EK ΤΩΝ 75.413.350	22.624.005 €	5.656.001 €
9v	Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	EK ΤΩΝ 75.413.350		16.968.004 €
ΕΣ6.1	Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΕΠ	EK ΤΩΝ 1.530.349	91.821 €	91.821 €
ΕΣ7.1	Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΕΠ	EK ΤΩΝ 7.506.197	450.372 €	450.372 €
	ΣΥΝΟΛΟ		94.252.748 €	94.252.748 €

2.3.3 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020

Πίνακας 2 Ανάλυση χρηματοδοτική συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη

ΕΠΑΝΕΚ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΞΟΝΩΝ 1-4-5-6 ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ

ΑΠ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ "ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ"	ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΙΑ ΠΔΕ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	Υπολογισμοί με βάση τα εγκ. ΕΠ του ΕΣΠΑ	(κλείδα= 16,25% για ΑΠ 1,4,5 - 2% για ΑΠ 6)	

ΑΠ 1	1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κλπ	536.608.534 €	87.198.887 €	87.198.887 €
	3α	Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων	εκ των 714.627.360 €	Εκ των 116.126.946 €	58.063.473 €
	3γ	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων κα υπηρεσιών	εκ των 714.627.360 €	Εκ των 116.126.946 €	23.225.389 €
	3δ	Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	εκ των 714.627.360 €	Εκ των 116.126.946 €	11.612.695 €
ΑΠ 4	2β	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και αύξηση της ζήτησης για ΤΠΕ	175.270.355 €	28.481.433 €	28.481.433 €
	3γ	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων κα υπηρεσιών	εκ των 714.627.360 €	Εκ των 116.126.946 €	11.612.695 €
ΑΠ 5	8 iii	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	49.467.619 €	8.038.488 €	8.038.488 €
	8 v	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	360.541.045 €	58.587.920 €	58.587.920 €
ΑΠ 6	n/a (ΕΣ 4.1 & 5.1)	Ενίσχυση του συστήματος διαχείρισης και διοίκησης που αφορά τους άξονες προτεραιότητας του ΕΤΠΑ και ΕΚΤ	43.628.246 €	7.089.590 €	7.089.590 €
ΣΥΝΟΛΟ			1.165.515.799 €	305.523.263 €	293.910.569 €

2.3.3 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020

Πίνακας 3 Ανάλυση χρηματοδοτική συνεισφοράς των επιλεγμένων επενδυτικών προτεραιοτήτων ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 ανά Άξονα Προτεραιότητας Οδικού Χάρτη

ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΞΟΝΑ 2 ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ

ΑΠ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ "ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ"	ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΙΑ ΠΔΕ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	Υπολογισμοί με βάση τα εγκ. ΕΠ του ΕΣΠΑ	(κλειδα= 16,25% για ΕΤΠΑ) Κατανομή Τ.Σ. βάσει 3ης Εγκυκλίου	

ΑΠ 2	4e	Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	838.196.982 €	136.207.010 €	40.862.103 €
	6e	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	13.850.000 €	2.250.625 €	675.188 €
	6iv	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	2.046.984.591 €	38.252.121 €	31.749.260 €
	7 i	Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	330.879.783 €		4.972.776 €
	7 ii	Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	85.294.118 €		1.300.572 €
ΣΥΝΟΛΟ			852.046.982 €	176.709.756 €	79.559.899 €

2.3.4 Ο «χάρτης» χρηματοδότησης: Η συνεισφορά του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020

Πίνακας 4 Ανάλυση χρηματοδοτικής συνεισφοράς ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020 ανά Άξονα, Κατηγορία Παρέμβασης και Τύπο Δράσης του Οδικού Χάρτη

ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΞΟΝΩΝ 5 & 6 ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ

ΑΠ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ "ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ"	ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΙΑ ΠΛΕ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	Υπολογισμοί με βάση τα εγκ. ΕΠ του ΕΣΠΑ	(κλείδα= 16,25% για ΑΠ 5 - 2% για ΑΠ 6)	
ΑΠ 5	9ν	Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	27.367.228 €	4.447.175 €	4.447.175 €
ΑΠ 6	n/a (ΕΣ i)	Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΕΠΑΝΑΔ	27.416.964 €	548.339 €	548.339 €
ΣΥΝΟΛΟ			54.784.192 €	4.995.514 €	4.995.514 €

3. Σχέδια Δράσης ανά άξονα προτεραιότητας Οδικού Χάρτη

3.1 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 1 «Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ						
«Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας»						
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	1	Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας				
ΚΠ	1.1	Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών στον τουρισμό				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ		ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ					
1.1.1	Ενίσχυση συμπράξεων Τουρισμού-Πολιτισμού-Δημιουργικών Βιομηχανιών για την προώθηση της Έρευνας και Καινοτομίας	Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων, φορέων και ερευνητικών μονάδων για ανάπτυξη νέας γνώσης, την ενίσχυση και ανάδειξη της αριστείας σε τομείς εξειδίκευσης στις περιοχές σύγκλισης «τουρισμού-πολιτισμού» και την ενίσχυση της πρόσβασης σε ερευνητικές υποδομές και υποδομές καινοτομίας που συνδέονται με τον τουρισμό και τον πολιτισμό. Ενισχύονται επενδύσεις και έργα όπως: καινοτόμες εφαρμογές σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, spinoffs-startups, living labs σε προορισμούς υψηλής επισκεψιμότητας, ανάπτυξη και παραγωγή λογισμικού ψυχαγωγίας και πολιτισμού, εργαλεία ψηφιακού περιεχομένου, ανάπτυξη εμπορικού ψυχαγωγικού λογισμικού, κ.α.	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΙΕΡΗΣΕΙΣ-ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΕΠΑΝΕΚ (ΕΠ 1 b)
1.1.2	Ίδρυση νέων τουριστικών επιχειρήσεων ιδιαίτερα σε	Ενισχύεται η αξιοποίηση της γνώσης σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος βάσει	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 3a

	αναξιοποιήτα θεματικά πεδία, με υψηλή προστιθέμενη αξία	και των προτεραιοτήτων της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, όπως ο τουρισμός. Εκτός από τους πόρους του ΕΤΠΑ, θα επιδιωχθεί και η ενεργοποίηση εργαλείων ιδιωτικών ενισχύσεων καθώς και εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία από το ΕΠΑΝΕΚ, ανάλογα με το στάδιο του κύκλου ζωής των καινοτόμων επιχειρήσεων. Σημαντική αναμένεται να είναι και η συνεισφορά των EL 108 EL.				
1.1.3	Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ιδεών, διερεύνηση δυνατοτήτων αξιοποίησης τους και εφαρμογή τους μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών	Ενισχύσεις υφιστάμενων τουριστικών επιχειρήσεων για την μετάβαση σε ένα σύνθετο μίγμα προϊόντος με υψηλή προστιθέμενη αξία που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση, λαμβάνοντας υπόψη και την περιβαλλοντική αειφορία και στην προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, όπως ιαματικός – τουρισμός υγείας, φυσιολατρικός, πολιτιστικός-θρησκευτικός, συνεδριακός, θαλάσσιος, τουρισμός πόλης (city break), Κλπ. Ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες σε συνέργια με τουρισμό.	ΒΑΣ	BPA	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 3γ ΕΠΑΝΕΚ (ΕΠ 3α)
1.1.4	Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ του τουριστικού κλάδου για την βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των συντελεστών παραγωγής στην εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων και στη διάθεση υπηρεσιών	Για την μείωση του κόστους παραγωγής των τουριστικών μονάδων και για την περιβαλλοντικά φιλικότερη αξιοποίηση των εισροών, όπως είναι η ενέργεια, το νερό και άλλοι πόροι, ενισχύονται νέες επενδύσεις μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων.	ΒΑΣ	BPA	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ3δ
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	1	Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας				

ΚΠ	1.2	Αναβάθμιση του επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των τουριστικών ΜΜΕ				
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ		ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
1.2.1	Απλοποίηση/ αυτοματοποίηση λειτουργικών δραστηριοτήτων μέσω της εισαγωγής ή/και αύξηση της χρήσης ΤΠΕ στις ΜΜΕ	Υποστήριξη επιχειρήσεων έτσι ώστε να προβούν στην απλοποίηση/ αυτοματοποίηση λειτουργικών δραστηριοτήτων για τη μείωση των λειτουργικού κόστους. Εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης σχέσεων με προμηθευτές/πελάτες. Προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών (πχ. με προμηθευτές) μέσω αξιοποίησης των ευρυζωνικών υποδομών υψηλών ταχυτήτων. Ενίσχυση της διοικητικής πληροφόρησης των τουριστικών μονάδων.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3c)
1.2.2	Πιστοποίηση λειτουργιών και προϊόντων των επιχειρήσεων	Ενίσχυση δράσεων πιστοποίησης για την ενίσχυση του αισθήματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας προς τις τουριστικές επιχειρήσεις και την αύξηση της αναγνωσιμότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 3c
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ					
ΑΠ	1	Ανάπτυξη-βελτίωση τουριστικών υποδομών και προώθηση τουριστικής επιχειρηματικότητας				
ΚΠ	1.3	Διεθνοποίηση τουριστικών επιχειρήσεων- Εξωστρέφεια, προώθηση και προβολή τουριστικού προϊόντος				

ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ		ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙ ΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΘΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ					
1.3.1	Υποστήριξη τουριστικών επιχειρήσεων για αναζήτηση ευκαιριών σε νέες αγορές του εξωτερικού	Στήριξη της εξωστρέφειας των τουριστικών επιχειρήσεων για τη διείσδυση τους σε νέες αγορές ταχώς αναπτυσσομένων χωρών, μέσω παρεμβάσεων όπως: οργάνωση και λειτουργία μηχανισμών πληροφόρησης και ενημέρωσης, μελέτες ανάλυσης και ανταγωνισμού, δημιουργία συνεργιών, συμμετοχή σε εκθέσεις, ημερίδες, συνέδρια στις χώρες στόχου κ.α.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)
1.3.2	Βελτίωση ικανότητας εξυπηρέτησης υφιστάμενων αγορών	Στήριξη της εξωστρέφειας των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων για την περαιτέρω διείσδυση τους σε αγορές που ήδη δραστηριοποιούνται. Ενδεικτικές παρεμβάσεις είναι οι εξής: Παροχή επιτόπιων εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ανάπτυξη της εξαγωγικής ωριμότητας, μελέτες αναδιοργάνωσης και ανάπτυξης εξωστρεφούς μοντέλου λειτουργίας των επιχειρήσεων, ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης των απαιτήσεων ποιότητας, ανάπτυξη συστημάτων επικοινωνίας και συνεργασίας με πελάτες του εξωτερικού, ανάπτυξη δικτύων και συνεργασιών.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)
1.3.3	Αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προϊόντων στο εξωτερικό	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την διασφάλιση της ποιότητας και καθιέρωση των ελληνικών τουριστικών υπηρεσιών. Ενδεικτικές παρεμβάσεις είναι οι εξής: ανάπτυξη «έξυπνης εξειδίκευσης»,	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3d)

		πιστοποίηση και σήμανση με υιοθέτηση διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων, προώθηση στις διεθνείς αγορές μέσω ενεργειών σχεδιασμού (π.χ. ενιαίου 'concept', premium brands), πραγματοποίηση συνδυαστικών δράσεων προβολής διαφορετικών κλάδων στο εξωτερικό (π.χ. τουρισμός, πολιτισμός, εστίαση), συμμετοχή σε δράσεις προβολής στο εξωτερικό (π.χ. αναγνωρισμένες εκθέσεις) κ.α.				
1.3.4	Συνεργασίες, συμπράξεις ή / και ανάπτυξη δικτύων τουριστικών επιχειρήσεων που είναι ομοειδείς, συμπληρωματικές ή ανήκουν στην ίδια αλυσίδα αξίας	Συνεργασίες με τουριστικούς οργανισμούς, ταξιδιωτικούς πράκτορες και άλλους φορείς της αγοράς για την υλοποίηση από κοινού προγραμμάτων προβολής. Προώθηση της επιχειρηματικής συνεργασίας για την επίτευξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της προσφοράς. Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ τουριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων άλλων τομέων που άμεσα συνεισφέρουν στην τουριστική δραστηριότητα για τη δημιουργία συνολικής εμπειρίας, και την ενίσχυση της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος. Ανάπτυξη Σχημάτων διεπαφής και συνεργασίας μεταξύ του τουριστικού τομέα και λοιπών τομέων/κλάδων της περιφερειακής οικονομίας που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν όπως για παράδειγμα: πολιτισμός, υγεία, αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, θαλάσσιες και λοιπές μεταφορές, εστίαση, με στόχο τόσο την ενθάρρυνση νέας επιχειρηματικότητας όσο και την αναβάθμιση των βασικών δεικτών ανταγωνιστικότητας.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ (3δ) ΠΕΠ 3δ

3.2 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 2 «Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ						
«Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα»						
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα				
ΚΠ	2.1	Προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σε τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΝΗ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
2.1.1	Εφαρμογή έξυπνων συστημάτων για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Ενισχύσεις για τη διαχείριση της κυκλοφορίας με έξυπνα συστήματα μεταφορών (π.χ. Κέντρο Διαχείρισης Κυκλοφορίας) - Προώθηση διαλειτουργικότητας μεταξύ Κέντρου Διαχείρισης Κυκλοφορίας και Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) αλλά και διασύνδεση των ΜΜΜ με ήπιους τρόπους μεταφοράς και υποδομές της πόλης (στάθμευση, πεζόδρομοι, ποδηλατοδρόμοι κλπ).	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 4 e
2.1.2	Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη και την επέκταση της	Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει και την αξιοποίηση - ανάπτυξη της	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ	

	θαλάσσιας συγκοινωνίας	θαλάσσιας συγκοινωνίας στο Ιόνιο, ως ένα μέσο που θα εκτρέψει σημαντικό μέρος των οδικών μετακινήσεων μεταξύ του κέντρου της πόλης με τα ανατολικά προάστια, προς μια μορφή μετακίνησης χαμηλών εκπομπών ρύπου (θαλάσσια συγκοινωνία), άλλα και θα ενισχύσει την χρήση των εναλλακτικών μέσων αστικής μετακίνησης (σε συνδυασμό με ποδήλατο).			ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
2.1.3	Δράσεις ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης των κατοίκων των αστικών κέντρων περί πολυτροπικής αστικής κινητικότητας	Σημαντικό ρόλο στην επιτυχή εφαρμογή των Σχεδίων Αστικής Κινητικότητας – με στόχο τη μείωση των εκπομπών CO2 – μπορεί να παίξουν δράσεις ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης των πολιτών των αστικών κέντρων, σχετικά με τη χρήση εναλλακτικών μέσων μεταφοράς, όπως π.χ. το λεωφορείο, το ποδήλατο, το περπάτημα, ώστε να μειωθεί η συχνότητα χρήσης ΙΧ και να αμβλυνθεί το πρόβλημα της στάθμευσης.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΕΠ
2.1.4	Πρόωθηση – προαγωγή της αστικής αναζωογόνησης και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας μέσω παρεμβάσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα (λ.χ. στο πλαίσιο «Σχεδίων Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης» - ΣΟΑΠ)	Μέσω της ενίσχυσης ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ολόκληρες περιοχές σε αστικά κέντρα και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις με τουριστικό προσανατολισμό. Σε κάθε περίπτωση, η περιβαλλοντική, πολεοδομική και αρχιτεκτονική αναβάθμιση αστικών περιοχών θα είχε θετικές επιπτώσεις στην εικόνα και ελκυστικότητα της πόλης.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
2.1.5	Εφαρμογή πολεοδομικού και	Η εφαρμογή στην οργάνωση και	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ	ΕΠ

	αστικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη βιώσιμων και «έξυπνων Πόλεων» (Smart Cities)	λειτουργία της πόλης των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών για τη δημιουργία μιας «έξυπνης πόλης» θα διευκόλυνε την ροή και διαχείριση των επισκεπτών, παρέχοντας τους γρήγορη και φθηνή πληροφόρηση για του τουριστικό προϊόν της πόλης και τους σημαντικούς προορισμούς.			ΦΟΡΕΙΣ	ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
2.1.6	Επενδύσεις στη διαχείριση επισκεπτών σε τουριστικούς προορισμούς	Πιλοτικές / καινοτόμες παρεμβάσεις διαχείρισης επισκεπτών σε ιστορικά ή/και οικονομικά ή/και πολιτιστικά κέντρα πόλεων που εμφανίζουν αυξανόμενες τάσεις επισκεψιμότητας και συνδυάζουν τουριστικές και πολιτιστικές λειτουργίες.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
2.1.7	Ενίσχυση των «Αστικών Στρατηγικών Εταιρικών Συνεργασιών» (Urban Strategic Partnerships)	Στρατηγικές συνεργασίες μεταξύ πόλεων στο πεδίο του τουρισμού για ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών,. Αλλά και για την από κοινού προβολή και συνεργασία στη διαχείριση επισκεπτών, στη διεκδίκηση μεγάλων γεγονότων κ.α.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα				
ΚΠ	2.2	Ολοκλήρωση έργων μεταφορικών υποδομών σχετικών με τα ΔΕΔ-Μ				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)

				<i>ΟΘΕΣΜΗ</i>		
2.2.1	Ολοκλήρωση οδικών συνδέσεων ΔΕΔ-Μ	Μέσω της ολοκλήρωσης των οδικών δικτύων ΔΕΔ-Μ ή ΠΔΕ. θα αξιοποιήσει την κεντροβαρή της θέση στο χώρο της νοτιανατολικής Ευρώπης, θα συνδεθεί καλύτερα με τις χώρες της ΕΕ και θα ενισχύσει την εξωστρέφεια της Περιφερειακής Οικονομίας και την προσπελασιμότητά της. Έτσι, αναμένεται να συνεχιστούν και ολοκληρωθούν οι βασικές μεταφορικές υποδομές της ΠΔΕ	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7 a
2.2.2	Αναβάθμιση/ επαναλειτουργία σιδηροδρομικών συνδέσεων	Προβλέπεται η αναβάθμιση της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής και εγκατάσταση ηλεκτροκίνησης	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΡΓΟΣΕ	ΤΟΜΕΑΚΟ 7 i
2.2.3	Αεροπορικές συνδέσεις με περιοχή/ χωροθέτηση υδροπλάνων		ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ (Π.Χ. ΥΠΑ, ΟΛ, ΔΗΜΟΣ)	ΤΟΜΕΑΚΟ
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα				
ΚΠ	2.3	Ολοκλήρωση ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και σύνδεση αυτού με ΔΕΔ-Μ				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΝΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)

2.3.1	Βελτίωση ή κατασκευή περιφερειακών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ	Αναμένονται θετικά αποτελέσματα όπως είναι η επέκταση και βελτίωση των περιφερειακών οδών, η διασύνδεσή τους με τα ΔΕΔ-Μ και τελικά η μείωση του χρόνου των μετακινήσεων, με παράλληλη βελτίωση της οδικής ασφάλειας και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνουν τα έξυπνα συστήματα μεταφορών. Θετικές αναμένονται να είναι οι επιδράσεις στην προσπελασιμότητα των επισκεπτών από τις όμορες χώρες, αλλά και η μεγαλύτερη συνοχή της περιφερειακής τουριστικής αγοράς.	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7b
2.3.2	Βελτίωση ή επέκταση των ενδοπεριφερειακών μεταφορικών δικτύων	Μέσω της βελτίωσης των ενδοπεριφερειακών συνδέσεων αναμένεται μείωση του χρόνου μετακινήσεων και αξιοποίηση των τουριστικών διαδρομών εντός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 7b
2.3.3	Αναβάθμιση τοπικού οδικού δικτύου	Αναμένονται μείωση του χρόνου μετακινήσεων και μεγαλύτερη ασφάλεια στις μετακινήσεις, καθώς και ποιοτική αναβάθμιση των τουριστικών προορισμών. Βελτίωση της προσπελασιμότητας και ανάδειξη νέων προορισμών.		ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ- ολοκληρωμένα
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	2	Βελτίωση της προσπελασιμότητας και των υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος για τη στήριξη του τουριστικού τομέα				
ΚΠ	2.4	Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε τουριστικές περιοχές				

ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ		ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ					
2.4.1	Επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών υγείας	Η βελτίωση των υφιστάμενων μονάδων υγείας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας θα συνέβαλε και στην εξυπηρέτηση του μεγάλου όγκου των επισκεπτών και θα βελτίωνε την ελκυστικότητα της περιοχής., Επίσης, θα μπορούσε να ενισχύσει τον τουρισμό υγείας.	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 9 α
2.4.2	Ενίσχυση των μικρών αποκεντρωμένων μονάδων πρωτοβάθμιας υγείας	Η ενδυνάμωση των Κέντρων Υγείας στις αγροτικές, παράκτιες και ορεινές τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η αναδιοργάνωση των μονάδων υγείας του ΠΕΔΥ (πρώην μονάδες υγείας του ΕΟΠΥΥ/ΚΑ) και ο συντονισμός της παροχής υπηρεσιών υγείας μεταξύ της πρωτοβάθμιας και της νοσοκομειακής φροντίδας υγείας, θα βελτίωνε την ελκυστικότητα των προορισμών και θα εξυπηρετούσε καλύτερα τους επισκέπτες.	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΠΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 9

3.3 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 3 «Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ						
«Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού»						
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού				
ΚΠ	3.1	Προστασία και ανάδειξη του οικοπολιτιστικού αποθέματος				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
			ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ		
3.1.1	Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με διεθνή εμβέλεια	Η δράση περιλαμβάνει επεμβάσεις στα μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς	ΒΑΣ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6 c
3.1.2	Ανάδειξη και ενίσχυση νέων τουριστικών προορισμών	Επεμβάσεις σε αναδυόμενους νέους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
3.1.3	Βελτίωση τουριστικού προϊόντος για ενίσχυση των νέων αγορών	Επεμβάσεις σε προορισμούς που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον επισκεπτών προερχόμενων από τις νέες τουριστικές αγορές	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
3.1.4	Οριζόντια δικτύωση προορισμών	Ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων κατά μήκος των οδικών και θαλάσσιων δρόμων	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
3.1.5	Τουριστική αξιοποίηση μνημείων ορεινών όγκων	Ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων στους ορεινούς όγκους, προκειμένου να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η άρση της απομόνωσής τους.	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
3.1.6	Βελτίωση και επέκταση μουσειακών	Η δράση στοχεύει στη βελτίωση ή	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ	ΠΕΠ 6c

	υποδομών	επέκταση των μουσειακών υποδομών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και στη δημιουργία δικτύου μεταξύ αυτών, τόσο για τη διαχείριση επισκεπτών, όσο και για την προβολή τους.			ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	
3.1.7	Δημιουργία οικοπολιτιστικών διαδρομών και δικτύων	Μέσω της δράσης αυτής αναμένεται αξιοποίηση του πλούσιου οικοπολιτιστικού αποθέματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
3.1.8	Αειφορική διαχείριση καθιερωμένων προορισμών	Επεμβάσεις στα μνημεία που αποτελούν καθιερωμένους τουριστικούς προορισμούς, προκειμένου να συνεχίσουν να αποτελούν πόλους προσέλκυσης του τουριστικού ενδιαφέροντος	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 6c
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού				
ΚΠ	3.2	Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
3.2.1	Αξιοποίηση περιοχών NATURA	Ενίσχυση των πράσινων υποδομών για την αναβάθμιση των οικολογικών διαδρόμων και την βελτίωση της συνδεσιμότητας - συνεκτικότητας του δικτύου των περιοχών NATURA	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΜΚΟ	6d

		2000. Αειφορική διαχείριση επισκεπτών.				
3.2.2	Επεμβάσεις για την αναμόρφωση - αναβάθμιση του τοπίου (καθαρισμός - εμπλουτισμός)	Διατήρηση και ανάδειξη των τοπίων ως πολιτιστικών αγαθών. Συνεχής φροντίδα και καθαρισμός για την αισθητική αναβάθμισή τους.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ	6d
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού				
ΚΠ	3.3	Ανάπλαση και αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΘΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
3.3.1	Προώθηση σχεδίων αναπλάσεων, ανάκτησης και αξιοποίησης ελευθέρων χώρων σε αστικές περιοχές	Αναμένεται βελτίωση της εικόνας και ελκυστικότητας των πόλεων και του αστικού τουρισμού. Ευκαιρίες για επενδύσεις στους τομείς αναψυχής, διασκέδασης και εμπορίου.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	6e
3.3.2	Ενίσχυση σχεδίων για αποκατάσταση ή αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών εντός των αστικών κέντρων	Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, αλλά και ευκαιρίες για τουριστική και πολιτιστική αξιοποίηση των κτιρίων. Ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	6e
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού				

ΚΠ	3.4	Παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα στον υπαίθρο χώρο - προβολή και προώθηση τοπικού τουριστικού προϊόντος				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ		ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ					
3.4.1	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου	Η διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής παράδοσης και των χαρακτηριστικών συνιστά σημαντικό τουριστικό πόρο, αυτός καθαυτός, αλλά συγχρόνως εμπλουτίζει και άλλα τουριστικά προϊόντα της περιοχής. Εδώ συμπεριλαμβάνονται δράσεις για ανάδειξη τοπικής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, διατήρηση οικιστικών τοπίων, ανάδειξη τοπικών σημείων ενδιαφέροντος, πολιτιστικά δρώμενα, λαογραφικά μουσεία κ.α.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.4.2	Τοπικές υποδομές και υπηρεσίες	Έργα δημιουργίας, ανάπτυξης ή βελτίωσης υποδομών και υπηρεσιών αναψυχής, πολιτισμού και τουρισμού για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.4.3	Βελτίωση (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αναβάθμισης), αποκατάσταση και επέκταση δημόσιων κτηρίων με σκοπό την αξιοποίησή τους για τουριστικούς σκοπούς	Σε πολλές περιοχές του υπαίθρου χώρου υπάρχουν εγκαταλειμμένα δημόσια κτίρια, με αρχιτεκτονική αξία. Η μετατροπή τους σε τουριστικά ή πολιτιστικά κτίρια θα βελτίωνε την ελκυστικότητα των τόπων.	ΥΠ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ

3.4.4	Ενέργειες προβολής, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που συνδέονται με τον πολιτισμό ή / και το φυσικό περιβάλλον	Μέσω των ενεργειών αυτών θα αναβαθμιζόταν το τοπικό τουριστικό προϊόν, θα ενεργοποιείτο αποτελεσματικότερα η τοπική κοινωνία στην κατεύθυνση ντου τουρισμού και θα εντάσσονταν οι τόποι στην τουριστική αλυσίδα.	ΒΑΣ	ΜΑΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.4.5	Βελτίωση της περιβαλλοντικής αειφορίας των τόπων	Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά περιοχών ή περιοχών με ιδιαίτερη φυσική αξία, καθώς και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση	ΥΠ	ΜΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.4.6	Συντήρηση, δημιουργία ή επέκταση μονοπατιών	Ανάδειξη και Προώθηση υφιστάμενων ορειβατικών μονοπατιών υψηλής περιβαλλοντικής και τουριστικής σημασίας	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.4.7	Αξιοποίηση παραδοσιακών οικισμών	Τουριστική προβολή παραδοσιακών οικισμών - Σήμανση παραδοσιακών οικισμών και δημιουργία τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης (info kiosks)	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
ΚΩΔ. ΤΙΤΛΟΣ						
ΑΠ	3	Ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών πόρων για την προώθηση νέων μορφών τουρισμού				
ΚΠ	3.5	Επενδύσεις ιδιωτικού χαρακτήρα (μικρής κλίμακας) στον υπαίθρο χώρο - προβολή και προώθηση τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
Σ			ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ		

3.5.1	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	Ενίσχυση των τοπικών τουριστικών επενδύσεων για τη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος με τη δημιουργία τουριστικών υποδομών .	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.5.2	Στήριξη της δημιουργίας, εκσυγχρονισμού και επέκτασης ΜΜΕ	Ενισχύσεις στις τουριστικές ΜΜΕ της περιοχής, κίνητρα για τη δημιουργία νέων, καθώς για τον εκσυγχρονισμό ή επέκταση των υφιστάμενων. Διεύρυνση της τοπικής τουριστικής προσφοράς.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.5.3	Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών αγροτικών προϊόντων	Σκοπός της δράσης είναι η βελτίωση της τοπικής παραδοσιακής παραγωγής και η διασύνδεση της με το τοπικό τουριστικό κύκλωμα.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.5.4	Ενέργειες συνεργασίας και δικτύωσης (B2B)	Ενισχύσεις για δικτύωση με άλλους τουριστικούς προορισμούς αλλά και απευθείας με επιχειρήσεις του τουριστικού συστήματος για την προσέλκυση και διαχείριση επισκεπτών.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.5.5	Προώθηση και προβολή του τοπικού τουρισμού	Υλοποίηση προγράμματος προβολής και προώθησης τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών (συμμετοχή σε εκθέσεις, διαφημιστικές καμπάνιες)	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ, ΙΔΙΩΤΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ
3.5.6	Βελτίωση υποδομών διαμονής τουριστών	Ανάπτυξη ξενοδοχειακών μονάδων ήπιας δραστηριότητας - Δημιουργία δικτύου τουριστικών ξενώνων	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ,ΙΔΙΩΤ ΕΣ	ΠΑΑ ΤΑΠΤΟΚ

3.4 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 4 «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο»

Όπως αναφέρεται και στην Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, «*Η ανάπτυξη του τουρισμού βασίζεται σε παρεμβάσεις που υπερβαίνουν την πολιτική καινοτομίας και έρευνας*». Πιο συγκεκριμένα «*οι τεχνολογίες οι οποίες επηρεάζουν οριζόντια μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων του τουρισμού είναι:*

α) Η πληροφορική αυξάνει την παραγωγικότητα (συστήματα κρατήσεων, διαχείρισης πελατών, προγραμματισμού κλπ.), και με εφαρμογές για υπολογιστές, κινητά ή tablets διευκολύνει την πρόσβαση ανεξάρτητων εκδρομέων (κρατήσεις), προωθεί και διευκολύνει αγορές και συμμετοχή σε εκδηλώσεις και πολιτιστικά γεγονότα, και εμπλουτίζει την εμπειρία και το τουριστικό προϊόν με εικονικές περιηγήσεις σε μουσεία και τόπους αρχαιολογικού, ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος.

β) Οι ενεργειακές τεχνολογίες (οι οποίες σχετίζονται επίσης με την πληροφορική, τα προηγμένα υλικά και τα ηλεκτρονικά) μειώνουν την ενεργειακή κατανάλωση, μειώνουν τις εκπομπές θερμοκηπίου με την αξιοποίηση ήπιων μορφών ενέργειας και συμβάλουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος».

Υπό το πρίσμα του συμπληρωματικού-υποστηρικτικού χαρακτήρα των ΤΠΕ στην ανάπτυξη του τουρισμού, οι βασικές επιδιώξεις προς την κατεύθυνση της αξιοποίησης των δυνατοτήτων και εφαρμογών της τεχνολογικής καινοτομίας και της πληροφορικής, συνοψίζονται και ορίζονται ως **Κατηγορίες Παρέμβασης** («Κ.Π.») στο πλαίσιο του *Οδικού Χάρτη εξειδίκευσης δράσεων τουρισμού για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας*, και αφορούν:

- **ΚΠ 4.1 «Οριζόντιες τεχνολογίες εντοπισμού ανάδειξης και ενεργοποίησης των πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας»**
- **ΚΠ 4.2 «Τεχνολογίες Διαχείρισης Περιεχομένου υποβοήθηση της επικοινωνιακής πολιτικής»**

- ΚΠ 4.3 «Οριζόντιες Τεχνολογίες ενίσχυσης και προβολής του τουριστικού προϊόντος και νέων μορφών τουρισμού»
- ΚΠ 4.4 «Εμπέδωση δικτύου συνεργασιών και εισαγωγής οργανωτικών καινοτομιών»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο»						
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	4	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο				
ΚΠ	4.1	Οριζόντιες τεχνολογίες εντοπισμού ανάδειξης, προβολής και ενεργοποίησης των πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
4.1.1	Αξιοποίηση ΤΠΕ για τη βελτίωση της οργάνωσης των επιχειρήσεων	Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων του τουρισμού-πολιτισμού για την εισαγωγή διεργασιών, οργανωτικών ή προωθητικών καινοτομιών, υποστηριζόμενων από τις ΤΠΕ.	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b
4.1.2	Ολοκληρωμένες εφαρμογές ΤΠΕ	Ενίσχυση επενδύσεων για ολοκληρωμένες εφαρμογές πληροφόρησης και επικοινωνιών από τουριστικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b
4.1.3	Αξιοποίηση ΤΠΕ για προβολή	Οριζόντιες τεχνολογικές εφαρμογές ενίσχυσης και προβολής του τουριστικού προϊόντος και νέων μορφών τουρισμού (DMO – εφαρμογές διαχείρισης προορισμού)	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ

	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	4	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο				
ΚΠ	4.2	Τεχνολογίες Διαχείρισης Περιεχομένου υποβοήθηση της επικοινωνιακής πολιτικής				
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ		ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
			ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ		
4.2.1	Ψηφιοποίηση πολιτιστικών αγαθών	Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου με σκοπό να αξιοποιηθεί στη συνέχεια σε δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 2c
4.2.2	Ανάπτυξη συστημάτων ΤΠΕ για τουρισμό	Ανάπτυξη Συστημάτων και Εφαρμογών ΤΠΕ για την ανάπτυξη, διαχείριση, προσέλκυση, οργάνωση και προβολή δραστηριοτήτων σε επιμέρους τουριστικούς-πολιτιστικούς προορισμούς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 2b
4.2.3	Ανοιχτή πρόσβαση στο Internet	Υποστήριξη της αφομοίωσης των ΤΠΕ από τους πολίτες και τους επισκέπτες μέσω παροχής ανοιχτής πρόσβασης στο Internet σε ιστορικά και εμπορικά κέντρα και τερματικούς σταθμούς, μέσω πολιτικών «Co-design» των εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τις διοικητικές διαδικασίες που έχουν ευρεία απήχηση και εφαρμογή (επισκέπτες, ΑΜΕΑ, σχέσεις με τοπικές υπηρεσίες κ.λπ.)	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 2b

	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ					
ΑΠ	4	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο					
ΚΠ	4.3	Επενδύσεις ΤΠΕ για ενίσχυση βιωσιμότητας και διαχείριση ροών					
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ							
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)	
4.3.1	Ενδοεπιχειρησιακές εφαρμογές ΤΠΕ	Στήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων (νέων ή υφιστάμενων) για την παραγωγή, προμήθεια και τη χρήση ενδοεπιχειρησιακών τεχνολογικών λύσεων (υποστήριξη των Επιχειρήσεων για την ενίσχυση της βιωσιμότητάς τους, με την χρήση των ΤΠΕ)	ΥΠ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	
4.3.2	Αξιοποίηση ΤΠΕ για διαχείριση επισκεπτών	Ανάπτυξη Συστημάτων και Εφαρμογών ΤΠΕ για τη διαχείριση των ροών επισκεπτών σε περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας ή ροής τουριστών	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΠ 2b	
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ							
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ					
ΑΠ	4	Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τουριστικό κλάδο					
ΚΠ	4.4	Εμπέδωση δικτύου διεπιχειρησιακών συνεργασιών και εισαγωγής οργανωτικών καινοτομιών					
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ							
	ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ –	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ	ΠΗΓΗ

ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
4.4.1	Τεχνολογικές λύσεις μέσω ΤΠΕ στον τουρισμό	Υποστήριξη της παραγωγής τεχνολογικών λύσεων για τις τουριστικές επιχειρήσεις, με την αξιοποίηση Τ.Π.Ε., συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής λογισμικού ανοιχτού κώδικα από νέες επιχειρήσεις και συνεργατικά σχήματα, που αποσκοπούν στην κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών της τουριστικής περιφερειακής οικονομίας.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 3c
4.4.2	Νέα επιχειρηματικά μοντέλα στον τουρισμό	Ανάπτυξη και διάδοση νέων επιχειρηματικών μοντέλων και υπηρεσιών στον τουριστικό κλάδο, είτε Β2C (υπηρεσίες για τους καταναλωτές) ή Β2Β (business υπηρεσίες προς τουριστικές επιχειρήσεις και νέους τουριστικές επιχειρηματίες)	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ 3c

**3.5 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 5 «Στήριξη
απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του
ανθρώπινου δυναμικού»**

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ						
«Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού»						
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	5	Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού				
ΚΠ	5.1	Αύξηση αριθμού νέων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
5.1.1	Επιχειρηματική ενεργοποίηση στον τουρισμό	Ευαισθητοποίηση, ενθάρρυνση και παροχή συμβουλών ίδρυσης μικρών επιχειρήσεων, για την υλοποίηση καινοτόμων ιδεών στον τομέα του τουρισμού	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8iii
5.1.2	Επιχειρηματική εκπαίδευση στον τουρισμό	Προγράμματα εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα (π.χ. οργάνωση και διοίκηση, εκπόνηση Business plan, μάρκετινγκ, χρηματοδότηση, οικονομική επιχειρηματικότητα)	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8iii
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	5	Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού				

ΚΠ	5.2	Ανάπτυξη νέων γνώσεων εξειδίκευσης και δεξιοτήτων σε τομείς υψηλού περιφερειακού ενδιαφέροντος με έμφαση στον τουρισμό				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
5.2.1	Συμβουλευτική στήριξη ΜΜΕ στον τουρισμό	Παροχή συμβουλών σε ΜΜΕ από ομάδες ειδικών συμβούλων επιχειρήσεων σε θέματα όπως διαχείριση καινοτομίας και τεχνολογίας, διεθνοποίησης, συνεργασίας και δικτύωσης, χρηματοδότησης, μάρκετινγκ, κ.α.	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8v
5.2.2	Βελτίωση ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό	Κατάρτιση και εκπαίδευση των εργαζομένων των ΜΜΕ στις νέες τεχνολογίες και στις ΤΠΕ	ΥΠ			ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8v
5.2.3	Πιστοποίηση δεξιοτήτων στον τουρισμό	Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8v
5.2.4	Ενισχύσεις για προσαρμογή στις αλλαγές	Ενημέρωση/εκπαίδευση των επιχειρηματιών για τις αναγκαίες διορθωτικές και τεχνολογικές προσαρμογές	ΥΠ	ΒΡΑ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ	ΕΠΑΝΕΚ ΚΑΙ ΠΕΠ 8v

				ΕΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	5	Στήριξη απασχολησιμότητας στον τουρισμό και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού				
ΚΠ	5.3	Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ Α ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
5.3.1	Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στον τουρισμό	Ενημέρωση, κινητοποίηση, υποστήριξη για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τουρισμό/ μεταφορά καλών πρακτικών	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v
5.3.2	Προώθηση της δικτύωσης	Δράσεις δικτύωσης Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας στον τουρισμό – δημιουργία οριζόντιων και κάθετων δικτύσεων	ΥΠ	ΒΡΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v
5.3.3	Δημιουργία Clusters	Στήριξη για ανάπτυξη καινοτόμων συστάδων επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (clusters) στον τουρισμό	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v
5.3.4	Αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού ΚΟΙΝΣΕΠ	Ενίσχυση της κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων στον	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,	ΕΠΑΝΑΔ ΚΑΙ ΠΕΠ 9v

		τουρισμό			ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ (ΣΕΤΕ), ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ, ΟΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΚΟ	
--	--	----------	--	--	--	--

3.6 Σχέδιο Δράσης ΑΞΟΝΑ 6 «Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη»						
ΚΩΔ		ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	6	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη				
ΚΠ	6.1	Δράσεις τεχνικής υποστήριξης δράσεων περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
6.1.1	Μελέτες, Εμπειρογνομοσύνες	Μελέτες και Εμπειρογνομοσύνες περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα	ΒΑΣ	ΒΡΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
6.1.2	Πληροφόρηση και Δημοσιότητα	Ενέργειες δημοσιότητας και πληροφόρησης σε επίπεδο περιφερειακό	ΒΑΣ	ΜΕΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
ΑΠ	6	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη				
ΚΠ	6.2	Δράσεις τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής δράσεων τουριστικής επιχειρηματικότητας και προβολής				
			ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ		

			ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ		
6.2.1	Μελέτες, εμπειρογνομosύνες και υπηρεσίες	Αφορούν στην εκπόνηση Επιχειρησιακών Σχεδίων Δράσης και οδηγών εφαρμογής, σε ενέργειες προπαρασκευής, ωρίμανσης, εξειδίκευσης, οργάνωσης, βελτιστοποίησης της εφαρμογής, αξιολόγησης, αποτίμησης των παρεμβάσεων, έρευνες και στατιστικά στοιχεία και ιδίως νέα θέματα που προκύπτουν στην προγραμματική περίοδο 2014-2020	ΥΠ	ΒΡΑ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ
6.2.2	Υποστήριξη μηχανισμού παρακολούθησης και εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης	Εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών και εμπειρογνομosυνών, υποστήριξη δομών και διαδικασιών, τεχνολογικές πλατφόρμες, τομεακά συμβούλια, δράσεις ενημέρωσης για την χρηματοδότηση δραστηριοτήτων E&TA, δράσεις υποστήριξης ενεργειών δικτύωσης και εξεύρεσης εταίρων, δράσεις διάχυσης καλών πρακτικών σε τομείς προτεραιότητας μέσω ενημέρωσης και επιδεικτικών προγραμμάτων, εκπαίδευση στελεχών κλπ	ΥΠ	ΒΡΑ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ
6.2.3	Υποστήριξη δικαιούχων – διασφάλιση επάρκειας	Παρεμβάσεις για την εστιασμένη υποστήριξη δικαιούχων, για την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας, προκειμένου να	ΥΠ	ΒΡΑ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ

		ανταποκριθούν στις ανάγκες υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν επίσης να υλοποιούνται μεμονωμένες παρεμβάσεις για την διακρίβωση αναγκών και την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων.				
6.2.4	Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας	Περιλαμβάνει ενέργειες δημοσιότητας των επιμέρους παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς (Περιφερειακές, τοπικές και λοιπές δημόσιες αρχές, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις ΑμεΑ κλπ), όσο και στην κοινή γνώμη.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ
6.2.5	Ενέργειες ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της κοινής γνώμης	Αφορά ενέργειες ενημέρωσης σχετικά με όλες τις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων, τη δυνατότητα πρόσβασης και συμμετοχής σε αυτές, την σύσταση και παρακολούθηση της εταιρικής σχέσης κλπ.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ
6.2.6	Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνίας και Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης	Σκοπό έχει τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων ή/και των επιμέρους παρεμβάσεών του, στην Ελληνική οικονομία και κοινωνία.	ΥΠ	ΜΕΣ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ

6.2.7	Ενέργειες διάχυσης καλών πρακτικών.	Μελέτες και δράσεις εντοπισμού και προβολής καλών πρακτικών – ανάδειξη καλών πρακτικών στον τουρισμό και σύνδεση με ποιοτικό τουριστικό προϊόν	ΥΠ	ΜΕΣ	ΥΠΑΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΠΑΝΕΚ
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	6	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη				
ΚΠ	6.3	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής δράσεων ανθρώπινου δυναμικού				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ. ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή ΕΡΓΟΥ Η' ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
			ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ	ΒΡΑ=ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΗ		
6.3.1	Αξιολόγηση και Εμπειρογνομοσύνες	Μελέτες και εμπειρογνομοσύνες για εξειδίκευση δράσεων ανθρώπινου δυναμικού	ΥΠ.	ΒΡΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ, ΕΠΙΜΕΝΤΗΡΙΑ	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ
6.3.2	Ενέργειες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας	Ενέργειες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας δράσεων ανθρώπινου δυναμικού	ΥΠ.	ΒΡΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΣΕΤΕ	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ
	ΚΩΔ	ΤΙΤΛΟΣ				
ΑΠ	6	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης εφαρμογής Οδικού Χάρτη				
ΚΠ	6.4	Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης προπαρασκευαστικών ενεργειών για την ενσωμάτωση της διάστασης του τουρισμού στις υπό εκπόνηση στρατηγικές CLLD				
ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ						
ΚΩΔ.	ΤΙΤΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ Ή	ΣΥΝΑΦΕΙΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΤΥΠΟΥ ΔΡΑΣΗΣ		ΕΡΓΟΥ Η΄ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΒΑΣ.= ΒΑΣΙΚΗ ΥΠ.= ΥΠΟΣΤΗΡΙΚ ΤΙΚΗ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ BPA=ΒΡΑΧΥΠΡΟ ΘΕΣΝΗ ΜΕΣ=ΜΕΣΟΠΡΟΘ ΕΣΜΗ ΜΑΚ=ΜΑΚΡΟΠΡ ΟΘΕΣΜΗ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΗΣ (Π.Χ. ΠΕΠ, ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠ)
6.4.1	Ενέργειες κατάρτισης	Αφορά τοπικούς φορείς (μέλη ή διοίκηση δημοσίων ή ιδιωτικών συλλογικών φορέων που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινωνίες) προκειμένου να ενημερωθούν και καταρτισθούν για τη διαδικασία επίτευξης τοπικής εταιρικής σχέσης και μεθοδολογίας υλοποίησης Στρατηγικής CLLD που θα εφαρμοστεί	ΒΑΣ	BPA	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (ΟΤΔ), ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ, ΣΕΤΕ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΑΑ 2014-2020
6.4.2	Δράσεις/ ενέργειες προετοιμασίας και εδραίωσης διαβούλευσης	Ενέργειες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής όπως η διαβούλευση με τους τοπικούς δρώντες, συμπεριλαμβανομένων μελετών της οικείας περιοχής, σχετικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέλη	ΒΑΣ	BPA	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (ΟΤΔ), ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ, ΣΕΤΕ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΑΑ 2014-2020
6.4.3	Δράσεις/ ενέργειες υποστήριξης για μικρά πιλοτικά έργα	Εκπόνηση πιλοτικών μελετών – ερευνών (άυλες ενέργειες όπως μελέτες και υποστήριξη εφαρμογής) που δρουν συνδυαστικά ή / και προσθετικά με το σχεδιαζόμενο τοπικό πρόγραμμα	ΥΠ	BPA	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (ΟΤΔ), ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ, ΣΕΤΕ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΑΑ 2014-2020

4. Σχέδιο δράσης ανά προτεινόμενο Τουριστικό Προϊόν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

4.1 Τουριστικό προϊόν «ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ»

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α' εξ. 2016	Β' εξ. 2016	Α' εξ. 2017	Β' εξ. 2017	Α' εξ. 2018	Β' εξ. 2018	Α' εξ. 2019
	Στήριξη της ίδρυσης νέων τουριστικών ΜΜΕ με καινοτομικό προσανατολισμό	1	3α ΠΕΠ 3α ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Στήριξη επιχειρηματικών σχεδίων υφιστάμενων επιχειρήσεων για ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών με έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση και με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου	1	3α ΠΕΠ 3α ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Πιστοποίηση λειτουργιών, τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών των επιχειρήσεων	1	3c ΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την προώθηση του τουρισμού με προτεραιότητα στις αρχές του Ανοικτού Λογισμικού - ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών για τον εμπλουτισμό της εμπειρίας και ανάδειξη των τουριστικών πόρων π.χ. εικονικοποίηση υπηρεσιών και υποδομών μέσω διαδραστικών εφαρμογών κινητών συσκευών και παιχνιδιών (Mobile Applications&Games), ανάπτυξη Ψηφιακής Σήμανσης - ψηφιακές εφαρμογές αγορών, ψηφιακές ξεναγήσεις, εφαρμογές για έξυπνα κινητά τηλέφωνα, e-ticketing, ηλεκτρονικές υπηρεσίες τουριστικού προϊόντος κλπ	4	2b ΠΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Βελτίωση της εξωστρέφειας και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας μέσω αναβάθμισης των τουριστικών πληροφοριακών υποδομών (αξιοποίηση ανοιχτών δεδομένων και big data)	1,4	2b ΕΠΑΝΕΚ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙ ΚΗΣΗ , ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•			

Ανάπτυξη συνεργατικών μοντέλων δράσης σε όλη την αλυσίδα της τουριστικής αξίας π.χ. δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων και παραγωγών (clusters) ή άλλες μορφές συνεργασίας, δικτύωση με ξένους εταίρους	1	3d ΕΠΑΝΕΚ 3d ΠΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•	•
Συνεργασίες τουριστικών επιχειρήσεων με τουριστικούς οργανισμούς, ταξιδιωτικούς πράκτορες και άλλους φορείς της αγοράς για την υλοποίηση από κοινού προγραμμάτων προβολής (π.χ. συμμετοχή σε εκθέσεις σε χώρες του εξωτερικού, ανάπτυξη στρατηγικών marketing, δημιουργία brand name κ.α.)	1	3d ΠΕΠ, 3d ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•	•
Ενεργειακή αναβάθμιση ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών καταλυμάτων και άλλων εποχιακών επιχειρήσεων	1	4b ΠΕΠ 4b ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•				
Δημιουργία «Πράσινων Ξενοδοχείων» με αντίστοιχη πιστοποίηση	1	4b ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•				
Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για διαχείριση αποβλήτων-ανακύκλωση-ελαχιστοποίηση παραγωγής και για εφαρμογή μεθόδων και προϊόντων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας σε τουριστικές εγκαταστάσεις	1	6f ΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ	•	•	•	•				
Έργα ολοκλήρωσης των υποδομών για τη βελτίωση επεξεργασίας λυμάτων, σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, καθώς και σε τουριστικές περιοχές	1	6b ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•				
Επενδύσεις σε έργα για την αντιμετώπιση κινδύνων και καταστροφών που απειλούν τουριστικές περιοχές (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές, διάβρωση ακτών) - έργα προστασίας ακτογραμμής	1	5a ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•	•
Δράσεις για την παρακολούθηση των υδάτων κολύμβησης με στόχο την διασφάλιση καλής ποιότητας υδάτων κολύμβησης σε συνδυασμό με την διαχείριση των υγρών αποβλήτων	1	6b ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•	
Αναβάθμιση των οδικών αξόνων ΔΕΔ-Μ, καθώς και	2	7 a ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•	

	αναβάθμιση λιμενικών υποδομών του δικτύου ΔΕΔ-Μ» - συμπλήρωση και βελτίωση λιμενικών υποδομών που εξυπηρετούν διαπεριφερειακές και διεθνείς συνδέσεις										
	Έργα συμπλήρωσης ή / και αναβάθμισης του οδικού δικτύου της Περιφέρειας, που συνδέουν κόμβους του δικτύου ΔΕΔ-Μ και έργα που υποστηρίζουν τις υποδομές, που εντάσσονται στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών με την σύνδεση αυτών με τουριστικά και πολιτιστικά κέντρα.	2	7b ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	
	Αναβάθμιση και επέκταση γραμμών προαστιακού σιδηρόδρομου Πάτρας	2	7c ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Δράσεις βελτίωσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού μέσω προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων τα οποία οδηγούν σε πιστοποίηση στον τουριστικό κλάδο	5	8i ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ	•	•	•	•	•	•	•
	Επιχορήγηση τουριστικών επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων με έμφαση στους ανέργους με υψηλά προσόντα	5	8i ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ ΗΣΗΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προγράμματα για τη δημιουργία νέων (start up) και καινοτόμων επιχειρήσεων στον τουρισμό - ενέργειες που συνδυάζουν την παροχή κεφαλαίου εκκίνησης επιχειρήσεων σε ανέργους (start up) και την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και καθοδήγησης των νέων εν δυνάμει επιχειρηματιών	5,1	8iii ΠΕΠ και ΕΠΑΝΕΚ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ ΗΣΗΣ	•	•	•	•	•	•	•

	Υποστήριξη μεμονωμένων τουριστικών επιχειρήσεων ή /και ομάδων επιχειρήσεων για την κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων προσαρμογής και αναδιάρθρωσης (π.χ. εκπαίδευση και κατάρτιση των εργαζομένων)	5,1	8v ΕΠΑΝΕΚ 8v ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ ΗΣΗΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων των επιχειρηματιών του τουρισμού	5,1	8v ΠΕΠ 8v ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ ΗΣΗΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων	5	8v ΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ Η΄ΑΛΛΟΙ ΕΞΟΥΣΙΟΔ ΟΤΗΜΕΝΟ Ι ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης με πρακτική άσκηση για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, που οδηγούν σε πιστοποίηση προσόντων στον τουρισμό	5	9i ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ ΗΣΗΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Δράσεις ενεργούς ένταξης στην αγορά εργασίας των ευπαθών ομάδων μέσω ολοκληρωμένης δέσμης δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού/ αναπροσανατολισμού συμβουλευτικής, κατάρτισης / επιμόρφωσης, mentoring, τύπου «κοινωνικού voucher», ευαισθητοποίησης, δημοσιότητας &	5	9i ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣ ΕΙΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛ	•	•	•	•	•	•	•

	απασχόλησης στον κλάδο του τουρισμού			ΗΣΗΣ							
	Δημιουργία περιφερειακού μηχανισμού για τη στήριξη της εξωστρέφειας των τουριστικών επιχειρήσεων	1	11i ΕΠΑΝΕΚ	ΟΤΑ	•	•					

4.2 Τουριστικό προϊόν «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α' εξ. 2016	Β' εξ. 2016	Α' εξ. 2017	Β' εξ. 2017	Α' εξ. 2018	Β' εξ. 2018	Α' εξ. 2019
	Επενδύσεις για τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών με την προστασία και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	3,1	6c ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ ΠΕΡΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Πρόωθηση έρευνας για τη διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό, συμπεριλαμβανομένων και των συνεργειών με δημιουργική βιομηχανία (π.χ. εφαρμογές ΤΠΕ σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, spinoffs – startups, συμπράξεις σε living labs σε προορισμούς υψηλής επισκεψιμότητας κ.α.)	3, 4	1b ΠΕΠ, 1b ΕΠΑΝΕΚ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•	•	•	•
	Ενίσχυση επιχειρήσεων για έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και παραγωγή λογισμικού ψυχαγωγίας και πολιτισμού και εργαλείων ψηφιακού περιεχομένου καθώς και ανάπτυξη εμπορικού ψυχαγωγικού λογισμικού για τις διεθνείς αγορές, ενσωματώνοντας εγχώριο πολιτιστικό περιεχόμενο.	1, 4	1b ΠΕΠ, 1b ΕΠΑΝΕΚ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Ανάπτυξη δημιουργικού περιεχομένου όπως καλλιτεχνικό περιεχόμενο, κινηματογράφος, μουσική και ήχο, κόσμημα, βίντεο και animations, 3D modelling, texturing, gaming και ανάπτυξη και	4, 3	1b ΠΕΠ, 1b ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚ	•	•	•	•	•	•	•

	εφαρμογή καινοτόμων τεχνικών gamification			ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ							
	Ενίσχυση φορέων πολιτισμού για ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών ηλεκτρονικής προβολής των πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας (π.χ. δικτύωση και προβολή μουσείων, μνημείων, πολιτιστικού προϊόντος και πολιτιστικών οργανισμών, σε ψηφιακή απεικόνιση αρχαιολογικών χώρων με χρήση νέων-ψηφιακών τεχνολογιών)	4, 3 1	2c ΠΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•	•	•	•
	Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια όπου στεγάζονται πολιτιστικές δραστηριότητες (μουσεία, πολιτιστικά κέντρα, πολυχώροι, κλπ.)	3	4c ΠΕΠ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•			
	Έργα ανάδειξης, προβολής και δικτύωσης των πολιτιστικών πόρων της ΠΔΕ όπως Μνημεία, Σύνολα και Αρχαιολογικοί Χώροι, πολιτιστικές διαδρομές με έμφαση στη δικτύωση επισκέψιμων Μνημείων, Αρχαιολογικών Χώρων και Μουσείων, στη βελτίωση τόσο της επισκεψιμότητας και αντιληπτότητας των μνημείων και των χώρων όσο και της ελκυστικότητας των μουσειακών εκθέσεων, καθώς και στην αναβάθμιση του επιπέδου των υπηρεσιών που προσφέρονται στους επισκέπτες.	3	6c ΕΠΑΝΕΚ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•	•	•	
	Αναβάθμισης υποδομών υποδοχής και φιλοξενίας επισκεπτών και παροχής υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών και εξυπηρέτησης κοινού σε πολιτιστικούς χώρους	3	6c ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ	•	•	•	•	•	•	•

				ΑΥΤΟΔΙΟΚΗ ΣΗ							
	Υποδομές βελτίωσης της προσβασιμότητας και εξυπηρέτησης των ΑμεΑ σε τουριστικές περιοχές	1	6c ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•			

4.3 Τουριστικό προϊόν «ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α΄ εξ. 2016	Β΄ εξ. 2016	Α΄ εξ. 2017	Β΄ εξ. 2017	Α΄ εξ. 2018	Β΄ εξ. 2018	Α΄ εξ. 2019
	Ολοκλήρωση και δικτύωση τουριστικών λιμενικών υποδομών (κρουαζιέρα, ιστιοπλοΐας) συνοδευόμενων από αναγκαίες υποδομές στη χερσαία ζώνη για εξυπηρέτηση τουριστών	4	7a & 7b ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	•	•	•	•			
	Προώθηση της ανάπτυξης νέων προϊόντων & υπηρεσιών, καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό στον τομέα της θαλάσσιας οικονομίας (όπως ιστιοπλοϊκός, υποθαλάσσιος, καταδυτικός, τουρισμός κρουαζιέρα κλπ.)	1	3 a ΠΕΠ 3a ΕΠΑΝΕΚ 3c ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ	•	•	•	•	•	•	•
	Συλλογή, οργάνωση και διαδικτυακή προβολή πληροφοριών που αφορούν στις μαρίνες και τους λιμενίσκους της Περιφέρειας και την ποιότητα των υδάτων	3	2c ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	•	•	•	•	•	•	•

4.4 Τουριστικό προϊόν «CITY BREAK» (ΠΑΤΡΑ)

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α΄ εξ. 2016	Β΄ εξ. 2016	Α΄ εξ. 2017	Β΄ εξ. 2017	Α΄ εξ. 2018	Β΄ εξ. 2018	Α΄ εξ. 2019
	Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό στο τομέα του CityBreak	1, 3	3 a ΠΕΠ & ΕΠΑΝΕΚ 3c ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προώθηση εναλλακτικών μορφών αστικών μεταφορών φιλικών στο περιβάλλον - προμήθεια μεταφορικών μέσω φιλικών προς το περιβάλλον όπως είναι ηλεκτρικά μέσα μεταφοράς (μικρά βαν-λεωφορεία), ποδήλατα κλπ, τα οποία θα αξιοποιηθούν για τη μεταφορά κατοίκων και επισκεπτών εντός των πόλεων στα πλαίσια ολοκληρωμένου σχεδιασμού αστικών μετακινήσεων	1, 3	4e ΠΕΠ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•	•	•	
	Αστικές αναπλάσεις ιστορικού και εμπορικού κέντρου, πεζοδρομήσεις, αστικές αναπλάσεις για τη μείωση του φαινομένου της θερμικής αστικής νησίδας (για την βελτίωση του βιοκλίματος σε αστικές περιοχές), ποδηλατόδρομοι, αστικός εξοπλισμός κλπ.	1, 3	6 e ΠΕΠ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΚΗΣΗ	•	•	•	•	•	•	
	Ψηφιακές εφαρμογές αστικών οδηγών για ευέλικτες περιηγήσεις, σημεία ενδιαφέροντος, πληροφορίες για προσφορές και αγορές, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εκδηλώσεις κλπ. και δημιουργία πρόσθετων σημείων πληροφόρησης	3	6 c ΠΕΠ 6c ΕΠΑΝΕΚ 2b ΠΕΠ 2c ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, επιμελητήρια	•	•	•				
	Έναρξη / επέκταση μιας «κάρτας πόλης» και ψηφιακές εφαρμογές αστικών οδηγών για ευέλικτες περιηγήσεις, σημεία ενδιαφέροντος, πληροφορίες για προσφορές και αγορές, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εκδηλώσεις κλπ.	3	6c ΠΕΠ 6c ΕΠΑΝΕΚ 2b ΠΕΠ 2c ΠΕΠ	ΟΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•				
	Καμπάνιες προώθησης-προβολής City Break μέσω συγκεκριμένων θεμάτων	3	6c ΕΠΑΝΕΚ 2b ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ	•	•	•	•	•	•	•

				ΡΙΑ							
--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--

4.4 Τουριστικό προϊόν «MICE (ΠΑΤΡΑ)»

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α' εξ. 2016	Β' εξ. 2016	Α' εξ. 2017	Β' εξ. 2017	Α' εξ. 2018	Β' εξ. 2018	Α' εξ. 2019
	Αναβάθμιση ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και συνεδριακών κέντρων	1	3α ΠΕΠ και ΕΠΑΝΕΚ 3d ΠΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•			
	Αξιοποίηση επιλεκτικών εναλλακτικών υποδομών (π.χ. μουσεία, θέατρα) περιλαμβανομένης αναβάθμισης αναδόμησης των χώρων	3	6c ΠΕΠ 6cΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Βελτίωση του συντονισμού και ενίσχυση της διακυβέρνησης και της διαδικασίας προσφορών για εκδηλώσεις MICE	3	6c ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•					
	Ίδρυση γραφείων συνεδρίων σε επίπεδο πόλης	3	6c ΠΕΠ 6c ΕΠΑΝΕΚ	ΟΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•					
	Πρόωθηση του τουρισμού MICE μέσω της κεντρικής πύλης της Marketing Greece και online sites ανά πόλη	3	6c ΕΠΑΝΕΚ	ΟΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, Marketing Greece	•	•	•	•	•	•	•

4.5 Τουριστικό προϊόν «AGRO, ECO, GASTRO, LIFESTYLE, LUXURY, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ»

Α/Α	Προτεινόμενες Δράσεις	ΑΠ	Πηγή χρηματοδότησης	Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης	Χρονική Κλιμάκωση						
					Α΄ εξ. 2016	Β΄ εξ. 2016	Α΄ εξ. 2017	Β΄ εξ. 2017	Α΄ εξ. 2018	Β΄ εξ. 2018	Α΄ εξ. 2019
	Προώθηση της επιχειρηματικής ανακάλυψης σε θεματικά τουριστικά πεδία, με έμφαση στον τουρισμό εμπειρίας και στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος (π.χ. έρευνα, διάχυση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, μεταφορά εμπειρίας και καλών πρακτικών, πιλοτικές εφαρμογές, συμπράξεις κ.α.)	1, 3	1b ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	•	•	•	•	•	•	•
	Διευκόλυνση της εκμετάλλευσης νέων ιδεών και στήριξη δημιουργίας νέων επιχειρήσεων στο πεδίο των ειδικών μορφών τουρισμού καθώς για την παραγωγή προϊόντων που εξυπηρετούν τη στρατηγική συνδυαστικής ανάπτυξης γαστρονομίας και τουρισμού	1, 3	3a ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ 8iii ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ 8v ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	•	•	•	•	•	•	•
	Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ τουριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων άλλων τομέων που άμεσα συνεισφέρουν στην τουριστική δραστηριότητα για τη δημιουργία συνολικής εμπειρίας, και την ενίσχυση της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος	1, 3	3d ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προστασία, προβολή και ανάδειξη των επίγειων και θαλάσσιων φυσικών πόρων (φυσικά μνημεία, αξιόλογοι φυσικοί πόροι, οικοτουριστικές διαδρομές, υποδομές εξυπηρέτησης υπαίθριων δραστηριοτήτων κλπ), ώστε να αναδειχτεί η δυνατότητα τουριστικής αξιοποίησης του τοπικού φυσικού αποθέματος	3, 1	6c ΠΕΠ & ΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΟΤΑ	•	•	•	•			
	Ανάδειξη – προστασία – διαχείριση του φυσικού Περιβάλλοντος με αξιοποίηση των δυνατοτήτων ειδικών μορφών τουρισμού (πχ. θεραπευτικός,	3	6c ΠΕΠ & ΕΠΑΝΕΚ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	•	•	•	•	•		

	ιαματικός κλπ)			ΙΣ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ Σ							
	Δράσεις αποκατάστασης και φύλαξης των οικοσυστημάτων, περιλαμβανομένων των περιοχών Natura	3	6d ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ Σ	•	•	•	•	•	•	•
	Εκπόνηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης οικοτουρισμού σε Περιφερειακά Πάρκα (διαχείριση επισκεπτών, προβολή και ανάδειξη)/ έργα υποστήριξης του πράσινου τουρισμού και του οικοτουρισμού/ Σχεδιασμός πράσινων υποδομών και οριοθέτηση οικολογικών διαδρόμων σε επίπεδο Περιφέρειας κ.λπ.	3	6d ΠΕΠ	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ Σ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ ΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Προγράμματα προώθησης των ανέργων στην απασχόληση και προγράμματα κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων στους τομείς: γαστρονομία, θεματικός τουρισμός, περιβάλλον, θαλάσσια οικονομία και δημιουργική οικονομία	5	8i ΠΕΠ 8iii ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ 8v ΠΕΠ , ΕΠΑΝΕΚ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ ΙΣ	•	•	•	•	•	•	•
	Αναβάθμιση / μετατροπή υφιστάμενης υποδομής (π.χ. «τυπικής» διαμονής) σε εξειδικευμένη (π.χ. πράσινη, αγροτουριστική, φιλική στο περιβάλλον) σε περιοχές φυσικής ομορφιάς	1,3	3 a & 3 c ΠΕΠ 3c ΕΠΑΝΕΚ 4bΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ ΙΣ	•	•	•	•			
	Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού	3, 1	9v ΠΕΠ	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕ Σ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ ΙΣ	•	•	•	•	•	•	•

**4.6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΜΕΑ «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ»**

5. Αξιοποίηση και χρήση εργαλείων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης ΕΣΠΑ 2014-2020- ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΠΟΡΩΝ ΕΔΕΤ ΒΑΣΕΙ 3^{ΗΣ}
ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ ΥΠΑΝ**

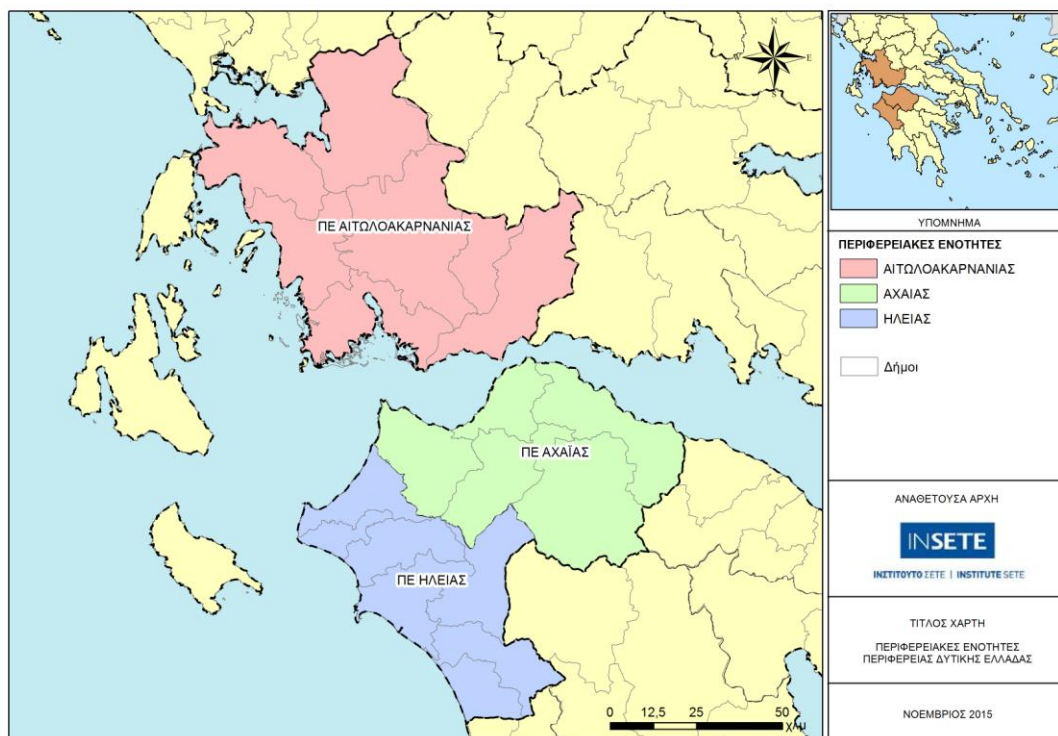
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014- 2020	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΕΣΠΑ		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ	
		€	%	€	%	€	%
ΕΠΑΝΕΚ		3.735.085.423 €	18,89%				
ΥΠΟΔΟΜΩΝ		4.361.588.892 €	22,06%				
ΕΠΑΝΑΔ		2.152.201.141 €	10,88%				
ΜΕΤΑΡΥΘΜ		386.425.295 €	1,95%				
ΑΜΘ	Λιγότερο αναπτυγμένες	416.069.729 €	2,10%	416.069.729 €	9,04%		
ΚΜ	Λιγότερο αναπτυγμένες	790.667.716 €	4,00%	790.667.716 €	17,17%		
ΘΕΣ	Λιγότερο αναπτυγμένες	328.710.978 €	1,66%	328.710.978 €	7,14%		
ΗΠΕΙΡ	Λιγότερο αναπτυγμένες	267.016.991 €	1,35%	267.016.991 €	5,80%		
ΔΥΤ ΕΛΛ	Λιγότερο αναπτυγμένες	402.343.182 €	2,03%	402.343.182 €	8,74%		
ΔΥΤ ΜΑΚ	Περιφέρειες σε μετάβαση	271.022.397 €	1,37%	271.022.397 €	5,89%		
ΣΤΕ	Περιφέρειες σε μετάβαση	97.338.435 €	0,49%	97.338.435 €	2,11%	97.338.435 €	8,78%
ΠΕΛ	Περιφέρειες σε μετάβαση	221.537.609 €	1,12%	221.537.609 €	4,81%	221.537.609 €	19,99%
ΙΟΝ	Περιφέρειες σε μετάβαση	185.955.002 €	0,94%	185.955.002 €	4,04%	185.955.002 €	16,78%
ΒΟΡ ΑΙΓ	Περιφέρειες σε μετάβαση	247.203.968 €	1,25%	247.203.968 €	5,37%	247.203.968 €	22,30%
ΚΡΗΤ	Περιφέρειες σε μετάβαση	356.369.237 €	1,80%	356.369.237 €	7,74%	356.369.237 €	32,15%
ΑΤΤ	Περισσότερο αναπτυγμένες	934.169.428 €	4,72%	934.169.428 €	20,29%		
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓ	Περισσότερο αναπτυγμένες	86.131.827 €	0,44%	86.131.827 €	1,87%		
ΑΓΡΟΤ. ΑΝΑΠΤ		4.195.972.284 €	21,22%				
ΤΒ		338.960.169 €	1,71%				
ΣΥΝΟΛΟ		19.774.769.703 €	100,00%	4.604.536.499 €	100,00%	1.108.404.251 €	100,00%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) χωροθετείται στο δυτικό ηπειρωτικό τμήμα της χώρας και περιλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου καθώς και το δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος. Αποτελεί την έκτη μεγαλύτερη σε έκταση (11.350 τ.χλμ.) και τέταρτη μεγαλύτερη σε πληθυσμό περιφέρειά της (679.796 κάτοικοι το 2011). Η Περιφέρεια κατέχει στρατηγική θέση ως δυτική πύλη της χώρας προς την Αδριατική και την Δυτική Ευρώπη.

Διοικητικά αποτελεί δευτεροβάθμιο ΟΤΑ, ο οποίος συμπεριλαμβάνει τις Περιφερειακές Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας με τη ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας να αποτελεί τη μεγαλύτερη από αυτές αλλά και τη μεγαλύτερη στη χώρα σε έκταση (5.461 τ.χλμ). Σύμφωνα με το Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας περιλαμβάνονται 19 Δήμοι. Η Περιφερειακή Ενότητα της Αιτωλοακαρνανίας αποτελείται από 7 δήμους, της Αχαΐας από 5 και της Ηλείας από 7. Έδρα της Περιφέρειας είναι η Πάτρα, η οποία αποτελεί διαχρονικά ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο αστικό κέντρο και μια από τις μεγαλύτερες πόλεις της χώρας (αυτή τη στιγμή αποτελεί την 4η μεγαλύτερη πόλη).

Χάρτης: Οι Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ανέρχεται στους 679.796 μόνιμους κατοίκους. Για την περίοδο 2001-2011 ο πληθυσμός της σημείωσε μείωση της τάξης του 5,8% (ακολουθώντας την τάση πληθυσμιακής μείωσης της χώρας - 1,19%). Η ΠΕ Αχαΐας αποτελεί πληθυσμιακά τη μεγαλύτερη από τις ΠΕ (συγκεντρώνοντας το 45,6% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας). Ακολουθούν οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας (συγκεντρώνοντας το 31,0 και 23,4% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας αντίστοιχα). Επίσης η Περιφέρεια εμφανίζει χαμηλότερες τιμές πληθυσμιακής πυκνότητας (59,9 κάτοικοι ανά τετρ.χλμ.) σε σχέση με τη χώρα (81,9 κάτοικοι ανά τετρ.χλμ.). Ο δείκτης γήρανσης του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας εμφανίζεται να είναι της τάξης του 1,34, ακολουθώντας τις τάσεις γήρανσης της χώρας (1,34). Υψηλότερη ωστόσο τιμή όσον αφορά το δείκτη γήρανσης παρουσιάζει η ΠΕ Ηλείας (1,58), με την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας να ακολουθεί (1,40) και τέλος την ΠΕ Αχαΐας να εμφανίζει τον πιο νεανικό πληθυσμό της Περιφέρειας (1,18).

Οι εξελισσόμενες μεταφορικές ανάγκες της Περιφέρειας καθιστούν απαραίτητη την ολοκλήρωση των υπό κατασκευή έργων μεταφορικής σύνδεσης (κατασκευάζονται

συνολικά 65,4 χλμ εθνικής και περιφερειακής οδοποιίας). Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας (εθνικό δίκτυο μήκους 895 χλμ και επαρχιακό μήκους 3.520 χλμ) κρίνεται εκτεταμένο κυρίως όσον αφορά τα παραλιακά και πεδινά τμήματα της Περιφέρειας. Αντιθέτως κρίνεται ανεπαρκές στις ορεινότερες περιοχές της. Βασικές μεταφορικές υποδομές της ΠΔΕ είναι τόσο η οδός σύνδεσης της Πάτρας με την Αθήνα (η οποία ανήκει στον βασικό οδικό άξονα της χώρας ΠΑΘΕ και στα ΔΕΔ-Μ), όσο και η γέφυρα σύνδεσης Ρίου-Αντιρρίου μήκους 2,5 χλμ, η οποία συνδέοντας τις χωρικές ενότητες της Πελοποννήσου με την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα αποτελεί βασικό έργο λειτουργικής ενότητας της Περιφέρειας. Όσον αφορά τις λιμενικές υποδομές, στην Περιφέρεια λειτουργεί το λιμάνι της Πάτρας (εμπορευματικό και επιβατικό) όσο και τα περιφερειακά λιμάνια του Κατάκολου (κρουαζιέρα) και της Κυλλήνης (εμπορικό και επιβατικό). Επίσης στην Περιφέρεια λειτουργούν τα αεροδρόμια Αράξου και Ακτίου. Το αεροδρόμιο του Αράξου (επιβατικές και πτήσεις charter) βρίσκεται σε απόσταση 25 χλμ από την Πάτρα, επί της οδού Πατρών-Πύργου-Ολυμπίας και δεν έχει επαρκή και άμεση σύνδεση με την εθνική οδό. Το αεροδρόμιο Ακτίου εκτελεί κυρίως εμπορικές πτήσεις, επιδοτούμενες πτήσεις εσωτερικού και πτήσεις charter προς το εξωτερικό κυρίως το καλοκαίρι. Η Περιφέρεια δεν εξυπηρετείται σιδηροδρομικά, παρά μόνο από την προαστιακή γραμμή Αγ. Βασίλειος – Πάτρα, τον οδοντωτό σιδηρόδρομο Ανατολικής Αχαΐας (Αιγιάλεια)-Καλαβρύτων και την σιδηροδρομική γραμμή Κατάκολο-Αρχαία Ολυμπία.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει σημαντικά φυσικά οικοσυστήματα, πολιτιστικούς πόρους και πλούσιο υδατικό δυναμικό, στοιχεία που αποτελούν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα στην αναπτυξιακή της πορεία. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στα όρια της Περιφέρειας συναντώνται τρεις εκ των δέκα υγροτόπων Ramsar της χώρας (Αμβρακικός Κόλπος, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου και Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου). Επίσης στην περιοχή συναντώνται συνολικά σαράντα περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (SCI και SPA), τέσσερα Εθνικά Πάρκα (Κοτυχίου, Μεσολογγίου, Αμβρακικού και Τζουμέρκων), δύο Αισθητικά Δάση (Δάσος Χειμάρρων Σέλεμνου-Χάραδρου και Δάσος εθνικής ανεξαρτησίας Καλαβρύτων Αχαΐας), επτά Διατηρητέα Μνημεία της φύσης και τριανταένα Καταφύγια Άγριας Ζωής (π.χ. Βιότοπος δάσους Στροφυλιάς – Λίμνης Προκοπίου, Τρικόφου-Καλαβρούζας-Μακύνειας και Άνω Καστριτσίου-Σουλίου-

Ελεκίστρας). Είναι απόλυτα κατανοητό ότι το φυσικό περιβάλλον της περιοχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό αναπτυξιακό πόρο για μια σειρά οικονομικών δραστηριοτήτων μεταξύ των οποίων και ο τουρισμός. Εκτός όμως του φυσικού περιβάλλοντος, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει και πλήθος αξιόλογων πολιτιστικών πόρων (αρχαιολογικούς και βυζαντινούς χώρους), όπως η Αρχαία Ολυμπία, τα Ενετικά Κάστρα κλπ, στοιχεία που δύνανται να αποτελέσουν σημαντικούς παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής και να την καταστήσουν καθιερωμένο πολιτιστικό πόλο.

Όσον αφορά το οικονομικό προφίλ της Περιφέρειας, το παραγόμενο ΑΕΠ της Περιφέρειας για το έτος 2013 ανέρχονταν 8.691 εκ. ευρώ (4,8% της χώρας), ενώ κατά την περίοδο 2009-2013 το ΑΕΠ της περιφέρειας μειώνεται κατά 20,9%, ενώ της χώρας μειώνεται κατά 23,2%. Σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων, κατά την περίοδο 2009-2012 παρατηρείται μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (18,6%). Ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας (μείωση 17,5%) και η ΠΕ Ηλείας (μείωση 11,6%). Ειδικότερα, το έτος 2012 η ΠΕ Αχαΐας παρήγαγε το μεγαλύτερο τμήμα του περιφερειακού ΑΕΠ (50,7%) και ακολουθούν αντίστοιχα οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας (28,2 και 21,1%). Το μέσο φορολογούμενο εισόδημα των κατοίκων της Περιφέρειας ανέρχεται στα 14.763 ευρώ για το έτος 2012, σημειώνοντας την περίοδο 2009-2012 μείωση της τάξης του 1,8%. Στο αμέσως κατώτερο επίπεδο, η ΠΕ Αχαΐας εμφανίζει το υψηλότερο μέσο φορολογούμενο εισόδημα (16.320 ευρώ για το 2012) και ακολουθούν οι ΠΕ Ηλείας (13.517 ευρώ) και Αιτωλοακαρνανίας (13.330 ευρώ). Τέλος, σε σχέση με το όριο της φτώχειας (11.986 ευρώ για το 2012) φαίνεται ότι το σύνολο της Περιφέρειας βρίσκεται πάνω από αυτό, με το σχετικό δείκτη να ανέρχεται στο 1,23. Σε επίπεδο ΠΕ, η ΠΕ Αχαΐας βρίσκεται σημαντικά πάνω από το όριο και το μέσο επίπεδο της Περιφέρειας παρουσιάζοντας τιμή 1,36. Οι ΠΕ Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας βρίσκονται και αυτές ικανοποιητικά πάνω από το όριο (1,13 και 1,11 αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι αρκετές επιμέρους χωρικές ενότητες και των τριών ΠΕ βρίσκονται κάτω από το όριο.

Σε γενικές γραμμές η οικονομία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στηρίζεται κυρίως στον τριτογενή και δευτερογενή τομέα παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα η ΑΠΑ του τριτογενή τομέα για το έτος 2012 ανερχόταν στα 8.534 εκ. ευρώ, αποτελώντας το 78,2% της συνολικής παραγόμενης ΑΠΑ της Περιφέρειας. Αντίστοιχα η ΑΠΑ του

δευτερογενή τομέα ανήλθε στα 1.644 εκ. ευρώ (15,1% της συνολικής ΑΠΑ) και η ΑΠΑ του πρωτογενή τομέα περίπου στα 735 εκ. ευρώ (6,7% της συνολικής ΑΠΑ). Παρόμοια εικόνα εμφανίζεται και από την ανάλυση των στοιχείων σε επίπεδο ΠΕ. Διαφοροποιήσεις παρατηρούνται όσον αφορά το υψηλότερο ποσοστό παραγόμενης ΑΠΑ στον τριτογενή της ΠΕ Αχαΐας (82,0%) σε σχέση με την Περιφέρεια και αντίστοιχα όσον αφορά την παραγόμενη ΑΠΑ του δευτερογενή τομέα στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (17,5%) και του πρωτογενή τομέα στην ΠΕ Ηλείας (13,6%). Σε κάθε περίπτωση τα όποια σημάδια συρρίκνωσης της δραστηριότητας του πρωτογενή τομέα οφείλονται στην αδυναμία προώθησης του παραγόμενου προϊόντος που συνεπάγεται μειωμένη ανταγωνιστικότητα.

Ξεκάθαρη εικόνα μας δίνουν τα στατιστικά δεδομένα της απασχόλησης του πληθυσμού της περιοχής. Βάσει αυτών παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων ανήκει στον τριτογενή τομέα (60%), άλλο ένα 26% απασχολείται στο δευτερογενή τομέα και τέλος το 14% των απασχολουμένων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα. Ειδικότερα οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας της ΠΔΕ που συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης είναι η γεωργία (26,1%), το εμπόριο (17,5%), η εκπαίδευση (8,8%), η δημόσια διοίκηση (7,3%) και η μεταποίηση (7,2%). Ωστόσο η οικονομική ύφεση των τελευταίων χρόνων έχει επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό και την οικονομική δραστηριότητα της ΠΔΕ. Μάλιστα την περίοδο 2010-2012 η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα (μεταποίηση και κατασκευές) μειώθηκε κατά 35% και αντίστοιχα στον τριτογενή κατά 15,5%. Πιο συγκεκριμένα οι κλάδοι του τριτογενή τομέα που αντιμετώπισαν σημαντική μείωση απασχόλησης ήταν το εμπόριο (8.203 θέσεις εργασίας), η δημόσια διοίκηση (3.197 θέσεις) και η εκπαίδευση (2.689 θέσεις εργασίας). Όσον αφορά τον κλάδο του τουρισμού και πιο συγκεκριμένα των ξενοδοχείων και της εστίασης παρατηρήθηκε μείωση της απασχόλησης της τάξης των 1.633 θέσεων εργασίας.

Όσον αφορά την τουριστική δραστηριότητα της Περιφέρειας (η οποία και θα αναλυθεί αναλυτικότερα στη συνέχεια), διαχρονικά σημειώνεται σημαντική και εξελισσόμενη δυναμική. Επίσης η συγκέντρωση τουριστών σε συγκεκριμένες περιοχές δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα. Η τουριστική δραστηριότητα λαμβάνει διάφορες μορφές εκτός της κλασσικής παραδοσιακής παραθεριστικής (αγροτουρισμός, χειμερινός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός, κλπ), οι οποίες

ωστόσο είναι μέχρι σήμερα σχετικά περιορισμένες. Σχετική μελέτη του ΕΟΤ (2003) εντοπίζει τις κυριότερες τουριστικά αξιοποιήσιμες περιοχές της ΠΔΕ στην ενότητα Ακράτα-Αίγιο-Καλάβρυτα (ορεινή και πεδινή περιοχή), στην ενότητα των βορειοδυτικών ακτών της Ηλείας – Κυλλήνη (παράκτια περιοχή), στην ενότητα της νοτιοδυτικής Ηλείας – Καϊάφα (παράκτια περιοχή) και στην ενότητα των ακτών του Αμβρακικού. Επίσης αναγνωρίζει ως ήδη ώριμες τουριστικά περιοχές την παράκτια περιοχή του Πύργου – Αρχαίας Ολυμπίας, την παράκτια περιοχή των Πατρών, τις βορειοδυτικές ακτές της Ηλείας - Κυλλήνη, την παράκτια περιοχή Ακράτας – Αιγίου και την παράκτια περιοχή της Ναυπακτίας.

Η υπάρχουσα τουριστική υποδομή της Περιφέρειας περιλαμβάνει μόλις το 2,8% των ξενοδοχειακών μονάδων της χώρας, σημειώνοντας μικρή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Την πρώτη θέση στην Περιφέρεια όσον αφορά το πλήθος ξενοδοχειακών καταλυμάτων καταλαμβάνει διαχρονικά η ΠΕ Αχαΐας (40,4% των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας το 2014), ακολουθούμενη με σχετική διαφορά από τις ΠΕ Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας (32,6 και 27,0% αντίστοιχα).

Ωστόσο, λόγω της αξιοποίησης προγραμμάτων αναβάθμισης τουριστικών υποδομών, το ξενοδοχειακό δυναμικό των υψηλότερων κλάσεων 4* και 5* στην Περιφέρεια σημείωσε κατά την περίοδο 2007-2014 σημαντική αύξηση (της τάξης του 12,6%), ενώ αντίστοιχα μείωση σημείωσαν τα ξενοδοχειακά καταλύματα 1* και 2* (9,4%), τάση που εμφανίζεται κυρίως στην ΠΕ Αχαΐας. Στην ΠΕ Ηλείας παρατηρείται την ίδια περίοδο αύξηση ξενοδοχειακών μονάδων όλων των κατηγοριών (εκτός των 1* οι οποίες σημειώνουν μείωση). Τέλος στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας οι υψηλότερης κλάσης μονάδες μειώνονται δίνοντας τη θέση τους στις μεσαίας κλάσης μονάδες (3*).

Οι λειτουργούσες κλίνες για το έτος 2014 ανήλθαν στο 2,4% του συνόλου της χώρας. Η μελέτη της διαχρονικής εξέλιξης του πλήθους των κλινών της Περιφέρειας φανερώνει ότι την περίοδο 2007-2014 ο αριθμός των κλινών σημείωσε αύξηση της τάξης του 5,6% για το σύνολο της Περιφέρειας, ενώ και κατά τις προηγούμενες εξεταζόμενες περιόδους 2003-2005 και 2005-2007 σημειώθηκε επίσης αύξηση (2,7 και 10,2% αντίστοιχα). Σε επίπεδο ΠΕ, η μεγαλύτερη αύξηση για την περίοδο 2007-2014 παρατηρήθηκε στην ΠΕ Ηλείας (11,5%) και ακολουθεί με διαφορά η ΠΕ

Αχαΐας (3,7%). Αντιθέτως η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας κατά την συγκεκριμένη περίοδο σημείωσε μείωση του αριθμού των κλινών (3,1%). Όσον αφορά τις προηγούμενες περιόδους, κατά την περίοδο 2005-2007 και οι τρεις ΠΕ τάσεις αύξησης του αριθμού των κλινών τους (με την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας μάλιστα να σημειώνει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης 6,6%), ενώ κατά την περίοδο 2003-2005 οι παρατηρούμενες μεταβολές ήταν σαφώς μικρότερες (με την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας να σημειώνει και πάλι μείωση κατά 0,7%).

Πίνακας ****: Δυναμικότητα τουριστικών υποδομών 2007-2014

	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ				ΚΛΙΝΕΣ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ									
	2007		2014		2007					2014				
ΝΟΜΟΣ	Μονάδες	Κλίνες	Μονάδες	Κλίνες	1*	2*	3*	4*	5*	1*	2*	3*	4*	5*
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	67	3.573	73	3.463	373	1.200	1.515	485	0	267	961	1.963	272	0
	26,91%	20,06%	27,04%	18,41%	33,42%	20,80%	31,94%	13,60%	0,00%	33,42%	17,67%	35,02%	7,05%	0,00%
ΑΧΑΪΑ	105	6.749	109	6.996	283	2.598	2.211	1.657	0	146	2.304	2.577	1.969	0
	42,17%	37,89%	40,37%	37,20%	25,36%	45,04%	46,61%	46,47%	0,00%	18,27%	42,36%	45,98%	51,02%	0,00%
ΗΛΕΪΑ	77	7.489	88	8.349	460	1.970	1.018	1.424	2.617	386	2.174	1.065	1.618	3.106
	30,92%	42,05%	32,59%	44,39%	41,22%	34,15%	21,46%	39,93%	100,00%	48,31%	39,97%	19,00%	41,93%	100,00%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	249	17.811	270	18.808	1.116	5.768	4.744	3.566	2.617	799	5.439	5.605	3.859	3.106
ΧΩΡΑ	9.687	762.699	9.677	773.445	55.496	229.569	177.459	197.652	102.523	54.226	223.932	183.722	194.010	117.555
% στη χώρα	2,57%	2,34%	2,79%	2,43%	2,01%	2,51%	2,67%	1,80%	2,55%	1,47%	2,43%	3,05%	1,99%	2,64%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

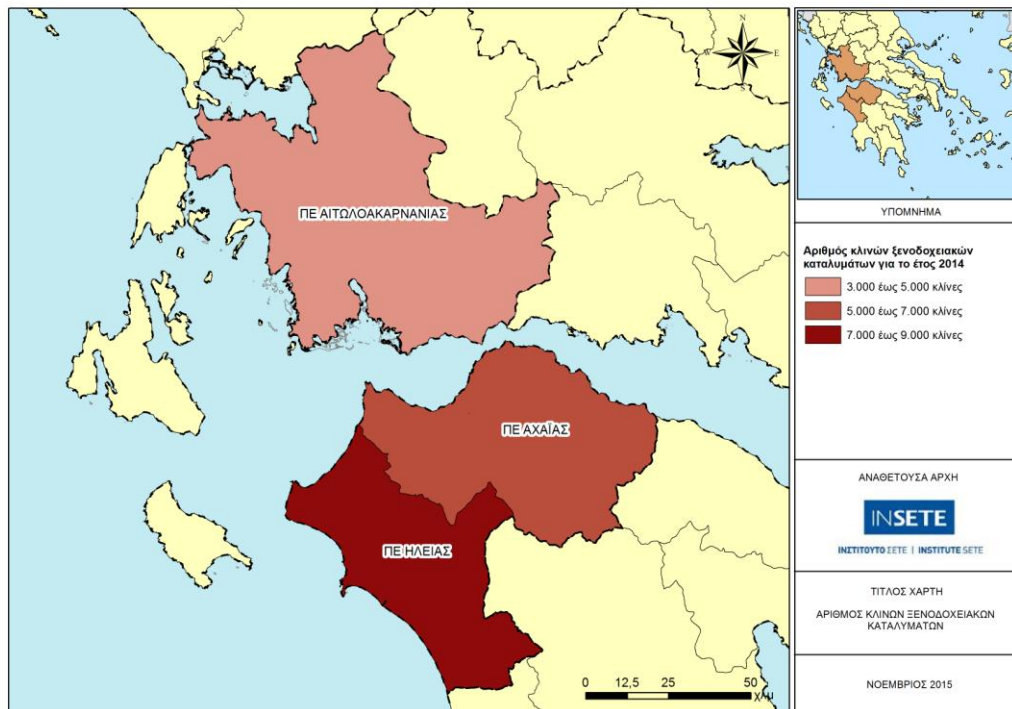
Αντίστοιχα, όσον αφορά τη διαχρονική εξέλιξη του πλήθους των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας παρατηρείται ότι την περίοδο 2007-2014 σημειώθηκε στο σύνολο της Περιφέρειας μια αύξηση της τάξης του 8,4%. Η μεγαλύτερη ωστόσο αύξηση σε επίπεδο ΠΕ παρατηρήθηκε και πάλι στην ΠΕ Ηλείας (14,3%), ακολουθούμενη από τις ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Αχαΐας (9,0 και 3,8% αντίστοιχα). Ωστόσο, όσον αφορά συγκεκριμένα την ΠΕ Ηλείας παρατηρήθηκε μείωση του αριθμού των ξενοδοχείων κατά την περίοδο 2005-2007 της τάξης του 2,5%, γεγονός σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό αύξησης των κλινών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι είτε οι ξενοδοχειακές μονάδες που δημιουργήθηκαν εκείνη την περίοδο ήταν μεγάλης δυναμικότητας είτε σημειώθηκε σημαντική επέκταση ορισμένων ήδη υφιστάμενων. Αντίστοιχα η αύξηση των ξενοδοχειακών μονάδων που παρατηρήθηκε την περίοδο 2007-2014 στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, σε συνδυασμό με τη μείωση των κλινών, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι νέες μονάδες που δημιουργήθηκαν ήταν κυρίως μικρότερης δυναμικότητας. Με δεδομένο τα παραπάνω, συμπεραίνεται ότι διαχρονικά το τουριστικό επενδυτικό ενδιαφέρον μεταφέρεται από την ΠΕ Αχαΐας στην ΠΕ Ηλείας.

Πίνακας *****: Κλίνες σε ξενοδοχειακά καταλύματα

ΝΟΜΟΣ	Αριθμός Κλινών				Μεταβολή			Συμμετοχή			
	2003	2005	2007	2014	2003-2005	2005-2007	2007-2014	2003	2005	2007	2014
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	3.374	3.352	3.573	3.463	-0,65%	6,59%	-3,08%	21,44%	20,75%	20,06%	18,41%
ΑΧΑΪΑ	6.268	6.523	6.749	6.996	4,07%	3,46%	3,66%	39,83%	40,37%	37,89%	37,20%
ΗΛΕΙΑ	6.095	6.282	7.489	8.349	3,07%	19,21%	11,48%	38,73%	38,88%	42,05%	44,39%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15.737	16.157	17.811	18.808	2,67%	10,24%	5,60%				

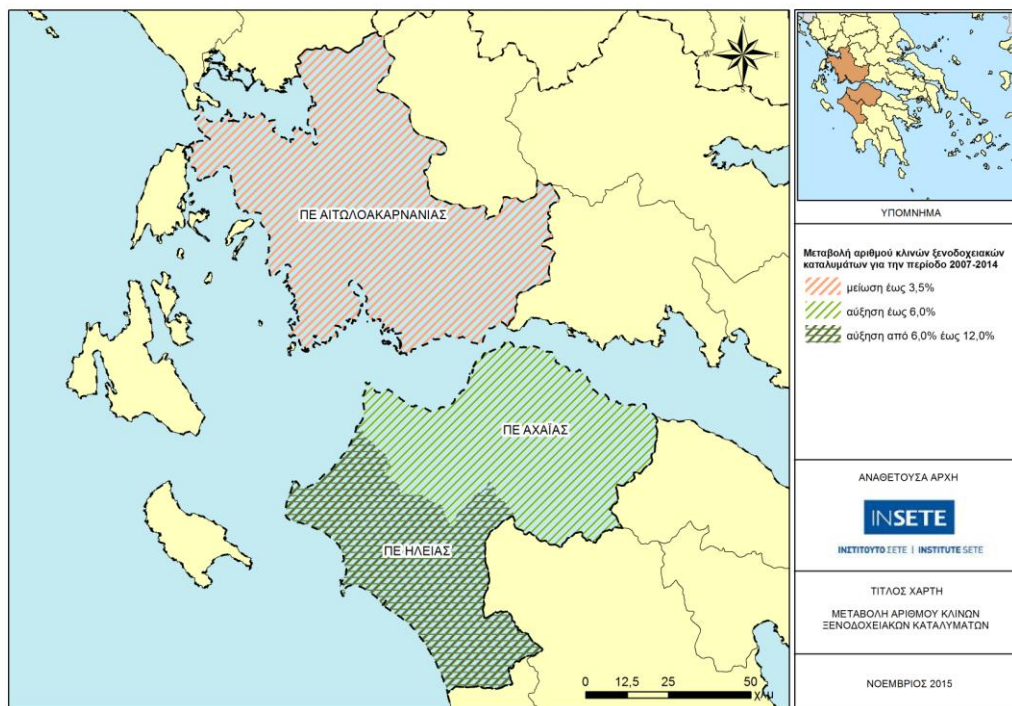
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Χάρτης *****: Αριθμός κλινών ξενοδοχειακών καταλυμάτων για το έτος 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Χάρτης *****: Μεταβολή αριθμού κλινών ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2007-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας *****: Αριθμός ξενοδοχείων

ΝΟΜΟΣ	Αριθμός ξενοδοχείων				Μεταβολή			Συμμετοχή			
	2003	2005	2007	2014	2003-2005	2005-2007	2007-2014	2003	2005	2007	2014
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	64	65	67	73	1,56%	3,08%	8,96%	27,35%	26,75%	26,91%	27,04%
ΑΧΑΪΑ	92	99	105	109	7,61%	6,06%	3,81%	39,32%	40,74%	42,17%	40,37%
ΗΛΕΪΑ	78	79	77	88	1,28%	-2,53%	14,29%	33,33%	32,51%	30,92%	32,59%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	234	243	249	270	3,85%	2,47%	8,43%				

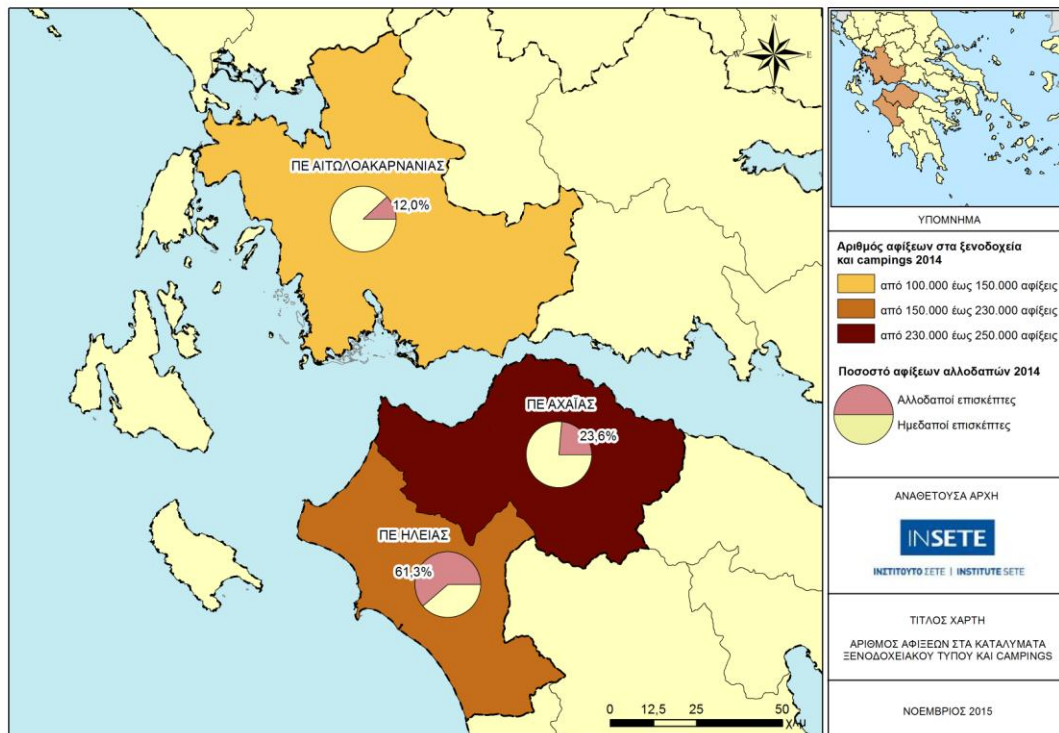
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας *****: Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις (σε ξενοδοχειακά καταλύματα και campings) για το 2014

ΝΟΜΟΙ	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ		
	ΗΜΕΔΑΠ ΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠ ΟΙ	ΣΥΝΟΛ Ο	ΗΜΕΔΑΠ ΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠ ΟΙ	ΣΥΝΟΛ Ο
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	102.424	14.016	116.440	234.795	58.858	293.653
ΑΧΑΪΑ	180.917	56.013	236.930	411.370	222.203	633.573
ΗΛΕΪΑ	86.461	137.100	223.561	215.491	537.576	753.067
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	369.802	207.129	576.931	861.656	818.637	1.680.293

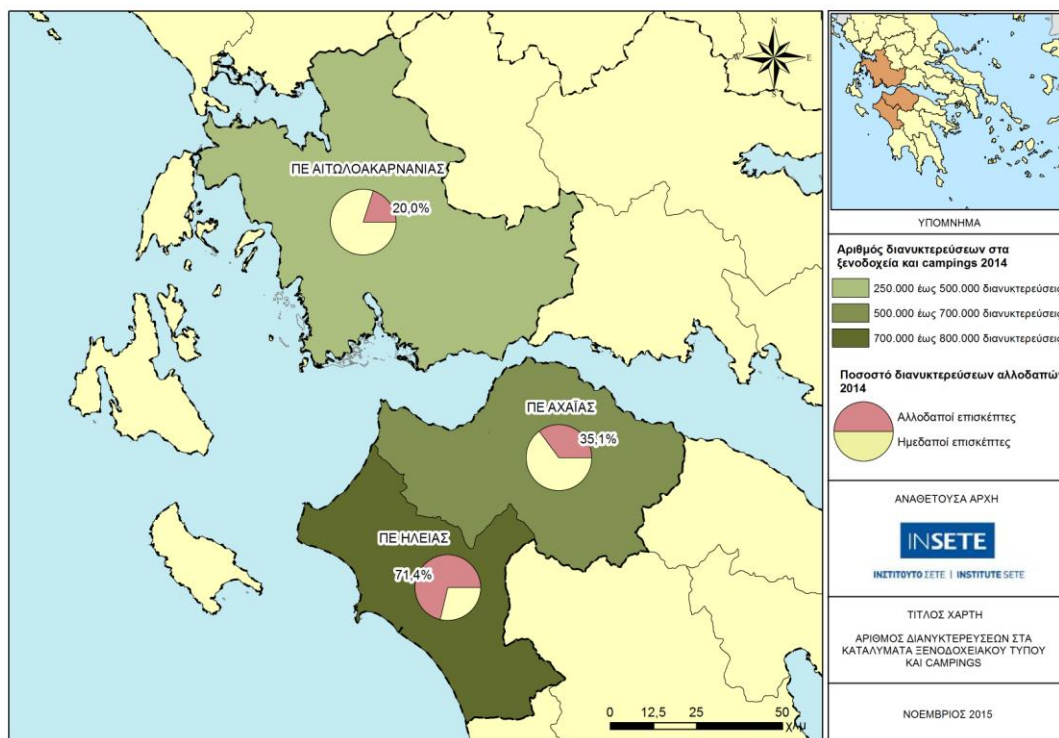
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Χάρτης *****: Αριθμός αφίξεων ανά Περ. Ενότητα και ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών επισκεπτών για το έτος 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Χάρτης *****: Αριθμός διανυκτερεύσεων ανά Περι. Ενότητα και ποσοστό διανυκτερεύσεων αλλοδαπών επισκεπτών για το έτος 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ίδια επεξεργασία

Από την ανάλυση του αριθμού των αφίξεων και διανυκτερεύσεων για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για το έτος 2014, γίνεται φανερό ότι πρώτες σε προσέλκυση επισκεπτών έρχονται οι ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας και τρίτη κατά σειρά η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας. Ωστόσο η διαφορά του αριθμού των αφίξεων δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική, ενώ φανερώνεται η διαφορετική προτίμηση ημεδαπών και αλλοδαπών. Γενικά η τουριστική δραστηριότητα της Περιφέρειας φαίνεται ότι αφορά τους ημεδαπούς τουρίστες (64% των αφίξεων), οι οποίοι παρουσιάζουν μια εμφανή προτίμηση στην επίσκεψη των ΠΕ Αχαΐας (κυρίως) και Αιτωλοακαρνανίας (δευτερευόντως). Αντίθετα οι αλλοδαποί επισκέπτες (35,9% των αφίξεων) προτιμούν την ΠΕ Ηλείας. Το γεγονός αυτό έχει σαφώς να κάνει με τη μορφή τουρισμού που προσφέρουν οι δύο περιοχές (αστικός-παραθαλάσσιος και αρχαιολογικός-παραθαλάσσιος αντίστοιχα). Φυσικά την προτίμηση των αλλοδαπών σε μεγάλο βαθμό επηρεάζει ο διεθνούς εμβέλειας αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Ολυμπίας στην ΠΕ Ηλείας. Όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις στο σύνολο της Περιφέρειας, αυτές των ημεδαπών επισκεπτών φαίνεται να είναι περισσότερες.

Ωστόσο οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών δεν υπολείπονται σημαντικά από αυτές των ημεδαπών. Μάλιστα ο συσχετισμός αφίξεων και διανυκτερεύσεων φανερώνει ότι οι αλλοδαποί επισκέπτες διαμένουν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας περισσότερες ημέρες από τους ημεδαπούς επισκέπτες της (βλ. σχετικά επόμενο πίνακα). Επίσης, η μεγαλύτερη τιμή του δείκτη μέσης παραμονής για το σύνολο των επισκεπτών εμφανίζεται στην ΠΕ Ηλείας (3,4 ημέρες), ενώ η μικρότερη τιμή στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (2,5 ημέρες).

Πίνακας ****: Μέση παραμονή επισκεπτών 2014 (σε ξενοδοχειακά καταλύματα και campings)

ΝΟΜΟΙ	ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ (Διανυκτερεύσεις/Αφίξεις)		
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	2,3	4,2	2,5
ΑΧΑΪΑ	2,3	4,0	2,7
ΗΛΕΙΑ	2,5	3,9	3,4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2,3	4,0	2,9

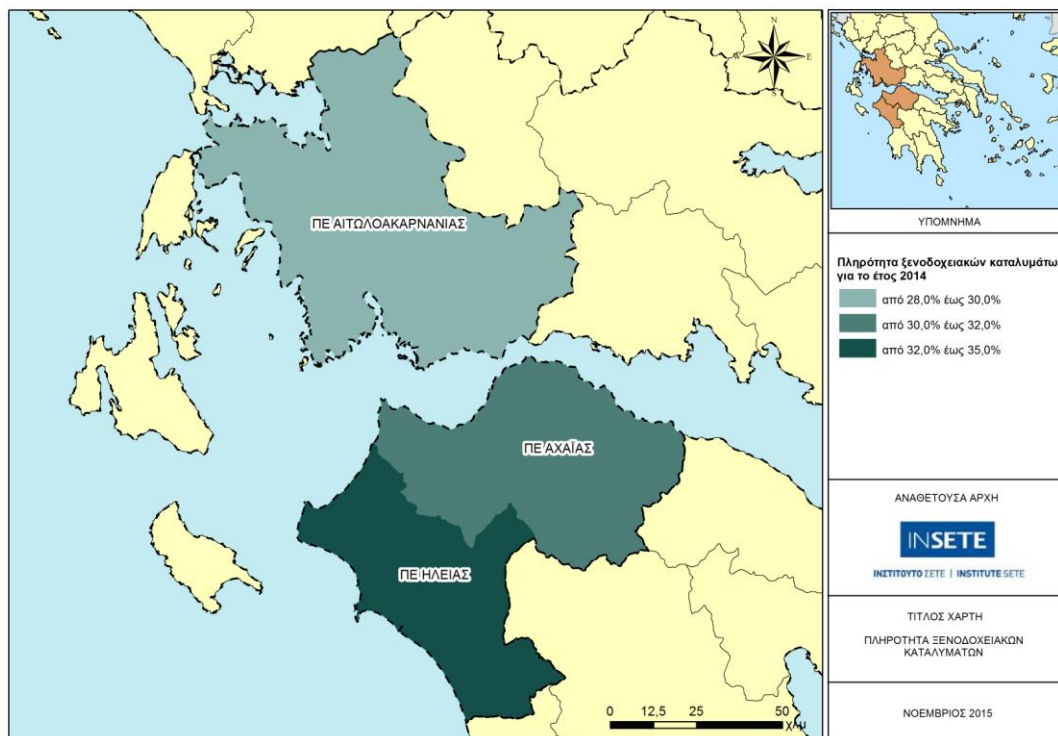
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας *****: Πληρότητα σε ετήσια βάση σε ξενοδοχειακά καταλύματα

ΝΟΜΟΙ	2007	2010	2012	2014
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	35,9%	31,2%	25,8%	28,5%
ΑΧΑΪΑ	45,7%	36,8%	25,8%	30,5%
ΗΛΕΙΑ	47,5%	36,6%	30,3%	34,3%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	44,3%	35,6%	27,7%	31,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Χάρτης *****: Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Η μέση ετήσια πληρότητα κλινών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για το έτος 2014 ανήλθε στο 31,7%, σημειώνοντας αύξηση σε σχέση με το 2012 (27,7%). Ωστόσο σε σχέση με προηγούμενες χρονιές φαίνεται ότι έχει σημειώσει σημαντική μείωση (το 2007 η μέση ετήσια πληρότητα ήταν 44,3%). Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων ετήσιας πληρότητας κλινών για τις ΠΕ της Περιφέρειας, ο προηγούμενος πίνακας φανερώνει ότι το 2014 η μεγαλύτερη πληρότητα παρατηρήθηκε στην ΠΕ Ηλείας (34,3%). Ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας (30,5%) και η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (28,5%). Γενικότερα την περίοδο 2007-2014 η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας μειώθηκε κατά 12,6 μονάδες. Αλλά και σε επίπεδο ΠΕ διαχρονικά παρατηρείται μια πτώση της μέσης ετήσιας πληρότητας, γεγονός που σε συνδυασμό με τη δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το πλεόνασμα των περιοχών αυτών σε προσφορά ξενοδοχειακών υπηρεσιών αυξήθηκε. Σε κάθε περίπτωση κρίνεται πως οι δυνατότητες του τουριστικού κλάδου για την Περιφέρεια δεν έχουν αξιοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Απαιτούνται οργανωμένες προσπάθειες προς την κατεύθυνση της δημιουργίας μιας

ολοκληρωμένης προσέγγισης και ενός ποιοτικού περιφερειακού τουριστικού προϊόντος.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ
ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΒΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ MCKINSEY	ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού
<p>«Sun and Beach» - Παραθαλάσσιος τουρισμός</p>	<p>Οι Χωρικές Ενότητες του παραθαλάσσιου μαζικού τουρισμού, που περιλαμβάνουν ήδη ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές, οι οποίες προτείνονται να διατηρηθούν και να εξυγιανθούν και ταυτίζονται με τις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές (Α1) του αναθεωρημένου ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού. Επίσης ορίζονται συγκεκριμένοι όροι για τις περιοχές ΠΟΤΑ και τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα.</p> <p>Βασικός στόχος αποτελεί η μετάβαση από ένα μαζικό, αδιαφοροποίητο και μονοθεματικό και τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό, οικονομικά αποδοτικότερο, που απευθύνεται σε κοινό με υψηλότερες απαιτήσεις, που βασίζεται αλλά δεν αρκείται στο καθιερωμένο τουριστικό πρότυπο «ήλιος-θάλασσα». Προβλέπονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις ανά κατηγορία χώρου και δυναμικής ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας.</p>
<p>Συνεδριακός Τουρισμός</p>	<p>α. Ανάπτυξη συνεδριακού – εκθεσιακού τουρισμού στις ευρύτερες περιοχές των αστικών κέντρων και στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές της χώρας που χαρακτηρίζονται από επαρκή προσβασιμότητα (κυρίως αεροπορική και οδική) και δυνατότητες δραστηριοτήτων για τους συνέδρους και τους συνοδούς τους.</p> <p>β. Δημιουργία εγκαταστάσεων συνεδριακού – εκθεσιακού τουρισμού μικρότερης κλίμακας σε μικρότερα αστικά κέντρα και άλλους τουριστικούς προορισμούς, βάσει κριτηρίων, όπως: ύπαρξη Α.Ε.Ι. ή ερευνητικών κέντρων, παρουσία κάποιου κυρίαρχου παραγωγικού τομέα στην περιοχή, ύπαρξη αξιόλογων στοιχείων του φυσικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ιστορικών τόπων, αθλητικών ή πολιτιστικών εκδηλώσεων κ.λπ.</p> <p>γ. Βελτίωση της ελκυστικότητας των πόλεων και τουριστικών περιοχών, μέσω εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και δημιουργίας νέων, είτε αμιγώς συνεδριακών – εκθεσιακών είτε συνδυασμένων με καταλύματα υψηλών προδιαγραφών.</p> <p>δ. Αξιοποίηση υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος, μέσω της μετατροπής κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας (π.χ. Ολυμπιακές εγκαταστάσεις) σε χώρους συνεδριακών εκδηλώσεων και εκθέσεων και της αποκατάστασης και επανάχρησης αξιόλογων παλαιών κελυφών ως συνεδριακών – εκθεσιακών χώρων με παράλληλη θέσπιση κινήτρων.</p> <p>ε. Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στις υποδομές του συνεδριακού – εκθεσιακού τουρισμού.</p> <p>στ. Σύνδεση του συνεδριακού με άλλες μορφές τουρισμού.</p>
<p>«City Break» - Αστικός τουρισμός</p>	<p>α. Υποστήριξη του ρόλου των πόλεων ως αυτόνομων προορισμών τουρισμού σύντομης διάρκειας (city break).</p> <p>β. Ανάδειξη και αναβάθμιση των ιστορικών κέντρων, μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και λοιπών αξιόλογων στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος των αστικών κέντρων.</p> <p>γ. Ένταξη των αστικών κέντρων σε εθνικά και διεθνή δίκτυα βάσει θεματικών ενοτήτων (π.χ. κοινή ιστορία, αρχιτεκτονική, τοπική παραγωγή, κ.α.).</p> <p>δ. Αναβάθμιση και επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε μουσεία, εκθετήρια, σύγχρονες εγκαταστάσεις πληροφόρησης, φεστιβάλ και άλλες θεματικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις.</p> <p>ε. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ποιότητας του ξενοδοχειακού δυναμικού των αστικών περιοχών με κατασκευή νέων καταλυμάτων υψηλών προδιαγραφών, παράλληλη απόσυρση απαξιωμένων μονάδων κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, επανάχρηση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος οποιασδήποτε χρήσης με τη μετατροπή του σε τουριστικά καταλύματα και υποστηρικτικές χρήσεις καθώς και ανάπτυξη οργανωμένων χωρικών υποδοχών στις ευρύτερες περιοχές των πόλεων.</p> <p>στ. Αναβάθμιση του ρόλου των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, βελτίωση της κυκλοφορίας και της ασφάλειας των πεζών καθώς και της προσβασιμότητας των εμποδιζομένων ατόμων.</p> <p>ζ. Κατάλληλη σήμανση και ενημέρωση των επισκεπτών για τη θέση και το περιεχόμενο των τουριστικών πόρων και εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης σε αυτούς.</p>

<p style="text-align: center;">Πολιτιστικός Τουρισμός</p>	<p>α. Αναβάθμιση και διασύνδεση του μουσειακού, μνημειακού, αρχαιολογικού και λαογραφικού κεφαλαίου της χώρας. β. Διατήρηση και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και ειδικότερα των ιστορικών κέντρων των πόλεων αλλά και μεμονωμένων κτιρίων. γ. Εξασφάλιση της προσβασιμότητας, της επισκεψιμότητας και οργάνωσης των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και υποστήριξη τους με κατάλληλα έργα υποδομών/Ένταξη τους σε τουριστικά δίκτυα. δ. Δημιουργία μουσείων και θεματικών πάρκων συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογικών για την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων και ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής. ε. Ενίσχυση δράσεων για τη δημιουργία πολυχώρων ψηφιακής αναπαράστασης ιστορικών, μυθολογικών και άλλων πολιτιστικών σεναρίων (σύνδεση καινοτομίας- πολιτισμού). στ. Ενίσχυση, προβολή και καθιέρωση φεστιβάλ, πολιτισμικών θεσμών και άλλων σχετικών εκδηλώσεων. ζ. Ανάπτυξη του γαστρονομικού τουρισμού και ένταξη του στο τουριστικό προϊόν (ανάπτυξη βιολογικών προϊόντων, συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας τους και πιστοποίησης της αξίας και της μοναδικότητάς τους).</p> <p>Θρησκευτικός Τουρισμός: α. Ανάδειξη πόλων προσκυνηματικών και θρησκευτικών μνημείων και τόπων, συγκρότηση, οργάνωση και προβολή τους σε δίκτυα. β. Βελτίωση της προσβασιμότητάς τους καθώς και των μεταξύ των συνδέσεων. γ. Προώθηση μέτρων εξωραϊσμού/αναβάθμισης και ανάδειξης των λατρευτικών χώρων, των συνοδών τους εγκαταστάσεων διήμερευσης και διαμονής καθώς και του περιβάλλοντα χώρου τους και λοιπών θρησκευτικών μνημείων. δ. Διαφύλαξη των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών των μοναστηριών από νέες μη προσαρμοσμένες στο χαρακτήρα τους κτιριακές επεκτάσεις. ε. Στήριξη δράσεων που αφορούν στην οργάνωση σχετικών εκδηλώσεων. στ. Προώθηση/στήριξη προγραμμάτων ανταλλαγής επισκέψεων μεταξύ θρησκευτικών κοινοτήτων.</p>
<p style="text-align: center;">Ναυτικός Τουρισμός</p>	<p>Τουρισμός κρουαζιέρας: α. Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων και δημιουργία πυλών εισόδου επιβατών κρουαζιέρας (home ports) με σύγχρονες εγκαταστάσεις κατά προτεραιότητα σε αναπτυσσόμενες, αναπτυσσόμενες και μητροπολιτικές περιοχές που διαθέτουν αεροδρόμια διεθνών συνδέσεων. β. Δημιουργία εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επιβατών κρουαζιέρας (ports of call) σε λιμάνια που έχουν ήδη δυνατότητα, ή μπορούν να αποκτήσουν τη δυνατότητα να εξυπηρετούν μεγάλα κρουαζιερόπλοια και βρίσκονται σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος. Κατά προτεραιότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προσδιορίζεται η περιοχή του Κατακόλου. δ. Ανάδειξη των σταθμών κρουαζιέρας σε πολυθεματικούς προορισμούς μέσω διασύνδεσής τους με τα θεματικά δίκτυα των ευρύτερων περιοχών (πολιτιστικά, θρησκευτικά, φυσιολατρικά κ.ά.). ε. Εξασφάλιση πρόσβασης των επιβατών κρουαζιέρας στους τουριστικούς πόρους των ευρύτερων περιοχών των σταθμών (βελτίωση συγκοινωνιών, διεύρυνση ωραρίου λειτουργίας μουσείων, αρχαιολογικών χώρων κ.λπ.). στ. Πρόβλεψη διαχωρισμού λιμενικής ζώνης σε ζώνη για εξυπηρέτηση κρουαζιέρας και ζώνη εμπορικού/επιβατικού-ακτοπλοϊκού λιμένα και προσδιορισμός χρήσεων στην λιμενική ζώνη για εξυπηρέτηση τουρισμού κρουαζιέρας με αντίστοιχες λιμενικές και χερσαίες εγκαταστάσεις. ζ. Ανάπτυξη στις παρυφές των σταθμών κρουαζιέρας χώρων εμπορικών χρήσεων, ψυχαγωγίας και προώθησης τοπικών προϊόντων. η. Διαχείριση των επισκεπτών κρουαζιέρας με σκοπό αφενός την βέλτιστη εξυπηρέτησή τους και αφετέρου την προστασία του προορισμού από τις ταυτόχρονες αφίξεις κρουαζιερόπλοιων που εξαντλούν τα όρια των διαθέσιμων υποδομών.</p> <p>Τουρισμός με σκάφη αναψυχής: α. Πύκνωση του δικτύου τουριστικών λιμένων (μαρίνες, αγκυροβόλια, καταφύγια) λαμβάνοντας υπόψη: αα. Τις θέσεις των ήδη χωροθετημένων τουριστικών λιμένων, όπως αυτές αποτυπώνονται στο Χάρτη Χωρικής Οργάνωσης Δικτύου Τουριστικών Λιμένων και παρατίθενται στο Παράρτημα με τίτλο «Κατάλογος χωροθετημένων τουριστικών λιμένων», που αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της</p>

απόφασης αυτής.

ββ. Την οργάνωση του θαλάσσιου χώρου σε Ζώνες Ναυσιπλοΐας Αναψυχής βάσει γεωγραφικών χαρακτηριστικών, μετεωρολογικών συνθηκών, προτιμώμενων ιστιοπλοϊκών διαδρομών κ.λπ. Η Ζώνη Ναυσιπλοΐας Αναψυχής, όπως αυτές εμφανίζονται στο Χάρτη Οργάνωσης Δικτύου Τουριστικών Λιμένων, που αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι η:

– Ζ.Ν.Α. 9 Ιόνιο Πέλαγος

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην πύκνωση του δικτύου στο Ιόνιο Πέλαγος.

γγ. Την εξασφάλιση συνθηκών ικανοποιητικής εξυπηρέτησης και ανεφοδιασμού των τουριστικών σκαφών μέσω ορθολογικής διασποράς τουριστικών λιμενικών υποδομών με στόχο τη διαμόρφωση δικτύου σε ενδεικτικές αποστάσεις 30 ν.μ. μεταξύ μαρινών και 15 ν.μ. μεταξύ μαρινών και καταφυγίων ή αγκυροβολίων. Περαιτέρω πύκνωση του δικτύου εξετάζεται κατά περίπτωση με βάση τη ζήτηση υπηρεσιών και υποδομών ελλιμενισμού τουριστικών σκαφών ή/και την ύπαρξη ιδιαίτερων τοπικών τουριστικών πόρων υψηλής επισκεψιμότητας. Οι παραπάνω ενδεικτικές αποστάσεις δεν ισχύουν για τις μητροπολιτικές περιοχές, για τις οποίες λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η ζήτηση σε θέσεις ελλιμενισμού.

δδ. τη ζήτηση θέσεων ελλιμενισμού, όπως διαμορφώνεται στο χρόνο.

εε. τα γεωμορφολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, τα ανεμολογικά και κυματικά στοιχεία, τις χρήσεις γης και τυχόν υφιστάμενα ειδικά καθεστάτα προστασίας των προτεινόμενων θέσεων, τα οποία λαμβάνονται υπόψη και για την επιλογή του τύπου και της κλίμακας του τουριστικού λιμένα.

β. Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των λιμενικών υποδομών (μαρίνες, αγκυροβόλια, καταφύγια), με κύριες κατευθύνσεις:

αα. Ολοκληρωμένες και επαρκείς υπηρεσίες στους ελλιμενιζόμενους (καύσιμα, νερό, ηλεκτρικό ρεύμα, χώροι υγιεινής, συλλογή και διαχείριση απόβλητων, τεχνική υποστήριξη, κ.λπ.).

ββ. Σχεδιασμός, ανάπτυξη και λειτουργία, με βάση τα χαρακτηριστικά των κύριων ομάδων στόχου (τύποι σκαφών και μέγεθος, διακύμανση της εποχικότητας και διαφοροποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των επισκεπτών ανά εποχή, μακροχρόνιος ελλιμενισμός, κ.λπ.).

γγ. Εφαρμογή διαδικτυακής ενημέρωσης, πληροφόρησης, κράτησης, παροχή υπηρεσιών διαδικτύου στις λιμενικές υποδομές, εφαρμογή ηλεκτρονικών έξυπνων συναλλαγών (διακίνηση εγγράφων, καταβολή τελών και άλλες χρήσεις).

δδ. Εφαρμογή εξοπλισμού και μεθόδου διαχείρισης φιλικών προς το περιβάλλον.

γ. Ενσωμάτωση – ένταξη των λιμένων στον ευρύτερο σχεδιασμό για την ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου χώρου και της γειτονικής ενδοχώρας, με στόχο την ανάπτυξη συναφών – συγγενών δράσεων σε θεματικές ενότητες.

δ. Αξιοποίηση τουριστικών λιμένων που έχουν παραμείνει ημιτελείς και ολοκλήρωση των απαιτούμενων υποδομών για άμεση ένταξή τους στο υφιστάμενο δίκτυο.

ε. Ενθάρρυνση δημιουργίας τουριστικών λιμένων με διάνοιξη εσωτερικών λιμενολεκανών ή/και διαμόρφωση προστατευτικών νησίδων.

στ. Αναβάθμιση αργούντων και σχολαζόντων κρηπιδωμάτων με προσθήκη των απαιτούμενων υποδομών και ένταξή τους στο δίκτυο τουριστικών λιμένων.

ζ. Συνδυασμός της λειτουργίας επιλεγμένων τουριστικών λιμένων με κατά περίπτωση συναφείς χρήσεις, όπως –ενδεικτικά– ναυταθλητισμός, υδατοδρόμια, σταθμοί θαλάσσιων «ταξί», ημερόπλοια κ.λπ.

η. Ανάπτυξη «περιβαλλοντικών υποδομών» (ενέργεια, διαχείριση απορριμμάτων κ.λπ.).

θ. Ανάπτυξη και λειτουργία ενιαίου συστήματος ηλεκτρονικής ενημέρωσης για διαθεσιμότητα θέσης, κόστος κ.λπ. σε όλες τις κατηγορίες τουριστικών λιμένων.

Αλιευτικός τουρισμός: Δραστηριότητες αλιευτικού τουρισμού, μπορούν να πραγματοποιούνται:

1. Στο θαλάσσιο χώρο και όπου επιτρέπεται η αλιεία στα πλαίσια θεσμικών δεσμεύσεων που ισχύουν από την εκάστοτε νομοθεσία και αφορούν είτε ειδικά καθεστάτα προστασίας – Εθνικά θαλάσσια Πάρκα, Δίκτυο Φύση – 2000/NATURA – είτε ειδικές δεσμεύσεις – π.χ. αλιευτικά πεδία με ειδικές και

	<p>περιορισμένες διατάξεις, δεσμευμένες θαλάσσιες περιοχές για λόγους προστασίας υδρόβιων οργανισμών ή περιοχών αναπαραγωγής, κ.λπ., είτε αφορούν κεντρικές πολιτικές ολοκληρωμένης προσέγγισης, – π.χ. ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική.</p> <p>2. Στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα – λίμνες, ποτάμια, υφάλμυρα οικοσυστήματα – και στα οποία επιτρέπεται η αλιεία, στα πλαίσια θεσμικών δεσμεύσεων που ισχύουν από την εκάστοτε νομοθεσία και αφορούν είτε ειδικά καθεστώτα προστασία – Εθνικά πάρκα, Δίκτυο Φύση – 2000/NATURA – είτε λοιπές κανονιστικές διατάξεις.</p> <p>3. Σε μισθωμένα τμήματα του θαλάσσιου ή χερσαίου χώρου, με χρήση εκτροφής υδρόβιων οργανισμών, υπό των προϋποθέσεων που θέτει το πλαίσιο αδειοδότησης των μονάδων αυτών.</p> <p><u>Τουρισμός καταδύσεων αναψυχής:</u></p> <p>– Ανάπτυξη τουρισμού καταδύσεων, αυτόνομων ή οργανωμένων, με στόχο τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.</p> <p>– Δημιουργία θαλάσσιων καταδυτικών πάρκων, τα οποία οριοθετούνται σε θαλάσσιες περιοχές επαπτόμενες ή μη της ακτής, προστατευμένες από την αλιεία και από άλλες θαλάσσιες και υποθαλάσσιες δραστηριότητες, εντός των οποίων αναπτύσσονται και διεξάγονται καταδυτικές δραστηριότητες για λόγους αναψυχής. Τα θαλάσσια καταδυτικά πάρκα αναπτύσσονται σε περιοχές που διαθέτουν τους απαιτούμενους προς τούτο πόρους (υποθαλάσσιοι γεωλογικοί σχηματισμοί και πλούσια σε ιχθυοπανίδα οικοσυστήματα ή επιδεχόμενα αναβάθμισης σε αριθμό και μέγεθος ειδών με κατάλληλα μέτρα, ναυάγια, ενάλιες αρχαιότητες, στοιχεία ιδιαίτερης τεχνητής μορφολογίας κ.λπ.), προσβασιμότητα και πληρούν τις προδιαγραφές που καθορίζονται από την οικεία νομοθεσία, ιδίως επί θεμάτων υγείας και ασφάλειας. Για τη χωροθέτηση καταδυτικών και πάρκων και υποβρύχιων μουσείων, απαιτούνται επαρκής οδική προσβασιμότητα και λιμενική υποδομή σε απόσταση μικρότερη των 10 ν.μ.</p> <p>– Ανάπτυξη υποθαλάσσιων μουσείων με στόχο την αναψυχή και σε θαλάσσιες περιοχές με κατάλληλο ενάλιο απόθεμα, υπό τους όρους και τις δεσμεύσεις που αφορούν τη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.</p>
<p>Ιατρικός Τουρισμός</p>	<p>α) Αξιοποίηση των ιαματικών φυσικών πόρων με σκοπό την ανάπτυξη περιοχών θερμαλισμού με κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την αξία/ιαματικότητα/θεραπευτικές ιδιότητες (με βάση σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα), σε συνδυασμό με την επάρκεια του φυσικού πόρου για τη βιωσιμότητα της επένδυσης. • Την ποιότητα του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής του φυσικού ιαματικού πόρου. • Το βαθμό χωροταξικής ένταξης τους σε περιοχές που παρουσιάζουν ευρύτερο τουριστικό ενδιαφέρον. • Την προσβασιμότητα της περιοχής και την υποστήριξη της με σύγχρονη τεχνική και κοινωνική υποδομή. • Τη δυνατότητα υποστήριξης με ξενοδοχειακές υποδομές υψηλών προδιαγραφών καθώς και με συναφείς εγκαταστάσεις ελεύθερου χρόνου, αναψυχής, αθλητισμού. <p>β) Λήψη μέτρων για τη διαφύλαξη του φυσικού πόρου από τη ρύπανση και γενικότερα κάθε είδους υποβάθμιση.</p> <p>γ) Συνεχής παρακολούθηση της ποιότητας των ιαματικών μέσων, ανάπτυξη σχετικής επιστημονικής έρευνας/ τεκμηρίωσης των θεραπευτικών ιδιοτήτων σε συνδυασμό με τις εφαρμοζόμενες τεχνικές και εκπαίδευση/εξειδίκευση επιστημονικού και μη προσωπικού.</p> <p>δ) Ανάδειξη και χαρακτηρισμός λουτροπόλεων σε περιοχές που διαθέτουν ιαματικούς φυσικούς πόρους (φυσικά νερά, ατμοί, φυσικά αέρια, πηλοί κ.λπ.), και όπου αναπτύσσεται ή δύναται να αναπτυχθεί συνολική προσφορά τουριστικών δραστηριοτήτων, προϊόντων και υπηρεσιών επικεντρωμένων στην παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού, υγείας, ευεξίας, αποκατάστασης.</p> <p>ε) Δημιουργία γενικότερα κέντρων θεραπευτικού τουρισμού (θερμαλισμού, θαλασσοθεραπείας, υδροτουρισμού – spa, τουρισμού ευεξίας – wellness, κ.ά.) με έμφαση στον συνδυασμό πρόληψης/θεραπείας –αποκατάστασης, αναψυχής και παραθερισμού σε περιοχές που διαθέτουν, σε αντιστοιχία με το αντικείμενο «θεραπείας», κατάλληλους πόρους, ιδιαίτερα σε αναπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές της χώρας με καλή προσβασιμότητα.</p>
<p>Άλλα προϊόντα</p>	<p><u>Αθλητικός Τουρισμός:</u></p> <p>α. Αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων των μεγάλων πόλεων της χώρας (μεταξύ των οποίων είναι και η Πάτρα), ιδίως για τη διοργάνωση τακτικών διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων.</p>

- β. Ενίσχυση δυνατοτήτων εξειδικεύσεων αθλητικών εκδηλώσεων θέασης (αγώνες ταχύπλων σκαφών, κωπηλατικοί αγώνες, κ.λπ.) σε πόλεις ή περιοχές που διαθέτουν κατάλληλες φυσικές ή τεχνητές εγκαταστάσεις και ξενοδοχειακή υποδομή, καθώς και αεροδρόμια.
- γ. Ανάπτυξη προπονητικών κέντρων σε περιοχές του ορεινού και ημιορεινού χώρου που διαθέτουν ικανοποιητική πρόσβαση και ξενοδοχειακή υποστήριξη, καθώς και σε παραθαλάσσιες και παραλίμνιες περιοχές για τις δραστηριότητες του θαλάσσιου σκι, ιστιοδρομίες, κ.λπ. Τα προπονητήρια και οι λοιπές σχετικές υποδομές πρέπει να εναρμονίζονται με την κλίμακα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής εγκατάστασης.
- δ. Δημιουργία υποδομών αθλητισμού για άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ε. Προώθηση δράσεων εκσυγχρονισμού υφιστάμενων υποδομών.
- στ. Σύνδεση δράσεων αθλητικών φορέων με την τουριστική δραστηριότητα.

Γκολφ: α. Δημιουργία εγκαταστάσεων γκολφ στις ευρύτερες περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων που αποτελούν τουριστικούς προορισμούς (συγκεκριμένα γίνεται αναφορά της δυνατότητας δημιουργίας σχετικών εγκαταστάσεων και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας- ΠΕ Ηλείας, ΠΕ Αχαΐας και ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας), καθώς και ως μορφή ειδικής τουριστικής υποδομής που συνδυάζεται με ξενοδοχειακά καταλύματα ή εντάσσεται σε οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων ή/και σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα, με την προϋπόθεση εξασφάλισης των απαιτούμενων υδατικών πόρων της εγκατάστασης ύστερα από την ικανοποίηση υδρευτικών, αρδευτικών και οικολογικών αναγκών της περιοχής που επηρεάζεται ή τη χρήση ανακυκλωμένου νερού από αξιοποίηση των λυμάτων μετά από τριτοβάθμια επεξεργασία ή από αφαλάτωση. Στην κατεύθυνση αυτή είναι επιθυμητή η χρήση ειδών της τοπικής αυτοφύσης χλωρίδας με μικρές απαιτήσεις σε υδατικούς πόρους σε συνδυασμό με κατάλληλες τεχνικές άρδευσης και ο περιορισμός της δημιουργίας τεχνητών λιμνών.

β. Αναβάθμιση των ήδη υπαρχόντων γηπέδων γκολφ και δημιουργία δικτύων γηπέδων με στόχο τη δημιουργία «τουριστικών προορισμών γκολφ» σε επιλεγμένες περιοχές της Ελλάδος, ενδεικτικά, των περιοχών των κατηγοριών Α και Β1, καθώς και σε οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων και σύνθετα τουριστικά καταλύματα. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η λήψη μέτρων ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και η διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των υδάτινων πόρων, από κινδύνους εξάντλησης και ρύπανσης.

Χιονοδρομικός τουρισμός – δραστηριότητες αναψυχής στον ορεινό χώρο: α. Εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης πιθανής συμπλήρωσης, επέκτασης και αναβάθμισης της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών στα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας με ταυτόχρονη βελτίωση της προσβασιμότητας και της ασφάλειας των υποδομών πρόσβασης με μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου.

β. Δημιουργία δικτύων διαδρομών ορειβατικού σκι σε υφιστάμενες δασικές οδούς και ορειβατικά μονοπάτια, κατά προτεραιότητα, σε ορεινά συγκροτήματα που δεν διαθέτουν χιονοδρομικά κέντρα, καθώς και γύρω από ορεινούς οικισμούς, οι οποίοι διαθέτουν ικανοποιητική υποδομή φιλοξενίας και εστίασης.

γ. Ρυθμίσεις και κίνητρα για την προσέλκυση επενδυτών τουριστικών και συναφών δραστηριοτήτων στα υφιστάμενα χιονοδρομικά κέντρα.

δ. Βελτίωση προσβασιμότητας σε χιονοδρομικά κέντρα με μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου.

ε. Ρυθμίσεις και κίνητρα για την εγκατάσταση Α.Π.Ε. σε χιονοδρομικά κέντρα κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών τους.

στ. Διεύρυνση της εποχικότητας της λειτουργίας των χιονοδρομικών κέντρων με ειδικά κίνητρα για την ανάπτυξη αθλητικών ορεινών δραστηριοτήτων και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

η. Ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων (σπορ) στον ορεινό χώρο (π.χ. ορειβασία, αναρρίχηση, κανόε-καγιάκ, rafting, αιωροπτερισμός, αλεξιπτωτοπλαγιάς). Ορισμένες από τις δραστηριότητες αυτές μπορούν να αναπτυχθούν σε μικρότερο βαθμό και στον ημιορεινό και πεδινό χώρο.

ζ. Δημιουργία αναρριχητικών πεδίων.

Τουρισμός υπαίθρου: α. Ο τουρισμός υπαίθρου αναπτύσσεται σε περιοχές της υπαίθρου που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον τουρισμό, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, πλην των περιοχών απόλυτης προστασίας της φύσης. Στις περιοχές προστασίας της φύσης) και στα εθνικά πάρκα επιτρέπονται μορφές τουρισμού φύσης που προσιδιάζει στις περιοχές αυτές (πχ. ορειβατικός,

γεωτουρισμός) με τις αναγκαίες συνοδευτικές εγκαταστάσεις (καταφύγια μέχρι 200 τ.μ.). Στα περιφερειακά φυσικά πάρκα ενθαρρύνεται η ανάπτυξη τουρισμού της υπαίθρου, με την οριοθέτηση περιοχών οικοανάπτυξης με επέκταση της σχετικής δυνατότητας και εκτός οικιστικών ενοτήτων.

β. Δράσεις ανάδειξης προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν σχετικούς πόρους (φύση, τοπίο), ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας. Τέτοιες περιοχές αποτελούν καταρχήν οι προστατευόμενες περιοχές που διαθέτουν Φορέα Διαχείρισης.

γ. Καθιέρωση τοπικών δικτύων, διαδρομών – μονοπατιών, πολυθεματικού χαρακτήρα με έμφαση στη φυσιολατρική διάσταση.

δ. Σήμανση διαδρομών σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ισχύουν στην Ε.Ε. και έκδοση χαρτών ορεινής περιήγησης και εμπλουτισμός των διαδρομών με εναλλακτικές δραστηριότητες (πίστες mountain bike, ιπασία). Ένταξη σε αυτές, όπου είναι δυνατόν, παραδοσιακών οικισμών με υποδομές εστίασης και αναψυχής.

ε. Διατήρηση και ανάδειξη των στοιχείων του παραδοσιακού τρόπου ζωής.

στ. Δημιουργία υποδομών παρατήρησης και ερμηνείας της φύσης (π.χ. παρατηρητήρια, κέντρα ενημέρωσης επισκεπτών, μουσεία και ορειβατικά καταφύγια). Ειδικότερα για την προώθηση του αγροτουρισμού – οινοτουρισμού:

– Κατάστρωση και ενίσχυση διακριτού και ολοκληρωμένου αγροτουριστικού προϊόντος, που περιλαμβάνει διαμονή, διατροφή–εστίαση, παραγωγή και διάθεση προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής ως έχουν ή μετά από μία πρώτη μεταποίηση.

– Ενίσχυση των δράσεων ανακαίνισης παραδοσιακών ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων και οικισμών ή συνόλων οικισμών με στόχο τη διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς.

– Διασύνδεση της τοπικής παραγωγής με την αγροτουριστική κατανάλωση (σύμφωνα τοπικής ποιότητας κ.λπ.).

– Ενίσχυση του γαστρονομικού τουρισμού με δράσεις προώθησης της ελληνικής κουζίνας και των επιμέρους εκδοχών της ως σημαντικού τουριστικού πόρου.

– Προώθηση της εμπορίας γεωργικών προϊόντων ποιότητας καθώς και τοπικά μεταποιημένων προϊόντων ποιότητας.

– Ενίσχυση του προσανατολισμού των συνεχιζόμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τον αγροτικό χώρο προς μια ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη.

Γεωτουρισμός: α. Ανάδειξη, προβολή και δραστηριότητες επισκεψιμότητας των γεωτόπων της χώρας (ηφαίστεια, σπήλαια, φαράγγια, απολιθωματοφόρες θέσεις, μεγάλα γεωλογικά ρήγματα, αρχαία ή ανενεργά μεταλλεία και λατομεία, γεωμορφές και τοπία που δημιούργησε στην διάρκεια των γεωλογικών αιώνων η φύση) και δραστηριότητες για την ένταξή τους σε τουριστικά δίκτυα (θεματικά ή μη) ανάλογα με τα ιδιαίτερα (γενικά ή ειδικά) χαρακτηριστικά που συγκεντρώνουν.

β. Εξασφάλιση της προσβασιμότητας τους και διαχείριση ροών επισκεπτών με σεβασμό στην αντοχή του εκάστοτε οικοσυστήματος.

γ. Ένταξη τους σε τουριστικά δίκτυα (θεματικά ή μη) ανάλογα με τα ιδιαίτερα (γενικά ή ειδικά) χαρακτηριστικά που συγκεντρώνουν.

Άλλες ειδικές – εναλλακτικές μορφές τουρισμού: Προώθηση ψυχαγωγικών και θεματικών πάρκων, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με τον αστικό τουρισμό, όπου δύνανται να εντάσσονται τα θεματικά πάρκα, τα πάρκα περιπέτειας, τα πάρκα ομοιωμάτων (miniature parks), κ.ά. Τα πάρκα αυτά δύνανται να συνδυάζονται με άλλες δραστηριότητες όπως πολυκινηματογράφοι, εμπορικά κέντρα, εστιατόρια, λούνα παρκ, ιδίως στις μείζονες αστικές συγκεντρώσεις. Επιπροσθέτως, πέραν των ανωτέρω ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού, προωθούνται και άλλες ειδικές – εναλλακτικές μορφές τουρισμού, που εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν μιας περιοχής. Οι μορφές αυτές μπορεί να συνδέονται με τοπικούς τουριστικούς πόρους και οικονομικές δραστηριότητες της κάθε περιοχής (βιομηχανία, ενέργεια, αλιεία, κνήγι, κ.ά.). Προβλέπεται η αξιοποίηση ανενεργών λατομείων (πέραν της αποκατάστασης τοπίου) για τουριστικές δραστηριότητες, όπως θεματικά πάρκα ή άλλες μορφές τουρισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV. ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1. Αναφορά του οράματος όπως διατυπώνεται στο κείμενο

Στόχος της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας RIS3 είναι η Περιφέρεια «να αποτελέσει περιφερειακό πόλο έρευνας και καινοτομίας για νέους επιστήμονες, ερευνητές και επιχειρήσεις αξιοποιώντας την γεωγραφική της θέση αλλά και το πλήθος των καινοτομικών περιουσιακών της στοιχείων που την χαρακτηρίζουν με κυριότερο τις σημαντικές εκπαιδευτικές και ερευνητικές υποδομές που έχουν ως αποτέλεσμα την διαρκή παραγωγή νέων επιστημόνων και ερευνητών».

Σύμφωνα με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης θα προωθηθεί η επιχειρηματικότητα υψηλών δυνατοτήτων και η υποστήριξη των ΜΜΕ που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επέκτασης καθώς και η διεύρυνση της αναπτυξιακής προσπάθειας προς συσσωματώσεις (clusters) ή κατηγορίες επιχειρήσεων που εμφανίζουν θετικές προοπτικές και παρουσιάζουν σημαντικές δυνατότητες. Έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη των τομέων όπου κατά κύριο λόγο η καινοτομία μετατρέπεται κατά την παραγωγή σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Επίσης η αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών θα βοηθήσει και στον εκσυγχρονισμό και στην αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων στους τομείς προτεραιότητας της ΠΔΕ, ένας εκ των οποίων είναι και ο τουρισμός. Τέλος, η υλοποίηση του παραπάνω αναπτυξιακού οράματος απαιτεί την αξιοποίηση καθαρών πράσινων τεχνολογιών για τον περιορισμό των επιδράσεων των οικονομικών δραστηριοτήτων πάνω στη φύση η οποία αποτελεί το βασικό περιουσιακό στοιχείο και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας.

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

2. Στόχοι RIS3 με αναφορά στον τουρισμό

Οι στρατηγικές προτεραιότητες που ορίζονται σύμφωνα με τη RIS3 αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα. Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι που έχουν άμεση ή έμμεση αναφορά στην τουριστική δραστηριότητα σημειώνονται στη σχετική στήλη με την ένδειξη άμεσης (■) ή έμμεσης αναφοράς (□).

Στρατηγικές Προτεραιότητες RIS3		Αναφορά στον τουρισμό
Στρατηγική Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ		
1.1	Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (E&K) και των δυνατοτήτων αριστείας στον τομέα της E&K καθώς και προώθησης κέντρων επάρκειας, η προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνέργεια ανάμεσα στις επιχειρήσεις τα κέντρα E&K και την τριτοβάθμια εκπαίδευση και η ανάπτυξη της διασύνδεσης και των συνεργειών με το Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020 με στόχο την προώθηση των τεχνολογικών, τομεακών και διατομεακών περιοχών προτεραιότητας της ΠΔΕ	
1.2	Αύξηση των επενδύσεων στην γνώση και την αριστεία	
1.3	Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας στον επιχειρηματικό	□

	τομέα	
Στρατηγική Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και ποιότητάς τους και αξιοποίηση τους στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ		
2.1	Επέκταση των ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ενίσχυση της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και δικτύων για την ψηφιακή οικονομία, η ανάπτυξη νέων καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και η ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ στις περιοχές προτεραιότητας για την έξυπνη εξειδίκευση της ΠΔΕ	■
2.2	Μείωση του «ευρυζωνικού χάσματος» μεταξύ των πλέον μειονεκτικών περιοχών (ορεινών και αγροτικών) και των περιοχών στις οποίες ήδη προσφέρονται ευρυζωνικές υπηρεσίες	
2.3	Ενίσχυση της παραγωγικότητας της περιφερειακής οικονομίας μέσω της ανάπτυξης λογισμικού και υπηρεσιών ΤΠΕ σε δυναμικούς παραγωγικούς τομείς	■
2.4	Αύξηση των ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών που προσφέρονται μέσω εφαρμογών ΤΠΕ στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.	
Στρατηγική Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ		
3.1	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ	
3.2	Ενίσχυση επιχειρήσεων σε τομείς προτεραιότητας της ΠΔΕ	■
3.3	Βελτίωση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ σε δυναμικούς τομείς της περιφερειακής οικονομίας	
3.4	Ενίσχυση και ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των επιχειρήσεων της συστάδας και των επιχειρήσεων με ερευνητικούς και	

ακαδημαϊκούς φορείς για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών
--

3. Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων ή προτάσεων για τον τομέα του τουρισμού

Στα πλαίσια των παραπάνω στρατηγικών προτεραιοτήτων ακολουθεί ένα πλέγμα προτεινόμενων δράσεων με αναφορά στην τουριστική δραστηριότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα ανά στρατηγική προτεραιότητα αναφέρονται ανά βαθμό σημαντικότητας τα εξής:

Στρατηγική Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ

1.3	Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας στον επιχειρηματικό τομέα
-----	--

Προτεινόμενες Δράσεις

Υψηλός βαθμός σημαντικότητας

- Προώθηση Καινοτομικών δράσεων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας για την προώθηση του χαρακτήρα της πόλης (π.χ. Καρναβαλικό Πάρκο)

Μεσαίος βαθμός σημαντικότητας

- Σύσταση δικτύου επιχειρήσεων από τον κλάδο των υπηρεσιών που θα λειτουργεί διαδικτυακά προσφέροντας υπηρεσίες σε ανταγωνιστικές τιμές, κυρίως σε πελάτες του εξωτερικού

Χαμηλός βαθμός σημαντικότητας

- Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας χαρτογράφησης διαδρομών τουριστικού ενδιαφέροντος και ηλεκτρονικής πλατφόρμας χαρτογράφησης περιοχών - ενοτήτων βιολογικής καλλιέργειας

Στρατηγική Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και ποιότητάς τους και αξιοποίηση τους στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ

2.1	Επέκταση των ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ενίσχυση της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και δικτύων για την ψηφιακή οικονομία, η ανάπτυξη νέων καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και η ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ στις περιοχές προτεραιότητας για την έξυπνη εξειδίκευση της ΠΔΕ
-----	--

2.3	Ενίσχυση της παραγωγικότητας της περιφερειακής οικονομίας μέσω της ανάπτυξης λογισμικού και υπηρεσιών ΤΠΕ σε δυναμικούς παραγωγικούς τομείς
Προτεινόμενες Δράσεις	
<p>Υψηλός βαθμός σημαντικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη ηλεκτρονικών Υποδομών Τουριστικής Πληροφόρησης τύπου Smart City του Δήμου Πατρέων - Δημιουργία Ηλεκτρονικών εφαρμογών για την προώθηση και αξιοποίηση του τουριστικού και αγροτικού προϊόντος - Υποστήριξη καινοτομικών μορφών επιχειρηματικότητας σε ΜΜΕ στον τουριστικό κλάδο καθώς και καινοτομικών συμπράξεων για υλοποίηση κοινών δράσεων - Δράσεις τύπου ανοικτής ανασκαφής με καινοτόμες μεθόδους συνδυάζοντας τις αποκαταστάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους με την τουριστική προσέλκυση 	
<p>Μεσαίος βαθμός σημαντικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στην δημιουργία μιας πύλης για την παρουσίαση και προώθηση των τοπικών προϊόντων των ΜΜΕ, καθώς και πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις εντός της περιφέρειας (Ε-αγορά) - "Τουριστική Γευσιγνωσία" - Ηλεκτρονική περιήγηση των τουριστικών υπηρεσιών και της αγροτικής οικονομίας της ΠΔΕ - Ανάπτυξη ενός δικτύου που συνδέει τα μνημεία (μεσαιωνικά, αρχαία κλπ.) - Δράσεις επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου - Προώθηση των εναλλακτικών δραστηριοτήτων στη περιοχή του Παναχαϊκού όρους (Πεζοπορικές, ορειβατικές, ποδηλατικές κ' αγροτουριστικές δράσεις) - Ενοποίηση και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων - Αποκατάσταση , προστασία και ανάδειξη του οικοτουρισμού σε περιοχές NATURA που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές. Ο κύριος στόχος με χρήση συστημάτων GIS είναι η αποκατάσταση, η προστασία και η ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών, μέσω της πρόληψης φυσικών κινδύνων, της ανάπτυξης πολιτικών για την αποκατάσταση και την προστασία των οικοσυστημάτων, η προώθηση του οικολογικού τουρισμού, των φυσικών και πολιτιστικών πόρων 	

- Παραγωγή πολυμέσων με αντικείμενο προβολές επιχειρήσεις, τουριστικά και πολιτισμικά μέρη του Νομού και εντατική προώθηση αυτού του υλικού μέσα από διαδίκτυο, ΜΜΕ, περιοδικά, εκδηλώσεις.

Χαμηλός βαθμός σημαντικότητας

- Ανάδειξη - αξιοποίηση των θαλασσών με μπλε σημαία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας βελτιώνοντας την ελκυστικότητά της
- Δράσεις βελτίωσης της εύκολης προσβασιμότητας των πολιτών σε περιοχές με παραλία με τη χρήση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς για την αποσυμφόρηση κυκλοφοριακών προβλημάτων και των προβλημάτων Parking
- Σύνδεση μέσω υδροπλάνων όλων των παράκτιων περιοχών της Περιφέρειας
- Έξυπνες δράσεις για την βελτίωση της ελκυστικότητας και της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους οι οποίοι δεν είναι ευρύτερα γνωστοί αλλά είναι κοντά σε άλλους ήδη γνωστούς αρχαιολογικούς χώρους
- Ανάπτυξη ιατρικού τουρισμού
- Αξιοποίηση Τ.Π.Ε. σε Εθνικές – Ιστορικές Βιβλιοθήκες της Περιφέρειας για πιο έξυπνη πρόσβαση στην ιστορική πληροφορία
- Υποστήριξη καινοτόμων μορφών τουρισμού που συνδυάζουν αθλητικές δραστηριότητες σε περιοχές με ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά (π.χ. περιοχές που ενδείκνυται ο ανεμοπετρισμός)
- Ενίσχυση ολοκληρωμένων δράσεων τουρισμού που συνδέονται με την τοπική οικονομία, αξιοποιώντας τα φυσικά, κοινωνικά και πολιτισμικά πλεονεκτήματα των περιοχών και την ποικιλομορφία του δασικού τοπίου
- Δημιουργία κέντρου προώθησης – προβολής Ορεινών Όγκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Στρατηγική Προτεραιότητα 3: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ

3.2 Ενίσχυση επιχειρήσεων σε τομείς προτεραιότητας της ΠΔΕ

Προτεινόμενες Δράσεις

Μεσαίος βαθμός σημαντικότητας

- Ανάπτυξη της οργανωτικής δομής και των υποδομών λειτουργίας του Φεστιβάλ κινηματογράφου

Χαμηλός βαθμός σημαντικότητας

- Δημιουργία παραλιακού κατασκηνωτικού κέντρου.

ΠΗΓΕΣ

- ΕΔΑ ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, *Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας*, 2014
- ΕΔΑ ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2020*, 2014 (εγκεκριμένο)
- ΕΥΣΣΑΑΠ, *ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση 2014-2020»*, 2014 (εγκεκριμένο)
- ΕΥΣΣΑΑΠ, *ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020»*, 2014 (εγκεκριμένο)
- ΕΥΣΣΑΑΠ, *ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020»*, 2014 (εγκεκριμένο)
- ΕΥΔ ΕΠ «ΚΠ Interreg», *(Interreg V-A) EL-AL - Greece-Albania*, 2014 (ενδιάμεση υποβολή)
- ΕΥΔ ΕΠ «ΚΠ Interreg», *(Interreg V-A) EL-IT - Greece-Italia*, 2014 (ενδιάμεση υποβολή) .
- ΕΥΔ ΕΠ «ΚΠ Interreg», *TNCP Balkan – Mediterranean 2014 – 2020*, 2014 (ενδιάμεση υποβολή)
- ΕΥΔ ΕΠ «ΚΠ Interreg», *TNCP ADRIATIC IONIAN 2014 – 2020*, 2014 (ενδιάμεση υποβολή)
- ΣΕΤΕ, *Τουριστικός Στρατηγικός Σχεδιασμός - Οδικός Χάρτης Υλοποίησης, 2014* (διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://sete.gr/fileadmin/SETE_Conferences/2013/presentations/Tourism%20Strategy%20Plan_SETE%20Conference_Updated.pdf)
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020, (μη εγκεκριμένο σχέδιο – διαθέσιμο μέσω www.espa.gr)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΕΤΕ

Οδικός Χάρτης Εξειδίκευσης Δράσεων Τομέα Τουρισμού

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα – Περιφερειακά Γραφεία ΣΕΤΕ για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και των κλαδικών ενώσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης» της ΠΡΑΞΗΣ «Ανάπτυξη Δικτύου προώθησης της ποιότητας και υποστήριξης των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των εργαζομένων του τουριστικού τομέα στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Ορίζει ως διευθύνουσα υπηρεσία για την εναρμόνιση του κειμένου στρατηγικής με το εγκεκριμένο «Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019», καθώς την παραλαβή και παρακολούθηση, τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξοντα αριθμό 192/2016.

Αφού συντάχθηκε το παρόν πρακτικό υπογράφεται ως ακολούθως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
Αναπτυξιακής & Κοινωνικής Πολιτικής
Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής
Ελλάδας

ΓΙΩΡΓΟΣ Παν. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής
Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΙΑΜΠΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ:

1. ΑΓΙΟΜΥΡΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
2. ΔΡΙΒΙΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
3. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
4. ΚΑΠΡΑΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
5. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
6. ΚΑΤΣΑΚΟΥΛΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
7. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
8. ΛΑΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η Γραμματέας της Επιτροπής

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ